

**Kesäkuun puolivuosisikatsaus
2023**

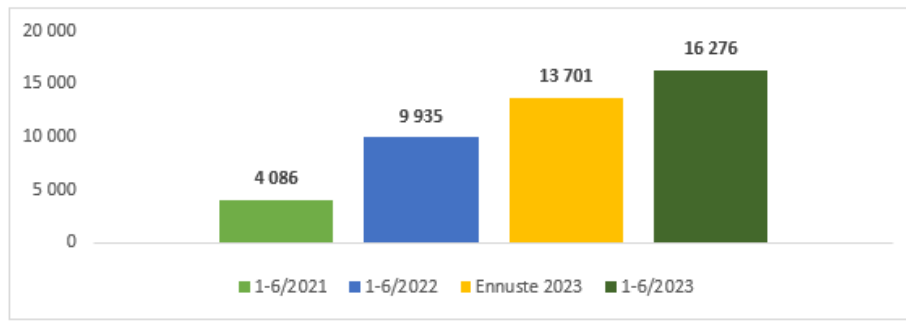
TUUSULA

**Elämisen
taidetta**

SISÄLTÖ

TILIKAUDEN TULOS	1
TALouden TOTEUTUMINEN TAMMI-KESÄKUU 2023	2
Tulosennuste ja toteuman keskeiset huomiot ja poikkeamat.....	2
MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET	4
KASVUN JA TALouden HALLINTAOHJELMA V.2022–2031	8
TOIMINNAN JA TALouden TOTEUTUMINEN TOIMIALUEITTAIN	9
Yleishallinto ja johdon tuki.....	10
Yhteiset palvelut	11
Sivistys.....	13
Kasvu ja ympäristö	17
Vesihuoltoliikelaitos.....	20
INVESTOINNIT	21
LAINAMÄÄRÄN KEHITYS	25
RAHOITUSLASKELMA	25
VERORAHOTUS	26
HENKILÖSTÖOSIO	27
TOIMINTAYMPÄRISTÖ	31
Tehdyt määrärahamuutokset v.2023	36
Tuloslaskelma, v.2022 tiedot sisältävät hyvinvointialueille siirtyneet	37
SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	38
TYTÄRYHTIÖT	53
LIITTEET	62
Vesihuoltoliikelaitoksen tulos- ja taselaskelma	63
Seudulliset yksiköt	66
Tavoiteseuranta	70
Keino-ohjelman seuranta	94

Tilikauden tulos**13,7 Milj. €**
(ENN2023)

Vuoden 2023 tulosennuste on + 13,7 milj. euroa ylijäämäinen. Toimialueilla tehdyillä ennustemuutoksilla on - 3,2 milj. euroa heikentävä vaikutus toimintakatteeseen. Sekä verotuloihin että valtionosuuksiin on tehty 3 milj. euron tilikauden tulosta parantavat ennustemuutokset, minkä johdosta tilikauden ennuste on + 2,8 milj. euroa muutettua talousarviota parempi.

Kuluvan vuoden talouden kehitykseen liittyy epävarmuutta Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyssodan jatkumisen, korkojen nousun sekä kunta-alalle sovittujen palkankorotusten heijastuessa voimallisesti kuntien talouteen. Sopimuskorotukset kertaerineen vauhdittavat kuntatalouden työvoimakustannusten kasvua 4,85 prosentilla. Suomen talous ei kasva tänä vuonna, sillä hintojen ja korkojen nousu vähentää kotitalouksien kulutusta ja investointeja. Tilastokeskuksen mukaan inflaatio oli kesäkuussa 6,3 %. Inflaation kiihtyminen kesäkuusta heinäkuulle 6,5 %:iin johtui muun muassa asuntolainojen keskikoron noususta. Loppuvuodesta inflaation ennustetaan hidastuvan.

(VM katsaus 15.6.2023, Tilastokeskus 25.7.2023, ja 14.8.2023)

Luvuissa mukana Vesihuoltoliikelaitos.

Kunnan talouden toteutuminen tammi-kesäkuu 2023

- hyvinvointialueelle siirtyneet tuotot ja kulut eliminoitu vuoden 2022 vertailuluvuista

Tuloslaskelma (käyttötalous) €1 000	* MTA = muutettu talousarvio				** TA = alkuperäinen talousarvio		
	Kum. 6/2023	Tot.-% / MTA*	Kum. 6/2022	Tot.-% / TP 2022	MTA 2023*	Ennuste 2023	Ennuste / MTA*
Toimintatuotot	32 144	50,5%	34 313	52,3%	63 590	62 701	98,6 %
Myyntituotot	8 793	43,8%	9 730	49,7%	20 091	20 091	100,0 %
Maksutuotot	2 704	28,7%	3 482	36,6%	9 408	9 408	100,0 %
Tuet ja avustukset	1 382	164,4%	1 861	54,2%	840	1 040	123,8 %
Muut toimintatuotot	19 266	57,9%	19 241	58,2%	33 251	32 162	96,7 %
Valmistus omaan käyttöön	110	110,3%	117	40,1%	100	100	100,0 %
Toimintakulut	-84 295	51,1%	-81 672	50,8%	-165 044	-167 359	101,4 %
Henkilöstökulut	-41 741	50,8%	-41 000	50,6%	-82 150	-83 386	101,5 %
Palvelujen ostot	-21 327	55,0%	-19 719	51,4%	-38 756	-40 158	103,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 417	51,0%	-4 819	50,1%	-10 615	-10 899	102,7 %
Avustukset	-4 196	51,8%	-3 741	47,7%	-8 100	-8 108	100,1 %
Muut toimintakulut	-11 615	45,7%	-12 393	51,5%	-25 423	-24 808	97,6 %
Toimintakate	-52 040	51,3%	-47 242	49,7%	-101 354	-104 558	103,2 %
Verotulot	63 984	59,9%	41 258	47,1%	106 798	109 798	102,8 %
Valtionosuudet	13 632	55,9%	17 768	48,9%	24 369	27 325	112,1 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-170	17,5%	-410	2404,2%	-971	-1 044	107,5 %
Vuosikate	25 405	88,1%	11 375	-17,1%	28 841	31 521	109,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-9 264	51,6%	-8 734	48,8%	-17 953	-17 953	100,0 %
Satunnaiset tuotot ja kulut							
Tilikauden tulos	16 141	148,2%	2 641	-3,1%	10 889	13 568	124,6 %
Varausten ja rahastojen muutos							
Tilikauden yli-/alijäämä	16 141	148,2%	2 641	-3,1%	10 889	13 568	124,6 %
Vesihuoltoliikelaitos	307	229,6 %	572	66,9 %	134	133	99,2 %
Kunta ja liikelaitos yhteensä	16 449	176,3 %	3 213	-3,8 %	11 022	13 701	124,3 %

Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä valtuustoon nähden ovat verotulot, valtionosuudet, käyttöomaisuuden myyntivoitot, korkokulut ja muut rahoituskulut.

Tulosennuste

Toimialueiden laatimat ennustemuutokset ovat yhteensä - 3,155 milj. euroa toimintakatetta heikentäviä. Sivistys toimialueen ennuste sisältää n. - 1,4 milj. euroa ja Kasvun ja ympäristön -1,7 milj. euroa toimintakatetta heikentävät muutokset. Verotulojen ja valtionosuuksien tulosta parantava muutos on yht. 6 milj. euroa. Puolivuosikatsauksen tilikauden ennuste on + 13,7 milj. euroa ylijäämäinen.

Kesäkuun toteuman keskeiset huomiot ja poikkeamat:

Toimintakateen eli toiminnan nettomenojen toteuma oli 51,4 %. Jaksotettuja lomapalkkoja kirjattiin kesäkuussa 2,9 milj. euroa, kun vuonna 2022 lomapalkkakajastusta ei tehty. Ilman jaksotettuja lomapalkkoja, toiminnan nettomenot nousivat 1,9 milj. euroa ja 4,0 % verrattuna edellisvuoteen.

Toimintatuotot toteutuivat 50,4 % budjetoidusta. Verrattuna edellisvuoteen, toimintatuottojen toteuma oli -2,2 milj. euroa ja -6,3 % pienempi (ulkoiset ja sisäiset). Myyntituotoissa kotikuntakorvaukset - 0,6 milj. euroa ja metsänmyyntituotot - 0,3 milj. euroa toteutuivat edellisvuoden tammi-kesäkuuta pienempinä. Lisäksi kesäkuun myyntituotoissa on jaksottamatta Holhous-toimen edunvalvontapalveluiden palvelumaksut, minkä takia myyntituotot näyttävät n. - 0,15 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Valtiolta saadaan tulkkikuluista avustus keväällä. Jaksotusmuistio, 0,3 milj. euroa, on jo purettu vuoden alussa, toisin kun viime vuonna, minkä takia edellisvuoden tuotot näyttävät 0,3 milj. euroa kuluva

vuotta suuremmilta. Ateriapalveluiden myyntituottojen toteuma oli 0,3 milj. euroa edellisvuotta parempi.

Rakentamisen hiljeneminen näkyy maksutuotoissa, missä rakennusvalvonnan maksutuotot toteutuivat -0,2 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Kesäkuun hoitopäivämaksut, muutos -0,13 milj. euroa, kirjattiin heinäkuun kaudelle.

Tuet ja avustukset näyttävät -0,5 milj. euroa edellisvuotta pienemmiltä. Erosta -0,3 milj. euroa selittyi sillä, että viime vuonna oli jäänyt hankerahoja jaksottamatta.

Muissa toimintatuotoissa vuokratuottojen toteuma oli 0,8 milj. euroa pienempi edellisvuoteen verrattuna, kun vuokra-asuntojen välitystoiminnasta luovuttiin kesäkuussa 2022. Lisäksi muiden edelleen vuokrattavien kiinteistöjen määrä on vähentynyt kuluvana vuonna.

Käyttöomaisuuden myyntivoittoja toteutui tammi-kesäkuussa 8,0 milj. euroa toteuman ollessa 78,4 % budjetoidusta (10,2 milj. eur TA 2023). Tammikuun alusta kesäkuun loppuun mennessä luovutettiin omakotitontteja yhteensä 21 kpl, joista oli myytyjä 10 kpl, vuokratun tontin omaksi ostoja 4 kpl ja vuokrattuja 7 kpl.

Toimintamenojen toteuma oli 51,0 % ja ne toteutuivat +2,6 milj. euroa ja 3,2 % edellisvuotta suurempina (sis. ulkoiset ja sisäiset). Jaksotettuja lomapalkkoja kirjattiin 2,9 milj. euroa, kun vuonna 2022 lomapalkkajakajaksotusta ei tehty. Ilman jaksotettuja lomapalkkoja, toimintamenojen kasvu toteutui 5,5 milj. euroa ja 6,8 % edellisvuotta suurempana. Toimintamenojen nousua tapahtui henkilöstökuluissa 3,6 milj. euroa, aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa 0,6 milj. euroa, lasten kotihoidon tuen ja yksityisen tuen kuntalisässä 0,5 milj. euroa, sekä palveluiden ostoissa n. 1,6 milj. euroa.

Palveluiden ostoissa nousua oli asiantuntijapalveluissa 0,8 milj. euroa, sisäisissä ravitsemispalveluissa 0,5 milj. euroa, rakennusten kunnossapitopalveluissa 0,2 milj. euroa, kiinteistöpalveluissa 0,3 milj. euroa ja kuljetuspalveluissa 0,5 milj. euroa. Vastaavasti alueiden kunnossapitopalvelut toteutuivat 0,5 milj. euroa ja osuudet verotuskustannuksiin 0,2 milj. euroa edellisvuotta pienempinä.

Muissa toimintakuluissa rakennusten vuokrat toteutuivat 0,7 milj. euroa edellisvuotta pienempinä.

Verotulot toteutuivat tammi-kesäkuussa ollen 64,0 milj. euroa ja toteutuen 59,9 % talousarviosta. Alkuvuoden hyvään verokertymään vaikuttavat vuodelta 2022 kertyneet verotilitykset, ja kertymä tasaantuu lähelle talousarvion mukaista tasoa loppuvuotta kohti.

Sote-uudistukseen liittyen kuntien tuloveroprosentit laskivat 12,64 prosenttiyksikköä vuoden 2023 alusta lähtien ja vastaava summa siirtyi valtion verotukseen. Tämän takia kunnallisverot toteutuivat edellisvuotta pienempinä. Kunnallisverotilitykseen vaikuttaa keskeisesti ansiotulojen ja työllisyyden kehitys. Työttömien työnhakijoiden osuus oli kesäkuun lopussa 7,1 % työvoimasta.

Kunnallisveroja kertyi tammi-kesäkuussa 57,1 milj. euroa, 66,9 % budjetoidusta. Verotulojen hyvää kehitystä tuki parantunut työllisyysaste, hyvä palkkakehitys sekä kunnan väestönkasvu. Valmistuva verotus 2022 aiheuttaa vielä epävarmuutta kuluvan vuoden kunnallisveron tilityksiin. Maksettava kunnallisvero näyttäisi koko maan tasolla olevan noin 200 milj. euroa pienempi verrattuna huhtikuun koko maan arvioon. Valtiovarainministeriön tiedon mukaan on mahdollista, että veronsaajaryhmien jako-osuuksia oikaistaan vielä ennen verotuksen päättymistä lokakuun lopussa pääomatuloverojen toteumaan pohjautuen.

Yhteisöveroja toteutui 5,8 milj. euroa, mikä oli 77,9 % budjetoidusta. Myös yhteisöverojen kertymä tulee tasaantumaan loppuvuotta kohti.

Kiinteistöverotulojen toteutuma oli 1,1 milj. euroa (7,9 % TA2023). Kiinteistöverojen ennustetaan kasvavan koko maassa ennakoitua nopeammin, koska rakennusten verotusarvoja nostettiin vuoden alusta niiden jälleenhankinta-arvojen korotuksen vuoksi. Syy korotukseen löytyy rakennuskustannusten kallistumisesta. Muutos parantaa kiinteistöveron verovuosiosta tuottoa koko maan tasolla noin 170 milj. euroa.

Kuntaliiton ennusteen (14.4.2023) mukaan Tuusulan vuoden 2023 verotulot kokonaisuutena olisivat ylittämässä talousarvion mukaisen tason noin 7 milj. euroa. Kunnan verotuloennusteeseen esitetään tehtäväksi tässä vaiheessa 3 milj. euron lisäys. Taloussuhdanteen heikkeneminen saattaa heijastua negatiivisesti erityisesti yhteisöverojen kehitykseen jo vuoden 2023 aikana, ja verotulojen ennuste tarkentuu loppuvuotta kohti.

Vuodelle 2023 vahvistetut valtionosuudet, 27,3 milj. euroa, ovat 2,9 milj. euroa talousarviossa (24,4 milj. eur) olevia valtionosuuksia suuremmat (Khall 13.2.2023 § 60). Valtionosuuksiin tehdään määrärahanmuutos puoli-vuosikatsauksen yhteydessä.

Ennusteeseen on lisätty korkotuottoja 0,127 milj. euroa ja korkokuluja 0,2 milj. euroa. Korkotuottojen- ja kulujen määrärahanmuutoksia tarkastellaan 2. neljännesvuosikatsauksen yhteydessä.

Lainamäärän arvioidaan toteutuvan tässä vaiheessa noin 33 milj. euroa talousarviota pienempänä (enn. 200 milj. euroa / TA 2023 233 milj. euroa). Lainamäärän alkuperäistä talousarviota maltillisempi kasvu perustuu vuoden 2022 marras-joulukuun ennakoitua parempaan talouden toteumaan sekä alkuvuoden hyvään kassavirran kehitykseen. Korollisten lainojen määrä tarkistetaan syyskuun neljännesvuosiraportoinnin yhteydessä.

Määrärahojen muutokset

Käyttötalouteen tehdään - 3 155 000 euron toimintakatteen muutos (rahoitusta heikentävä). Tämä sisältää investointiosasta rakennusten erillisohjelmasta määrärahan siirron 480 000 euroa, käyttötalouteen.

Investointiosaan esitetään tehtäväksi 1 454 000 euron menonvähennystä (rahoitusta parantava).

Määrärahansiirtona esitetään Yhteisistä palveluista 80 000 euron kertapalkkiomäärärahan jakamista toimialueille. Lisäksi Yleishallinnon ja johdon tuesta tehdään 140 000 euron määrärahan siirto Yhteisten palveluiden toimialueelle työllisyyspalveluihin. Kasvun ja ympäristön toimialueelta siirretään toimialueen talouspäällikön henkilöstökuluista 35 000 euroa Yhteisten palveluiden toimialueelle. Määrärahansiirroilla ei vaikutusta rahoitukseen.

Tuloslaskelmaosaan tehdään yhteensä n. 5 956 000 euron lisäys sisältäen valtionosuuksien ja verotulojen rahoitusta parantavat muutokset.

Käyttötalouden muutokset, yhteensä -3 155 000 eur (rahoitusta parantava muutos+, rahoitusta heikentävä-)

Yhteiset palvelut, toimintakatteen muutos 0 eur:

- toimintatuotot, + 200 000 eur lisäys
  - työllisyyspalvelut
- toimintakulut, - 200 000 eur lisäys
  - työllisyyspalvelut

Sivistys, toimintakatteen muutos - 1 428 000 eur:

- Sivistys, toimintatuotot, - 150 000 eur vähennys
  - vapaa-aikapalvelut, jäähallin tuotot
- Sivistys, toimintakulut, - 1 278 000 eur lisäys
  - toimialueen henkilöstömenot, - 330 000 eur lisäys
  - varhaiskasvatuksen henkilöstömenot, - 567 000 eur lisäys,
    - mistä Rykmentintien päiväkotit 9 htv lisäys - 400 000 eur. Vakanssit on perustettu 1.1.2023.
    - 1.8. avattaviin kolmeen uuteen lapsiryhmään 9 htv lisäys, - 163 000 eur, kaksi lapsiryhmää Mikkolan koululle ja yksi Paijalan koululle.
    - nimikkeen muutoksena osalta varhaiskasvatuksen opettajista asiantuntijaksi, - 4 000 eur. Nimikemuutokset hyväksytyt kesäkuun valtuustossa.
  - varhaiskasvatuksen vuokrat, - 161 000 eur lisäys, mistä Rykmentintien päiväkotit - 68 000 eur, Neitoperhon päiväkotit - 93 000 eur. Vuokria ei oltu huomioitu vuoden 2023 talousarviossa.
  - perusopetus, oppilaskuljetukset, - 80 000 eur lisäys. Oppilaskuljetuksiin tulee hinnankorotus 1.8. lukien.
  - kulttuuri, Monion avajaiskustannukset, - 40 000 eur lisäys
  - vapaa-aikapalvelut, jäähalli, toimintatuotot, - 150 000 eur ja toimintakulut - 100 000 eur lisäys. Kunnan jäähalli myytiin Tuusulan jäähalli Oy:lle 1.1.2023.

Kasvu ja ympäristö, toimintakatteen muutos - 1 727 000 eur:

- Kasvu ja ympäristö, toimintatuotot - 939 000 eur vähennys
  - maa-alueiden vuokrat, + 186 000 eur
  - tilapalvelut, ulkoiset vuokrat, - 1 125 000 eur
- Kasvu ja ympäristö, toimintakulut, - 788 000 eur lisäys
  - yhdyskuntatekniikka, asiantuntijapalvelut, - 200 000 eur lisäys
  - yhdyskuntatekniikka, alueiden kunnossapito, - 200 000 eur lisäys
  - yhdyskuntatekniikka, sähkö, - 100 000 eur lisäys
  - tilapalvelut, kiinteistöjen kunnossapito, - 400 000 eur lisäys
  - tilapalvelut, ulkoiset vuokrat, + 776 000 eur vähennys
  - tilapalvelut, sähkö, - 184 000 lisäys
  - tilapalvelut, investointien rakennusten erillisohjelmasta siirto käyttötalouteen, - 480 000 eur lisäys

Investointiosan muutokset, yhteensä 1 554 000 eur menovähennys:

Koneet ja kalusto, yhteensä - 26 000 eur menolisäys:

Sivistys

- Lahelantertun päiväkodin ruoankuljetusvaunut, - 48 000 eur menolisäys
- Pellavan päiväkodin yhdistelmäuuni, 22 000 eur menovähennys

Kiinteät rakenteet ja laitteet, yhteensä - 300 000 eur menolisäys:

Kasvu ja ympäristö

- tiet ja liikenneväylät, Metsäautotie, Finavia, - 300 000 eur menolisäys

Muut pitkävaikutteiset menot, yhteensä - 200 000 eur menolisäys:

- Tuusulanjärven kampuksen liittymä Tuusulantielle, - 200 000 eur menolisäys

Rakennukset, yhteensä 1 980 000 eur menovähennys

Kasvu ja ympäristö

- Monio, lukio ja kulttuuritalo, - 500 000 eur menolisäys
- Rykmentinpuiston monitoimikampus, 6 000 000 menovähennys. Määrärahan muutosesitys johtuu rakennuksen maksuerätaulukon tarkentumisesta. Kokonaiskustannusten ei ennakoida muuttuvan.
- Riihikallion monitoimikampus, - 3 000 000 eur menolisäys. Määrärahan muutosesitys johtuu rakennuksen maksuerätaulukon tarkentumisesta. Kokonaiskustannusten ei ennakoida muuttuvan.
- Tuusulanjärven monitoimikampus, - 1 000 000 eur menolisäys. Määrärahan muutosesitys johtuu rakennustöiden ennakoitua nopeammasta etenemisestä. Kokonaiskustannusten ei ennakoida muuttuvan.
- Erillinen työohjelma, 480 000 eur menovähennys. Siirto Tilapalveluiden investointien työohjelmasta käyttötalouteen.

Tuloslaskelmaosan muutokset, yhteensä 5 956 414 eur (rahoitusta parantava muutos+, rahoitusta heikentävä-):

- verotulot, + 3 000 000 eur lisäys
- valtionosuudet, + 2 956 414 lisäys

Käyttötalousosan määrärahan siirrot, ei kustannusvaikutusta (rahoitusta parantava muutos+, rahoitusta heikentävä-):

Yleishallinto ja johdon tuki, 136 500 eur menovähennys:

- valtion erilliserät, 140 000 eur menovähennys
- kertapalkkiomääräraha, - 3 500 menolisäys

Yhteiset palvelut, - 99 400 eur menolisäys

- kertapalkkiomäärärahan siirto muille toimialueille, 75 600 eur menovähennys (huomioitu 4 400 eur yhteisiin palveluihin jäävä oma osuus)
- henkilöstökulujen siirto Kasvun ja ympäristön hallinnon ja kehittämisen palvelualueelta, - 35 000 eur menolisäys

- o määrärahasiirto yleishallinnosta ja kunnanviraston johdosta työllisyyspalveluihin, - 140 000 eur menolisäys

Sivistys, - 60 000 eur menolisäys

- o kertapalkkiomääräraha, - 60 000 eur menolisäys

Kasvu ja ympäristö, 24 000 eur menovähennys

- o kertapalkkiomääräraha, - 11 000 eur menolisäys
- o henkilöstökulujen siirto Yhteisiin palveluihin, 35 000 eur menovähennys

Vesihuoltoliikelaitos, - 1 100 eur menolisäys

- o kertapalkkiomääräraha, - 1 100 eur menolisäys

Määrärahamuutokset sitovuustason mukaisesti kesäkuu/2023:

1. Käyttötalousosa (tulosta parantavat muutokset +, heikentävät -)

eur

Yhteiset palvelut	tulolisäys	200 000
Yhteiset palvelut	menolisäys	-200 000
Yhteiset palvelut yhteensä	toimintakatteen muutos	0
Sivistys	tulovähennys	-150 000
Sivistys	menolisäys	-1 278 000
Sivistys yhteensä	toimintakatteen muutos	-1 428 000
Kasvu ja ympäristö	tulovähennys	-939 000
Kasvu ja ympäristö	menolisäys	-788 000
Kasvu ja ympäristö yhteensä	toimintakatteen muutos	-1 727 000
Käyttötalousosa yhteensä	<i>tulomuutokset</i>	<i>-889 000</i>
Käyttötalousosa yhteensä	<i>menomuutokset</i>	<i>-2 266 000</i>
Käyttötalousosa yhteensä	toimintakatteen muutos	-3 155 000

2. Investointiosa (rahoitusta parantavat muutokset +, heikentävät -)**Koneet ja kalusto****Sivistys**

- Lahelantertun päiväkodin ruoankuljetusvaunut	menolisäys	-48 000
- Pellavan päiväkodin yhdistelmäuuni	menovähennys	22 000

Koneet ja kalusto yhteensä

menolisäys	-26 000
-------------------	----------------

Kiinteät rakenteet ja laitteet**Kasvu ja ympäristö****Tiet ja liikenneväylät:**

- Metsäautotie, Finavia	menolisäys	-300 000
-------------------------	------------	----------

Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä

menolisäys	-300 000
-------------------	-----------------

Muut pitkävaikutteiset menot**Kasvu ja ympäristö**

- Tuusulanjärven kampuksen liittymä	menolisäys	-200 000
-------------------------------------	------------	----------

Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä

menolisäys	-200 000
-------------------	-----------------

Rakennukset**Kasvu ja ympäristö**

- Monio, lukio ja kulttuuritalo	menolisäys	-500 000
---------------------------------	------------	----------

- Rykmentipuiston monitoimikampus	menovähennys	6 000 000
-----------------------------------	--------------	-----------

- Riihikallion monitoimikampus	menolisäys	-3 000 000
--------------------------------	------------	------------

- Tuusulanjärven monitoimikampus	menolisäys	-1 000 000
----------------------------------	------------	------------

- Erillinen työohjelma	menovähennys	480 000
------------------------	--------------	---------

Rakennukset yhteensä

menovähennys	1 980 000
---------------------	------------------

Investointiosa yhteensä

menovähennys	1 454 000
---------------------	------------------

3. Tuloslaskelmaosa (rahoitusta parantavat muutokset +, heikentävät -)

- Verotulot	tulolisäys	3 000 000
-------------	------------	-----------

- Valtionosuudet	tulolisäys	2 956 414
------------------	------------	-----------

Tuloslaskelmaosa yhteensä

tulolisäys	5 956 414
-------------------	------------------

4. Käyttötalouden määrärahan siirto (rahoitusta parantavat muutokset +, heikentävät -)

Yleishallinto- ja johdon tuki	menolisäys	136 500
Yleishallinto- ja johdon tuki yhteensä	toimintakatteen muutos	136 500
Yhteiset palvelut		
Yhteiset palvelut	menolisäys	-99 400
Yhteiset palvelut yhteensä	toimintakatteen muutos	-99 400
Sivistys	menolisäys	-60 000
Sivistys yhteensä	toimintakatteen muutos	-60 000
Kasvu ja ympäristö	menovähennys	24 000
Kasvu ja ympäristö yhteensä	toimintakatteen muutos	24 000
Vesihuoltoliikelaitos		
Vesihuoltoliikelaitos	menolisäys	-1 100
Vesihuoltoliikelaitos	toimintakatteen muutos	-1 100
Määrärahan siirto yhteensä	<i>menomuutokset</i>	<i>0</i>
Määrärahan siirto yhteensä	toimintakatteen muutos	0

Kasvun ja talouden hallintaohjelma 2023–2032

Tuusulan valtuuston joulukuussa 2022 hyväksymän kasvun- ja taloudenohjelman mukaisten linjausten toteuttamisella pyritään hallitsemaan ja tasapainottamaan kunnan taloutta pitkäjänteisesti. Alla kommentoituina eri osa-alueiden näkymät ensimmäisen vuosipuoliskon kehitykseen pohjautuen

Yritysalueet

- Rykmentinportin ja Sulan yritysalueiden infran rakentamista edistettiin suunnitelmien mukaisesti. Tuusulan historian suurin tonttikauppa toteutui Rykmentinportin yritysalueella alkuvuonna.
- Fokuksen kehittämistä viedään eteenpäin ensisijaisesti alueen suunnittelua ja tien suunnitteluvalmiutta edistämällä. Tiehanketta on nostettu aktiivisesti esille MAL 2023 valmistelussa. Kunnan ensisijaisena tavoitteena on tiesuunnittelun nopea käynnistäminen. Tiehankkeen tarpeellisuutta on tuotu esille hallitusneuvottelujen yhteydessä sekä neuvotteluissa Uudenmaan ELY-keskuksen, Uudenmaanliiton, Vantaan kaupungin ja Väyläviraston kanssa. Focus-alueelle on laadittu maankäytön yleissuunnitelmaa ja valmistauduttu asemakaavoituksen jatkamiseen.

Asuinalueet

- Rykmentinpuiston, Lahelanpellon ja Häriskiven kaavoitus, kunnallistekniikan rakentaminen ja tonttien myynti etenivät suunnitellusti. Puistokylän asemakaavan laatiminen jatkuu ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma on valmistumassa. Muuttoliikekehitys tukee tonttien kysyntää ja myyntitavoitteiden saavuttamista, mutta toisaalta tuottajamuotoisten kysyntä on tällä hetkellä vaimeaa heikentyneen talousuhdanteen vuoksi.

Palveluverkon kehittäminen

- Sivistyksen palveluverkon suunnittelua ja rakentamista edistetään palveluverkkosuunnitelman mukaisesti. Monio otettiin käyttöön elokuussa. Tuusulanjärven kampuksen rakentaminen etenee aikataulussa. Rykmentinpuiston ja Riihikallion kampuksien rakennustyöt käynnistyivät. Lahelan kampuksen hankesuunnitelma valmistui ja etenee päätöksentekoon. Käyttötalouden pitkän tähtäimen 5 milj. euron säästötavoitteiden saavuttaminen on sidoksissa koko Etelä-Tuusulan palveluverkon uudistamisen suunniteltuun toteutumiseen. Voimakas korkotason nousu saattaa hidastaa palveluverkon loppuvaiheen toteutumista.

Vajaakäyttöisten kiinteistöjen kehittäminen

- Valtuuston 8.6.2020 hyväksymän kehittämis- ja realisointisuunnitelman mukaiset omaisuuden myynnit ovat vuonna 2022 noin 0,9 milj. euroa. Vuonna 2022 ei toteutunut myyntejä. Päivitetty suunnitelma hy-

väksyttiin valtuustossa 12.12.2022. Alkuvuodesta myytiin päivitetyn suunnitelman mukaisesti Kellokosken ruukin entinen yleinen saunarakennus, lisäksi muita vuodelle 2023 suunniteltuja myyntejä edistettiin kevään aikana.

Henkilöstö

- Oppilas- ja lapsimäärät ovat alkuvuonna kehittyneet ennakoitua positiivisemmin, aiheuttaen erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstömenojen kasvua. Lisäksi Kunta-alan virka- ja työehtosopimuksen ns. perälaulatarkastelun myötä kunta-alan vuosien 2023 ja 2024 palkankorotukset nousivat aiemmin sovitusta. Nämä tekijät luovat painetta henkilöstömenojen kasvuun jatkossa.

Palveluprosessien kehittäminen

- Alkuvuoden aikana jatkettiin toimintatapojen ja prosessin sujuvoittamista sekä edistettiin digitalisaatio-ohjelman mukaisia osa-alueita. Laajasti kunnan palveluprosesseihin vaikuttavana hankkeena keväällä käynnistyi mm. henkilöstö- ja talouspalveluiden toimittajan vaihdos.

Talous

- Kunnan lainakannan kasvu oli alkuvuoden aikana hieman ennakoitua hitaampaa alkuvuoden hyvän verotulokertymän sekä vilkkaana jatkuneen tonttikaupan vuoksi. Maanmyynnit toteutuivat lähes 80 prosenttia budjetoidusta ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Huhtikuussa käynnistyneet Riihikallion ja Rykmentinpuiston kampuksien rakentaminen tulee vauhdittamaan kunnan velkaantumista loppuvuoden aikana.

Toiminnan ja talouden toteuma toimialueittain

Toimintakate toimialueittain €1 000	Kum.	MKS	Tot.-%	Kum.		Ennuste
	6/2023	2023	MKS 2023	6/2022	TP 2022	2023
1831 YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI	-2 363	-5 206	45,4 %	-66 434	-139 035	-5 070
1832 YHTEISET PALVELUT -TOIMIALUE	-2 496	-9 737	25,6 %	-4 793	-9 350	-9 837
1833 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI PÄÄTT2018						
1834 SIVISTYS -TOIMIALUE	-50 893	-93 714	54,3 %	-45 772	-89 799	-95 202
1835 KASVU JA YMPÄRISTÖ -TOIMIALUE	1 729	-2 947	-58,7 %	-2 242	-1 856	-4 650
1837 TULOSLASKELMAOSA	1 980	10 200	19,4 %	7 246	9 604	10 200
1838 TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOS	1 334	2 708	49,3 %	1 505	3 228	2 707
Yhteensä	-50 709	-98 697	51,4 %	-110 490	-227 208	-101 851

Toimialueet ovat toimintakatesitovia valtuustoon nähden.

YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
Toimialue

Tuloerien ja toimintakulujen erittely						Tot. Kum.	
1831 Yleishallinto ja johdon tuki	Kum.	MKS	Tot.-%	Kum.		muutos%	Ennuste
€1 000	6/2023	2023	MKS 2023	6/2022	TP 2022	2022>2023	2023
300 TOIMINTATUOTOT	2 277	4 612	49,4 %	2 287	4 940	-0,4 %	4 612
306 MYYNTITUOTOT	1 811	3 967	45,7 %	1 772	4 099	2,2 %	3 967
320 MAKSUTUOTOT	433	640	67,7 %	498	772	-13,1 %	640
330 TUET JA AVUSTUKSET	28	5	571,2 %	4	40	588,0 %	5
340 MUUT TOIMINTATUOTOT	4	0	2239,2 %	12	30	-64,5 %	0
400 TOIMINTAKULUT	-4 640	-9 818	47,3 %	-68 720	-143 975	-93,2 %	-9 682
400 HENKILÖSTÖKULUT	-2 613	-4 944	52,9 %	-3 010	-6 088	-13,2 %	-4 948
430 PALVELUJEN OSTOT	-1 357	-3 496	38,8 %	-64 946	-136 523	-97,9 %	-3 347
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-48	-150	31,8 %	-134	-239	-64,5 %	-150
470 AVUSTUKSET	-85	-174	49,0 %	-60	-129	41,2 %	-183
480 MUUT TOIMINTAKULUT	-537	-1 054	50,9 %	-570	-995	-5,9 %	-1 054
Toimintakate	-2 363	-5 206	45,4 %	-66 434	-139 035	-96,4 %	-5 070

Yleishallinto ja johdontuen toiminnan tulojen toteuma oli 49,4 % (v2022: 44,6 %). Määrärahojen käyttöaste oli 47,3 % (v2022: 46,4 %). Sitovan toimintakatteen toteuma oli 45,4 %, (v2022: 46,5 %).

Hyvinvointialueiden käynnistyminen vuoden 2023 alussa laskee kuntien osuuden verotuskustannuksista noin puoleen (14,2 prosenttiin). Lopulliset kustannukset tarkistettiin vuoden 2023 alkupuolella. Tuusulan 2023 talousarviossa oli varattu verotuskustannuksiin 0,97 milj. euroa. Vuoden toteuma tulee olemaan 0,45 milj. euroa.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tammi - kesäkuussa 2023

Käynnissä olevan Ukrainan sodan seurauksena kunnassa järjestettiin varautumiseen liittyviä koulutuksia, päivitettiin toimialueittain varautumisen suunnitelmia ja varauduttiin mahdollisiin sähkönjakeluhäiriöihin. Lisäksi käynnistettiin kuntalaisille suunnattu turvallisuuskysely, jonka avulla tehdään toimenpiteitä turvallisuuden edistämiseksi.

Kunta siirtyi Keusoten omistajaohjauksesta hyvinvointialueen kumppaniksi. Alkuvuoden aikana valmisteltiin ja vietiin päätettäväksi Keusoten purkusopimukset sekä laadittiin hyvinvointia ja terveyttä edistäviä suunnitelmia.

Kunnassa käynnistettiin palveluiden järjestämistä koskevaan suunnitelman liittyvä palvelukatalogityö, johon liittyen tehtiin erilliset selvitykset tilapalveluita, infran rakentamista ja viherpalveluihin liittyen.

Kunnassa jatkettiin valmistelua vuonna 2025 käynnistyvään TE-palveluiden muutokseen. Kunnassa toimii muutoksen valmistelua koordinoiva ryhmä. Yhteistyössä naapurikuntien kanssa laadittiin päätöksentekoa varten erilaisia selvityksiä ja järjestettiin informaatiotilaisuuksia ja työpajoja.

Viestinnässä pyrittiin tavoittamaan kuntalaiset ja muut sidosryhmät monipuolisilla sisällöillä ja monenlaisilla kanavilla hyödyntämällä. Tarkastelukaudella julkaistiin kolme asukaslehteä, tuotettiin podcast- ja videosisältöjä, sekä julkaistiin sisältöä sosiaalisen median kanavissa orgaanista. Verkkosivuston uudistukseen valmistauduttiin kilpailuttamalla asiantuntijakumppani valmistelun tueksi. Lisäksi tuettiin muun organisaation viestintävalmiuksien kehittämistä eri tavoin.

Kunnan osallisuusmallin toimeenpanoa jatkettiin mm. osallisuusoppituntien toteutuksella, Open Agenda -hankkeessa ja osallistuvan budjetoinnin ideoinnilla ja yhteiskehittämisellä. Uudistuvan palveluverkon yhteiskäytön valmistelua jatkettiin sekä palveluverkkotasoisesti että käynnissä olevissa kampushankkeissa. Kehittä-

misverkostojen toimintaa mahdollistettiin ja verkostojen toimikausi vaihtui kesäkuussa. Osallisuudessa valmisteltiin mm. Taiteiden yön, Puutarhajuhlien, Ravintolapäivän, Keski-Uudenmaan Priden, Kuntojumpan, Järjestöfoorumin ja Vapaaehtoistoiminnan messujen toteutusta.

Hyte-työtä tehtiin poikkihallinnollisesti hyte-ryhmässä ja sen alatyöryhmissä, hyte-lautakunnassa, neuvostoissa, 3. ja 4. sektorin toimijoiden sekä Keusoten kanssa tiiviisti mm. alueellisessa hyte-ryhmässä, järjestöneuvottelukunnassa ja teemaverkostoissa. Kevään aikana toteutettiin luottamuselinten työskentelyn arviointi, tulosten esittely sekä käsittely luottamuselimissä.

TuusInfossa järjestettiin alkuvuodesta asiakastytyväisyyskysely ns. ovensuukyselynä. Kyselyn perusteella kehitetään TuusInfon palvelutarjontaa ja aukioloaikoja vastaamaan paremmin kuntalaisten tarpeita. TuusInfossa jatkettiin ikäihmisten ruokalippujen myyntiä. Toukokuussa TuusInfo juhli viisi vuotista taivaltaan.

YHTEISET PALVELUT

Toimialue

Tuloerien ja toimintakulujen erittely							
1832 Yhteiset palvelut	Kum.	MKS	Tot.-%	Kum.		Tot. Kum.	Ennuste
€1 000	6/2023	2023	MKS 2023	6/2022	TP 2022	2022>2023	2023
300 TOIMINTATUOTOT	432	1 977	21,8 %	1 050	2 275	-58,9 %	2 177
306 MYYNTITUOTOT	174	994	17,5 %	403	972	-56,8 %	994
320 MAKSUTUOTOT	18	665	2,7 %	325	634	-94,5 %	665
330 TUET JA AVUSTUKSET	221	287	77,0 %	302	574	-26,7 %	487
340 MUUT TOIMINTATUOTOT	19	31	59,6 %	20	95	-5,9 %	31
400 TOIMINTAKULUT	-2 928	-11 715	25,0 %	-5 842	-11 624	-49,9 %	-12 014
400 HENKILÖSTÖKULUT	600	-4 941	-12,2 %	-2 508	-5 099	-123,9 %	-5 240
430 PALVELUJEN OSTOT	-2 252	-3 905	57,7 %	-2 198	-3 788	2,4 %	-3 905
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-32	-49	64,5 %	-27	-54	15,8 %	-49
470 AVUSTUKSET	-894	-2 200	40,6 %	-855	-2 126	4,6 %	-2 200
480 MUUT TOIMINTAKULUT	-351	-619	56,6 %	-254	-557	38,0 %	-619
Toimintakate	-2 496	-9 737	25,6 %	-4 793	-9 350	-47,9 %	-9 837

Yhteiset palvelut alaisen toiminnan tulojen toteuma oli 21,8 % (v2022: 46,1 %). Määrärahojen käyttöaste oli 25,0 % (v2022: 50,3 %). Sitovan toimintakatteen toteuma oli 25,6 % (v2022: 51,3 %). Toimialueen kuluissa on mukana lomarahajaksotus, (3,46 milj. euroa).

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tammi - kesäkuussa 2023

Yhteisten palveluiden talous toteutui pääosin talousarvion mukaisesti. Velvoite- ja palkkatukityöllistettyjen määrä on kasvanut. Toimialueelle esitetään määrärahan lisäystä työllisyyspalveluihin. Velvoite- ja palkkatukityöllistettyjen määrän kasvun vuoksi henkilöstökuluihin lisätään 340 000 euroa ja tuottoihin 200 000 euroa. Tuotot ovat valtion korvaus työllistettyjen kustannuksista. Vaikutus toimintakatteeseen on 140 000 euroa. Määräraha siirretään Yleishallinnon ja johdon tuen -toimialueelta.

Talouden ohjaus -palvelualueelle siirretään Kasvun ja ympäristön -toimialueelta palkkakustannuksia 35 000 euroa. Edunvalvonnan tuotot 150 000 euroa ovat toteutuneet tavoitteen mukaisesti, mutta tuottoja ei ole kohdistettu tammi-kesäkuulle, kuten edellisenä vuonna. Henkilöstöhallintoon varattu vuotuinen kertapalkkiomääräraha 80 000 euroa jaettiin henkilöstöhallinnosta kaikille toimialueille vakituisen henkilöstön määrän suhteessa. Toimialueelta siirrettiin kertapalkkiomäärärahaa 75 600 euroa muille toimialueille. Budjetoidusta toimintamenoista toteutui 61,1 %.

Tarkastelukauden painopisteenä oli kuntatasoisen palvelutoiminnan sujuvoittaminen ja kehittäminen. Henkilöresursseja kohdennettiin muuttuvan toimintaympäristön ja paremman palvelukyvyyn vaateiden mukaiseksi. Toimialueella oli kevään aikana jonkin verran henkilöstövaihdoksia, mikä tarjosi samalla oivan mahdollisuuden

kirkastaa tekemistä ja tarkastella tehtävänkuvia uudelleen. Uudet rekrytoinnit vahvistivat toimialueen osaamista ja yhdessä tekemisen kulttuuria. Yhteisten palveluiden koko henkilöstö osallistui valmentavan työyhteisön valmennuspäiviin kevään aikana. Syksyllä 2022 aloitettu valmennus huipentui yhteiseen kesätilaisuuteen, jossa suunniteltiin, miten yhdessä tekeminen ja kehittäminen sekä dialogisuus huomioidaan oman työyhteisön arjessa.

Tuusulan kunnanhallitus päätti helmikuussa henkilöstö- ja talouspalveluiden toimittajan vaihdoksesta. Palveluntoimittajaksi valittiin Monetra Oy ja palvelusopimus astuu voimaan 1.4.2024. Mittavan työpanoksen vaativan projektin myötä kunnan henkilöstö- ja talouspalveluiden järjestelmäkokonaisuus vaihtuu ja palveluprosessit uudistuvat. Kevään aikana käynnistettiin projektin valmistelu ja toimialueella järjestäytyttiin tulevaa muutosta varten. Projektille perustettiin mm. ohjausryhmä ja projektiryhmä. Monetra Oy:n toimesta järjestettiin erinäisiä työpalavereita ja järjestelmiin tutustumista. Esihenkilöille pidettiin ensimmäinen infotilaisuus muutoksesta. Projektin etenemisestä tiedotetaan säännöllisesti.

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu työ- ja elinkeinotoimistoilta siirtyy kunnille 1.1.2025 ja näitä palveluja koskeva uusi laki tuli voimaan 23.3.2023. TE-palveluiden uudistuksen valmistelua jatkettiin työllisyyspalveluissa koko kevään ajan. Maahanmuuttopalveluiden vuosi 2023 käynnistyi valmistautuen tuleviin muutoksiin, joista isoimpana ukrainalaisten kotikuntaoikeuteen valmistautuminen 1.3.2023 alkaen. Ukrainan sodan seurauksena kuntaan on muuttanut noin 250 ukrainalaista, joista kesäkuun loppuun mennessä kotikuntaoikeutta haki noin 60 henkilöä. Vuoden 2022 lopussa ohjaamopalveluiden nimi muutettiin nuorten aikuisten palveluiksi ja toiminnot eriytettiin omiksi kokonaisuuksiksi nuorten aikuisten palveluiden alle. Alkuvuonna kirkastettiin sekä työnkuvia että palvelukokonaisuuksia sekä tiivistettiin yhteistyötä työllisyys- ja maahanmuuttopalveluiden kanssa. Etsivä nuorisotyö lisäsi jalkautumista toisen asteen oppilaitoksiin. Ohjaamon aukioloaikoihin tehtiin muutoksia keskittyen monialaisempaan palveluun.

Hallintopalveluiden ohjauksessa tiedonpohjaussuunnitelman (TOS) päivittäminen jatkui kaikilla toimialueilla. Päivitystyö on välttämätön osa valmistauduttaessa mahdolliseen asianhallintajärjestelmän vaihtamiseen ja sähköisen arkiston käyttöönottoon. Tarjottavien lakipalvelujen määrittely saatiin valmiiksi ja tunnistettiin tulevia painopistealueita palveluille. Tavoitteena on, että lakipalvelut ovat selkeitä ja palvelun vasteajat ovat lyhyitä.

KT ja henkilöstöä edustavat pääsopijajärjestöt saavuttivat maaliskuussa neuvottelutuloksen vuoden 2023 ja 2024 palkankorotuksista. Neuvotteluiden seuraaminen, tuloksista tiedottaminen ja paikallisten järjestelyvaraneuvottelujen valmistelu ja kohdennettujen erien täytäntöönpano työllistivät henkilöstöpalveluita merkittävästi. Henkilöstöpalveluissa otettiin käyttöön osaamisen kehittämisen järjestelmä TuusOsaa. Kevään kehityskeskustelut oli mahdollista toteuttaa sähköisesti uuden järjestelmän avulla. Työhyvinvoinnin pulssikysely toteutettiin maaliskuussa kolmatta kertaa.

Talouspalveluissa viimeisteltiin alkuvuodesta Rondon ostolaskujärjestelmän käyttöönotto viemällä toistuvia laskutuksia sopimuslaskujärjestelmään. Hankintapalveluissa jatkettiin hankintojen kehittämistyötä eli hankintatoimen tulevaisuuspolkua, jonka avulla tavoitellaan sujuvampia ja vaikuttavampia hankintoja ja henkilöstön hankintaosaamisen vahvistamista.

Kehittäminen ja tietohallinto palvelualueella kunnan digitalisaation ja tietohallinnon johtamiseen liittyvät tehtävät eriytettiin omaan kehittäminen yksikköönä vuoden alusta. Palveluyksikkö tukee ja koordinoi kunnan strategiatyötä, ohjaa tiedolla johtamisen kokonaisuutta sekä vastaa kehittämisen toimintamalleista koko kunnan tasolla. Digitalisaation osa-alueella saatettiin vuoden loppuun sähköisen asioinnin esiselvitys. Digiturvallisuuteen liittyen järjestettiin useita aiheeseen liittyviä koulutuksia henkilöstölle, minkä lisäksi keskityttiin digitaalisen turvallisuuden ohjeistuksiin. Palvelualueella jouduttiin reagoimaan useampaan tietoturvapoikkeamaan, joiden vaikutukset jäivät vähäiseksi hyvän ennakkoinnin ja varautumisen ansiosta. ICT-palveluissa saatettiin päätökseen merkittävä projekti vanhan kunnantalon konesalin purkamiseksi ja palveluiden siirtämiseksi ulkoistuskumppanin ylläpitämään konesaliin. Palveluyksikkö tuki eduskuntavaalien järjestämistä alustaen ja asentaen tarvittavat laitteet sekä järjestäen laitteisiin ja tietoverkkoihin liittyvän tuen.

SIVISTYS
Toimialue

Tuloerien ja toimintakulujen erittely	Kum.	MKS	Tot.-%	Kum.		Tot. Kum.	Ennuste
1834 Sivistys	6/2023	2023	MKS 2023	6/2022	TP 2022	muutos%	2023
€1 000					2022>2023		
300 TOIMINTATUOTOT	7 760	15 906	48,8 %	8 989	17 851	-13,7 %	15 756
306 MYYNITUOTOT	4 914	11 609	42,3 %	5 500	11 168	-10,7 %	11 609
320 MAKSUTUOTOT	1 599	3 337	47,9 %	1 829	3 553	-12,6 %	3 337
330 TUET JA AVUSTUKSET	1 066	542	196,7 %	1 505	2 717	-29,1 %	542
340 MUUT TOIMINTATUOTOT	180	419	43,1 %	154	412	17,2 %	269
400 TOIMINTAKULUT	-58 653	-109 620	53,5 %	-54 761	-107 650	7,1 %	-110 958
400 HENKILÖSTÖKULUT	-34 663	-61 782	56,1 %	-31 765	-62 287	9,1 %	-62 739
430 PALVELUJEN OSTOT	-8 447	-15 999	52,8 %	-8 082	-15 824	4,5 %	-16 219
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 115	-4 265	49,6 %	-2 127	-4 092	-0,6 %	-4 265
470 AVUSTUKSET	-3 216	-5 626	57,2 %	-2 726	-5 483	18,0 %	-5 626
480 MUUT TOIMINTAKULUT	-10 212	-21 948	46,5 %	-10 060	-19 963	1,5 %	-22 109
Toimintakate	-50 893	-93 714	54,3 %	-45 772	-89 799	11,2 %	-95 202

Sivistyksen toimialueen toiminnan tulojen toteuma oli 48,8 % (v2022: 57,4 %). Määrärahojen käyttöaste oli 53,5 % (v2022: 51,9 %). Sitovan toimintakatteen toteuma oli 54,3 %, (v2022: 51,0 %). Hankerahoitus on jaksotettu ja myyntisaamiset sekä ostovelat on kirjattu yleisiä tilinpäätösperiaatteita noudattaen.

Olenneiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tammi - kesäkuussa 2023

Sivistyksen toimialueella alkuvuonna 2023 on järjestetty palvelut ja toiminta normaalisti tavoitteiden mukaisesti. Varhaiskasvatuksen ja koulujen toiminnassa on voitu keskittyä yhteisöllisyyteen ja yhteistyöhön. Palveluiden käyttöaste on palautunut joko koronaa edeltävälle tasolle tai kasvanut. Kävijämäärät nuorisotyössä, kirjastoissa, museoissa, uimahallissa ja ulkoliikuntakohteissa ovat olleet hyviä. Varhaiskasvatuksessa paikkojen riittävyys on edelleen haasteena.

Sivistyksen toimintakulttuurin ja johtamisen vahvistamista sekä laadun ja arvioinnin kehittämistä on tehty yhdessä palvelualueiden kanssa toimialueen esihenkilöiden ja hallinnon yhteisissä kehittämisaamuissa. Kevään aikana on keskitytty toimintaympäristön analyysiin talousarviota 2024 varten sekä sivistyksen kärkikunta-kriteeristön luomiseen kaikilla palvelualueilla.

Palveluverkkotyö on edennyt suunnitelmallisesti. Monio valmistuminen oli loppusuoralla, Rykmentinpuiston kampuksen rakentaminen on käynnistynyt ja Peltokaaren päiväkodin toteutussuunnittelu on käynnissä. Riihikallion koulun purkutöiden yhteydessä syttyneen tulipalon aiheuttamien vahinkojen korjaustyöt ovat käynnissä.

Varhaiskasvatus

Palvelusetelipäiväkodeiksi hyväksyttiin kahdeksan päiväkotia ja palvelusetelien hakeminen käynnistyi toukokuussa. Varhaiskasvatuksen talusasiantuntija aloitti tehtävässään toukokuun alussa. Uusi varhaiskasvatuksen sihteeri aloitti kesäkuussa.

Varhaiskasvatuksessa avattiin 1.1.2023 kaksi uutta pientä yksikköä, Rykmentintien päiväkotia Rykmentinpuistoon ja Neitoperhon päiväkotia Lahelaan. Lisäksi Jokelassa Notkopiiston avoin perhetuotoiminta siirtyi Jokelan keskuksaan ja päiväkodille avattiin uusi lapsiryhmä. Varhaiskasvatuksen henkilöstölisäysten ja uusien yksikköjen vuokrien kustannusvaikutukset 728 000 euroa tuotiin päätettäväksi puolivuotiskatsauksen yhteyteen. Rykmentintien päiväkodin henkilöstökustannukset ovat vuodessa n. 400 000 euroa. Rykmentintien päiväkodin ja Neitoperhon päiväkodin vuokratustannukset ovat vuodessa yhteensä n. 161 000 euroa. Lisäksi 1.8.2023 perustettiin kolme uutta esiopetuksen ryhmää, joiden henkilöstökustannukset ovat n. 163 000 euroa. Varhaiskasvatukseen haettiin varhaiserityisopettajan tehtävään nimikemuutos varhaiskasvatuksen asiantuntijan tehtäväksi tuetun varhaiskasvatuksen osa-alueelle 1.9.2023 alkaen. Vaikutus henkilöstökustannuksiin on 4 000 euroa vuodelle 2023. Kesäkuun valtuustossa myönnettiin varhaiskasvatuksen asiantuntijan nimikemuutos ja perustettiin 1.8 alkavien esiopetusryhmien vakanssit.

Kunnallisen varhaiskasvatuksen paikkatilanne on uusien yksiköiden avaamisesta huolimatta kriittinen. Palveluissa oli maaliskuun lopussa 1600 lasta, joka on 200 lasta enemmän kuin edeltävinä vuosina vastaavaan aikaan. Yksityisen varhaiskasvatuksen kanssa tehtävä yhteistyö vahvistuu palvelusetelin myötä.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut päivittyivät 1.3.2023 alkaen. Perheistä noin puolet kuuluu nyt maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin, kun aiemmin 0-maksuluokassa oli noin kolmasosa perheistä.

Oppimisen palvelut

Agenda2030 –ohjelma otettiin käyttöön ja se vastaanotettiin kouluilla hyvin.

Johtamisjärjestelmän kehittämisessä todettiin sijaisten hankinnan olevan suuri johtamisen resurssiin vaikuttava asia. Ratkaisuna järjestelyvaraeriä ohjattiin apulaisrehtorijärjestelmän kehittämiseen sijaisjärjestelyjen osalta. Koulusihteeriresurssi jaettiin uudestaan elokuusta 2023 alkaen huomioiden uusi tehtävä sekä tulevat palveluverkon muutokset.

Erityisopetuksen uudet virat rekrytoitiin. Laaja-alaisen erityisopetuksen suhdeluku lukuvuonna 2023-24 oppilasta kohden on n. 109 oppilasta/erityisopettaja.

Tuusulan mallin maksuton harrastustoiminta jatkui tammi-helmikuussa 54 harrastusryhmässä. Harrastustoimintaa on tarjolla kaikille Tuusulan perusopetuksen 1.–9. luokkalaisille ja harrastuspaikkoja kevätlukukaudella yli 800. Maaliskuussa haettiin lukuvuodelle 2023–2024 erityisavustusta harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen sekä yhteistyössä vapaa-aikapalveluiden kanssa erityisavustusta harrastamisen Suomen mallin kehittämishankkeelle.

Tuusulan lukioon valittiin yhteensä 249 ensisijaista opiskelijaa (Hyrylä 162, Jokela 60, Kellokoski 27) aloituspaikkojen määrän ollessa 257 (Hyrylä 162, Jokela 60, Kellokoski 35). Aloituspaiikat saataneen täyteen myös Kellokoskella lisähaun kautta.

Tuusulan Opisto ja Tuusulan kuvataidekoulu siirrettiin operatiivisesti oppimisen palvelualueelta kulttuurin palvelualueelle 1.4.2023. Tavoitteena on lisätä yhteistyötä Tuusulan kunnan kulttuuritoimen kanssa entisestään säilyttäen ja entisestään tiivistäen yhteistyötä oppimisen palvelualueella.

Monion johtoryhmä on jatkanut yksiköiden Monioon siirtymisen valmistelua. Tuusulan Opisto ja kuvataidekoulu on ollut aktiivisesti mukana Moniohankkeen viimeistelyssä.

Prokoulu toiminta jatkuu kouluilla. Prokoulu toimintaan on laadittu kuntatason vuosisuunnitelma. Sitko- hankkeessa valmistui alueellisesti tuotetut Koulupoissaolon puuttumisen mallin ja Kouluvalmentajan käsikirja.

Vapaa-aikapalvelut

Ennaltaehkäisevän nuorisotyössä nähdään, että nuorilla on selkeä tarve keskusteluun aikuisen kanssa. Tarve on myös konkreettiseen tukeen ja palveluohjaukseen. Nuorilta on pyydetty palautetta ja ehdotuksia mm. nuorisotalojen ja alueen viihtyvyyden lisäämiseksi ja nuorten saamiseksi osaksi yhteisöä.

Tuusulanjärven talviliikunta keräsi taas valtavasti ulkoilijoita alueelle. Vilkkaimpina päivinä liikkujia laskettiin olevan yli 10 000. Luonnonjääkenttien ylläpito oli vaihtelevan sään vuoksi haastavaa. Latukausi kesti 13 viikkoa, ensilumen ladun kausi jatkui vielä huhtikuussa.

Uimahallin kävijämäärät kavoivat edellisvuodesta 20 %. Liikuntaryhmien kävijämäärät lisääntyvät pikkuhiljaa kohti korona-aikaa edeltäviin vuosiin. Uimahallin märkätiloille ja rakenteisiin suunnitellaan perusteellista korjausremonttia. Korjaus sulkee uimahallin normaalia pidemmäksi aikaa, arviovuosi toteutukselle 2024.

Monitoimihallin kilpailutus päättyi, hanke muuttaa urheilukeskusta ja alueen palvelutoimintaa merkittävästi.

Avustuksien, palkitsemisen ja kolmannen sektorin tukemisen kokonaisuuden suunnittelu ja päivistytyö käynnistyi kuntatasoisesti.

Kulttuuri- ja museopalvelut sekä kirjastot

Kulttuuripalveluiden alkuvuosi on käynnistynyt vilkkaasti. Kävijämäärät kirjastoissa ja museoissa ovat olleet kasvavat ja valtaosa tapahtumista loppuunmyytyjä. Halosenniemen museo äänestettiin Suomen hurmaavimmaksi taiteilijakotimuseoksi.

Vapaan sivistystyön palveluyksikkö siirtyi huhtikuun alussa kulttuurin palvelualueelle. Yhdistyminen vahvistaa olemassa olevia yhteyksiä ja luo mahdollisuuksia uusien toimintojen kehittämiseen. Sille luo hyvät puitteet avattava kulttuuri- ja lukiotalo Monio.

Tuusulan kirjasto siirtyy yhdessä muiden Kirkes-kirjastojen kanssa avoimen lähdekoodin Koha-kirjastojärjestelmän käyttäjiksi syyskuussa 2023. Käyttöönottoprojekti on edennyt suunnitelman mukaisesti.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta tukee taiteen, kulttuurin ja kotiseututyön toimijoita avustuksilla. Avustuksia myönnettiin kahdessa erässä yhteensä 83:lle kulttuuri- ja taidealan toimijalle.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta myönsi Vuoden tuusulalainen kirjoittaja 2023 -tunnustuspalkinnon Silja Siljanpäälle, joka on työskennellyt ansiokkaasti lastenkulttuurin hyväksi. Virtuaali-Tuusulan uudistettu versio julkaistiin helmikuussa. Sivustolla pääsee tutustumaan Tuusulan monipuoliseen historiaan ja kehitykseen.

Alkuvuonna saatettiin loppuun Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle siirtyneissä rakennuksissa olevien Tuusulan museon taideteosten inventointi. Keväällä otettiin käyttöön Kaikukortti, jolla mahdollistetaan haastavassa taloudellisessa tilanteessa olevien henkilöiden mahdollisuus kokea ja harrastaa kulttuuria. Korttia jakavat sekä kunnan että Keusoten toimijat.

Palveluverkko

Palveluverkkosuunnitelman hankkeiden edistäminen on ollut yksi sivistyksen hallinnon keskeisistä tehtävistä alkuvuodesta 2023. Monio valmistuminen on loppusuoralla, kalusteiden ja av-hankintojen kilpailutus on saatu päätökseen ja tilaukseen. Monion toimintakulttuuria luodaan aktiivisesti eri toimijoiden yhteistyössä.

Tuusulanjärven kampuksen rakentaminen etenee aikataulussa, ja kalustesuunnittelu on edennyt hankintavaiheen aloitukseen. Tuusulanjärven kampuksen toimintakulttuurin muutoksen tueksi on käynnistynyt henkilöstövalmennus.

Riihikallion hankkeessa tehtiin päätös urakoitsijavalinnasta ja rakentaminen alkoi huhtikuussa. Kalustesuunnittelu on valmistumassa ja voidaan edetä kohti hankintamuodon valintaa.

Kesäkuussa Riihikallion koulussa purkutöiden yhteydessä syttyneessä tulipalossa vaurioitui 1960-luvulla käyttöön otetun kaksikerroksisen rakennusosan katto. Vaurioitunut osa puretaan, muut kiinteistön osista jäävät vielä käyttöön. Purku-, kuivatus- ja kunnostustyöt ovat käynnissä. Lukuvuoden 2023-24 koulutyö pääsee jatkuun osassa Riihikallion koulun tiloja. Lisäksi koulutyölle on varattu tiloja Hyrylän koulukeskuksesta, Vanhankylän koulusta ja Rykmentinpuiston kuvataidekoulusta. Ruokailu Riihikallion koululla hoidetaan keittiö-ruokalan väistötiloissa.

Rykmentinpuiston kampuksen rakentaminen käynnistyi, ja perustukset ja väestönsuojat ovat rakenteilla. Käyttäjäsunnittelu on käynnissä.

Peltokaaren päiväkodin käyttäjäsunnittelu etenee ja hanke on aikataulussa. Kalustehankinta on päätetty toteuttaa yhteishankintana Tuusulanjärven kampuksen kanssa.

Lahelan kampuksen hankesuunnitelma valmistui ja etenee päätöksentekoon syksyllä 2023.

Kulttuurin ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittäminen jatkui Etelä-Tuusulan osalta. Siihen liittyvä selvitystyö on valmistunut, ja Hyökkälän koulun rakennuksessa tehtiin rakenteiden kuntoon liittyviä ja sisäilmaan liittyviä lisätutkimuksia. Kokonaisuus on etenemässä päätöksentekoon valtuustossa syyskuussa.

Hallinto ja kehittäminen

Sivistyksen toimintakulttuurin ja johtamisen vahvistamista sekä laadun ja arvioinnin kehittämistä tehtiin yhdessä palvelualueiden kanssa toimialueen esihenkilöiden ja hallinnon yhteisissä kehittämisaamuissa. Kevään aikana on keskitytty toimintaympäristön analyysiin talousarviota 2024 varten sekä sivistyksen kärkikunta-kriteeristön luomiseen kaikilla palvelualueilla.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi olemme toimineet Keusoten ja sivistysjohdon työryhmässä, LANUPE-ryhmässä ja HYTE-ryhmässä. Olemme olleet mukana laatimassa hyvinvointialueen perhekeskuksen toimintasuunnitelmaa, jonka luonnos on valmistunut alkuvuoden aikana.

Lapsiystävällinen kunta -työ käynnistyi koordinaatioryhmän alkukoulutuksella helmikuussa ja valtakunnallisella koordinaattoreiden tapaamisella maaliskuussa. Kevään aikana laadittiin aikataulu ja toimintamuodot alkukartoituksen tekemiseksi kunnan eri toimialueilla ja lasten ja nuorten kuulemisen toteuttamiseksi.

Verkostotyössä Tuusulan kunta toimi aktiivisesti Keusoten ja sivistykseen verkostossa, OPPIVA-verkostossa, Keski-Uudenmaan kuntien kasvatus- ja koulutusverkostoissa, Kuntoliiton verkostoperuskouluhankkeessa. Kehittämiseen suunnatuista valtionavustuksista keskeisimpiä alkuvuoden toteutuksia toimialueella ovat olleet

- XR-museon toteutuksen aloittaminen
- Varhaiskasvatuksen laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittämisen jatkuminen sekä lasten tuen kehittäminen
- Tasa-arvoisten oppimisen mahdollisuuksien kehittäminen jatkuu varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa Covid-rahoituksella ja tasa-arvorahoituksella.
- Oppimisen digitaalisten muotojen kehittäminen jatkuu Uudet lukutaidot -hankkeessa
- Oppilaiden maksuttoman kerho- ja harrastustoiminnan kehittämisen jatkaminen
- Urheilukeskuksen saama merkittävä valtion avustus Monitoimihallin ja sen ympäristön kehittämiseen

Ruokapalvelut

Alkuvuodelle ajoittui usean ammattiliiton järjestämiä lakkoja, joista erityisesti kaupanalan lakolla oli eniten vaikutuksia ruokapalveluiden kustannuksiin ja tarjontaan. Ruokapalveluiden varautumissuunnitelma käyttöön otettiin useamman häiriön osalta ja suunnitelma todettiin toimivaksi.

Toimintaympäristössä tapahtui kasvua, kun alkuvuodesta avautuivat Neitoperhon ja Rykmentintien päiväkodit. Myös Monion käyttöönottoprojekti on edistynyt kevään aikana loppuvaiheeseen.

Kesällä Tuusulan kunta järjesti puistoruokailua alle 18-vuotiaille kaikissa kuntakeskuksissaan. Ruokapalvelut tuottivat ruuan ja varhaiskasvatus ja oppiminen vastasivat ruuan jakelusta. Puistoruokailuihin osallistuttiin kesän aikana yli 8391 kertaa.

Kesän kerhotoimintaa oli Riihikallion, Hyökkälän, Mikkolan, Kellokosken, Lepolan ja Vaunukankaan kouluilla. Kesäkerhoille tarjottiin lounaat sekä välipalat. Kerhoihin valmistettiin 2634 suoritetta kesäkuun aikana.

Taideleirejä järjestettiin kesäkuussa Notkopuistossa, Kellokosken koululla ja Kirkonkylällä. Taideleiriläisille tarjottiin yhteensä 216 suoritetta.

Riihikallion koulussa syttyneen tulipalon seurauksena vaurioitui ruokasali ja keittiö. Tulipalo synnytti huomattavaa lisätyötä, kun kouluruokailun järjestelyjä alettiin suunnitella kesäkuun aikana. Tämä on vaikuttanut myös investointeihin. Rykmentinpuiston tuotantokeittiön asiakastilojen perusparannus siirtyy syksyyn, koska Rykmentinpuiston asiakastiloja käytetään Riihikallion koulun väistötiloina niin kauan kuin on tarpeellista.

Uuden tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönotto ruokatuotteiden, erityisruokavalioiden sekä välitystavaroiden osalta on toiminnassa. Tuotannonohjausjärjestelmän hävikkiosio otettiin käyttöön tammikuussa. Tuotannonohjausjärjestelmään on lisäksi alkuvuoden aikana rakennettu Catering-tilaus osio. Web-ruokalistan käyttöönotto tapahtui kevään aikana.

Maaliskuussa tuotantokeittiöllä vieraili kouluruokailuryhmäläisiä 9 koululta. Ruokapalveluiden omavalvonta päivitettiin kevään aikana ja toukokuussa pidettiin koko henkilökunnalle koulutus aiheesta.

KASVU JA YMPÄRISTÖ

Toimialue

Tuloerien ja toimintakulujen erittely							
1835 Kasvu ja ympäristö	Kum.	MKS	Tot.-%	Kum.		Tot. Kum.	Ennuste
€1 000	6/2023	2023	MKS 2023	6/2022	TP 2022	2022>2023	2023
300 TOIMINTATUOTOT	19 693	30 894	63,7 %	14 758	31 418	33,4 %	29 955
306 MYYNTITUOTOT	1 893	3 520	53,8 %	2 065	3 804	-8,3 %	3 520
320 MAKSUTUOTOT	652	4 766	13,7 %	829	4 567	-21,3 %	4 766
330 TUET JA AVUSTUKSET	66	6	1094,1 %	50	111	31,1 %	6
340 MUUT TOIMINTATUOTOT	17 082	22 601	75,6 %	11 815	22 936	44,6 %	21 662
370 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	110	100	110,3 %	117	290	0	100
370 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	110	100	110,3 %	117	290	0	100
400 TOIMINTAKULUT	-18 074	-33 941	53,3 %	-17 117	-33 565	5,6 %	-34 705
400 HENKILÖSTÖKULUT	-5 065	-10 482	48,3 %	-4 833	-9 685	4,8 %	-10 458
430 PALVELUJEN OSTOT	-9 271	-15 407	60,2 %	-8 139	-15 963	13,9 %	-16 687
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 222	-6 150	52,4 %	-2 535	-5 246	27,1 %	-6 434
470 AVUSTUKSET		-100		-100	-100	-100,0 %	-100
480 MUUT TOIMINTAKULUT	-516	-1 801	28,6 %	-1 510	-2 571	-65,8 %	-1 025
Toimintakate	1 729	-2 947	-58,7 %	-2 242	-1 856	-177,1 %	-4 650

Yllä oleva taulukko ei sisällä valmistus omaan käyttöön tietoa.

Kasvun ja ympäristön toimialueen toimintatuotoista toteutui 63,8 % (v. 2022 47,0 %). Toimintatuottoihin sisältyy Rykmentinpuiston taseyksikön tontinmyynnin luovutusvoittoja 6,1 milj. euroa, jotka eivät sisälly talousarvioon. Toimintakuluista toteutui 53,3 % (v. 2022 51,0 %). Sitovan toimintakatteen toteuma oli -58,8 %, (v. 2022: 120,8 %)

Maa- ja vesialueiden vuokratuottojen ennakoitaan ylittävän selkeästi talousarvion tason. Vuokrattujen tonttien suhteellinen osuus on kasvanut aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Tilapalvelut on luopunut useista edelleen vuokratuista tiloista, jotka ovat olleet lähinnä hyvinvointialueen käytössä. Vuokratuottojen arvioidaan alenevan yhteensä 1 125 000 euroa. Maksettavien vuokramenojen arvioidaan vähenevät puolestaan 776 000 euroa.

Kiinteistöjen ja katujen kunnossapidon sopimushinnat ovat nousseet voimakkaasti, tältä osin tultaneen ylittämään alkuperäisen talousarvion taso. Kiinteistöjen kunnossapidon osalta nostaa kuluvan vuoden kustannuksia lisäksi L&T sopimuksen irtisanomiseen liittynyt sovintosopimuksen korvaus sekä sopimuksen päättymisestä johtunut uusi kilpailutus, joka nosti hintatasoa.

Asiantuntijapalveluiden käyttö on lisääntynyt aikaisempiin vuosiin verrattuna, mukana on mm. kahden laadinnassa olevan yleissuunnitelman kustannuksia (kaavoituksen ja yleissuunnittelu yhteistyö). Ulkopuolisten palveluntuottajien lisääntynyt käyttö tukee hankkeiden nopeampaa läpivientä.

Sähköenergian hintataso nousi voimakkaasti vuoden 2023 alusta alkaen. Kunnanhallitus asetti tältä osin 500 000 euron säästötavoitteen. Säästötavoite kohdistui sekä Yhdyskuntatekniikan että Tilapalveluiden palvelualueille. Energiaa on pyritty säästämään pitkäjänteisellä työllä mm. kiinteistöautomaatiota hyödyntäen sekä vaihtamalla valaisimia energiatehokkaammiksi. Säästötavoitetta ei kuitenkaan todennäköisesti tulla saavuttamaan.

Muihin pitkäaikaisiin siirtosaamisiin sisältyy kuntaosuusennusteeseen perustuva saaminen HSL kuntayhtymältä, 1 400 000 euroa. Kyseistä ylijäämää ei erikseen makseta kunnalle, vaan kuntakohtaiset yli/alijäämät huomioidaan laskutuksessa. Tämä saaminen tullaan purkamaan kuluvan vuoden aikana.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tammi-kesäkuussa 2023

Kaavoitus

Kaavoitus valmisteli Lepomäen asemakaavamuutoksen, Tuomalansuon osallistavan metsäsuunnittelun (yleissuunnitelma) sekä yhdessä projektitoimiston kanssa Joenrannan asemakaavan hyväksymiskäsittelyyn ja ne on hyväksytty valtuustossa. Lepomäen asemakaava on saanut myös lainvoiman. Harjulan asemakaavamuutoksen luonnokset, Rykmentinportti I asemakaavan luonnos, Jokelan Asemapolun alueen asemakaavamuutoksen luonnos, Pähkinämäentie 90:n ehdotus, Koskensäntien ja Esikunnanpolun asemakaavamuutoksen luonnokset sekä Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma (yleissuunnitelma) ja Focus-alueen yleissuunnitelma (Focus-projekti) valmisteltiin nähtäville. Uusia kaavatoita laitettiin vireille kuusi kappaletta. Hyrrän ja Vallunlenkin asemakaavamuutokset lisättiin kaavoituksen työohjelmaan.

Keväällä pidettiin 11 asukastilaisuutta ja yksi kaavakävely kuntakehitys- ja teknisen lautakunnan jäsenille. Lisäksi kaavasuunnittelijoita oli Tuusinfossa tavattavissa nähtävilläoloihin liittyen. Alkuvuodesta oli haussa kaavasuunnittelijan, nuoremman kaavasuunnittelijan ja kaavateknisen koordinaattorin toimi. Kaikki tehtävät saatiin täytettyä ja tekijät ovat työsuhteessa. Kaavoitus on lisäksi valmistautunut järjestelmä uudistukseen mm. laatimalla prosessikuvauksia, osallistamalla koulutuksiin ja esittelyihin. Kaavatalouteen liittyviä tarkasteluja ja työkaluja on kehitetty Sitowise Oy:n kanssa.

Maankäyttö ja paikkatieto

Tammikuussa palvelusihteeri siirtyi paikkatiedosta hallintopalvelusihteeriksi maankäyttöön ja maaliskuussa valittiin maankäyttöneuvottelija maankäytöstä kaavasuunnittelijaksi kaavoituksen palvelualueelle. Toimitusinsinööri jäi eläkkeelle huhtikuun lopussa, ja maanmittausinsinööri siirtyi toimitusinsinööriin virkaan toukokuun alussa. Uusi maanmittausinsinööri valittiin ja hän aloitti työt kesäkuussa.

Alkuvuonna 2023 asetettiin hakuun Lahelanpelto II:sta neljä tonttia ja Häriskivestä yhdeksän tonttia. Tonttihakemuksia saapui 24 kpl, joista ostohakemuksia oli 14 kpl ja vuokratihakemuksia 10 kpl. Hakemuksista 7 kpl kohdistui Häriskiveen ja 17 kpl Lahelanpeltoon. Maaliskuussa Häriskivestä asetettiin myös jatkuvaan hakuun jäljelle jääneet ja palautuneet tontit. Omakotitonttien kysyntä vähentyi hieman.

Seurantakaudella omakotitontteja luovutettiin yhteensä 21 kpl. Tuottajamuotoisia tontteja myytiin 1, vuokrattiin 1 ja uusia tonttivarauksia tehtiin 4 kpl. Asuintonttien lisäksi on luovutettu 3 yritystonttia, yksi realisointilistalla ollut kohde, yksi päiväkotitontti sekä yksi tontti nuorisokotia varten. Maanmyyntituloja kertyi seurantakaudella 8 M€.

Seurantakaudella allekirjoitettiin ja hyväksyttiin maankäyttösopimus Joenrannan alueella. Asemakaavoituksen käynnistämissopimuksia allekirjoitettiin Mattilan alueella 4 kpl, Jokelan asemanseudulta 1 kpl, Koskensäntieltä 1 kpl, Focus liikekeskuksen alueelta 1 kpl ja Rykmentinportti I alueelta 1 kpl, lisäksi hyväksyttiin sopimukset Koskensäntieltä ja Hyrylän keskustan alueelta ja yksi kumppanuuskaavoitussopimus Jokelan alueelta.

Seurantakaudella kunnan omistukseen siirtyi maata noin 14 ha, johon käytettiin maanhankintarahaa yht. 0,98 M€.

Rakennetun ympäristön kokonaisratkaisun valinta tehtiin ja järjestelmän hankintaa aloitettiin suunnittelemaan. Valitun järjestelmän esittelytilaisuuksia järjestettiin eri käyttäjäryhmille. Järjestelmän perusosa voidaan hankkia jo etukäteen suorahankintana ja hankintapäätös tehtiin tarkastelujakson loppupuolella. Rekistereiden tietosäilytysten parannustyötä jatketaan edelleen.

Elinvoima, asuminen ja kehittäminen

Alkuvuoden aikana työstettiin Tuusulan kunnan elinvoimaohjelmaa 2023–2030, joka lähetettiin lausunnoille lautakuntiin. Tontinmyyntineuvotteluja jatkettiin eri puolilla Tuusulaa. Tuusulan historian suurin tonttikauppa toteutui Rykmentinportin alueella. Lisäksi muodostettiin yhteistyöneuvotteluryhmä kolmen paikallisen yrittäjäyhdistyksen kanssa sekä neuvoteltiin yhteistyösopimuksesta. Käynnistettiin kiertotalousalueen suunnittelu-projekti yhdessä Vantaan kaupungin ja HSY:n kanssa sekä kansainvälinen vihreän siirtymän EcoCore -projekti. Hyrylän keskustan kaupallisen kehittämisen projektin työpajat sekä kokonaissuunnittelutyö etenivät. TE2025-uudistuksen valmistelu jatkuu edelleen. Ikäihmisten asumisneuvonnan kehittäminen jatkuu mm. energiaseminaarilla syyskuussa yhteistyössä elinkeinopalveluiden kanssa. Pohjois-Tuusulan vetovoiman edistämisessä on työn alla mm. Tarinoiden talot -tapahtuma Jokelassa elokuussa. Tiilitehtaan kunnostamistyö käynnistyi.

Tuottajamuotoisten tonttien markkinointitoimenpiteitä ja kontaktointia tehostettiin rakennusliikkeiden suuntaan. Ikäystävällinen asuinkonsepti valmistui. Asuntotuotannon ohjauksen käytänteitä ja menetelmiä kehitettiin asumisen, kaavoituksen ja maankäytön yhteistyönä.

Projektitoimisto

Hyrylän keskustan palvelukeskus on rakennuslupavaiheessa, vuokrasopimukset allekirjoitettiin ja yhdyskuntatekniikan suunnittelu eteni palvelukeskukseen rajautuvien katualueiden osalta. Johtosiirtoja toteutettiin ensimmäisen urakka-alueen osalta. Hyrrän korttelin asemakaavan muutos tuli vireille. Koskensillantien ja Esikunnan asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin julkisesti nähtäville. Keskustan pysäköintitarvelaskelmaa on edelleen tarkennettu.

Puistokylän asemakaavan laatiminen jatkuu, ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma alkaa olla valmis. Hökilän ja Olympiakylän asemakaavoitus ei ole edennyt. Hyvinvointikeskuksen suunnittelua jatkettiin ja Varuskunnanaukion suunnittelun aloittamista valmisteltiin. Rykmentinportin alueella tonttien myynti jatkui ja yritysalueen laajentumiseen tähtäävä asemakaavoitus on käynnissä. Taiteen ohjausryhmän toiminta on ollut aikaisempaan tapaan säännöllistä. Kunnan omistamien tonttien myynti aloitetaan sen jälkeen, kun asuntopoliittisen ohjelman tavoitteet saadaan sisällytettyä myyntiasiakirjoihin. Alueen kehittämistä on jatkettu yhdessä Senaatti kiinteistöjen kanssa.

Focus-alueen maankäytön yleissuunnitelman ehdotus lisäselvityksineen valmistui ja asetettiin nähtäville touko-kesäkuussa. Alueelle on laadittu pohjatutkimusohjelma. Muinaisjäännösinventoinnin maastotyöt tehtiin ja alustava raportti toimitettiin kunnalle. Maa-aineslupahakemusta täydennettiin ja louhintojen kulkuyhteyksistä neuvoteltiin, mutta asiaa ei ole vielä sitovasti ratkaistu. Focus-liikekeskuksen asemakaavamuutoksen uudelleen käynnistämiseen varauduttiin.

Kiila-Senkkerinmäen alueella tehtiin esiselvitystä alueen kehittämisedellytyksistä. Selvitystyö on Vantaan kaupungin, Tuusulan kunnan ja Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) yhteishanke, jolle ympäristöministeriö on myöntänyt vihreän siirtymän NextGeneration EU-rahoitusta.

Projektimallin käyttöönottoa edistetään kaikkien toimialueiden käyttöön. Esittelyt toimialueiden johtoryhmille aikataulutuksessa. Koulutuskokonaisuutta kehitetty kehityspäällikön kanssa siten, että jalkauttaminen tehostuu. KY projektisalkkua yksinkertaistettu sisältämään merkittävimmät toteutukset. Avustettu tilapalveluita palveluverkon kohteiden johtamisessa.

Rakennusvalvonta

Tarkasteluajanjaksolla lupavalmistelussa tarvittiin jälleen lisähenkilöä, sillä yksi rakennustarkastaja irtisanoutui maaliskuussa. Määräaikainen rakennustarkastaja oli lupavalmisteluaikana kolme kuukautta. Uusi rakennustarkastaja otti viran vastaan toukokuun lopussa. Kunnassa käynnistetyn kiinteistöveroselvityksen sekä tietopyyntöjen kasvamisen vuoksi rakennusvalvontaan palkattiin kahden vuoden määräaikainen digitoija maaliskuussa. Tarkasteluajankohtana myönnettiin rakennusvalvonnan historian suurin rakennuslupa niin lupamaksun kuin laajuudenkin osalta. Kyse on jo rakentuvasta Alfarocin logistiikkakeskuksesta Rykmentinpuiston yritysalueella. Tarkasteluajanjaksolla valmistui muun muassa monitoimitalo Monio sekä yli 300 asuntoa. Aloitetuissa hankkeissa oli ajanjaksolla vielä yli 200 asuntoa, joista pientaloja oli noin 50.

Tilapalvelut

Tilapalvelupäällikkö irtisanoutui 31.3.2023 alkaen, jonka jälkeen vt. tilapalvelupäällikkönä on toiminut kiinteistöhoitopäällikkö. Sijaistaminen aiheutti resurssipulaa yksikössä ja työkuormien kasaantumista. Kesän alussa tapahtunut Riihikallion koulun tulipalo muutti monelta osin kesän osalta suunnitelmat. Uusi tilapalvelupäällikkö aloitti 1.8.2023.

Rakennuttamisen yksikössä vastaanotettiin Lukio- ja kulttuuritalo Monio aikataulussa ja virheittä. Yksikössä on kahden henkilön vajuus. Toisen rekrytoinnin osalta toinenkaan kierros ei tuottanut tulosta ja toisen osalta rekrytointi on juuri käynnistymässä. Toistaiseksi tämä ei ole vaikuttanut käynnissä oleviin palveluverkon hankkeisiin. Kaikki palveluverkon hankkeet etenevät suunnitellusti, vaikka yksi projektipäällikkö irtisanoutui.

Kiinteistöjen ylläpidossa on kiinteistöhoitajien esihenkilön esimieskoulutus saatu päätökseen. Tilapalveluiden uusi tekninen isännöitsijä aloitti toukokuussa. Puhtauspalveluissa on vuoden alussa aloittanut kunnan entinen laitoshuoltaja, joka suorittaa puhtauspalveluiden erikoisammattitutkintoa.

Yhdyskuntatekniikka

Kuntakehitysjohtajan sijaistaminen työllisti ennakoitua huomattavasti enemmän, sillä oli oma vaikutuksensa mahdollisuuksiin tukea yhdyskuntatekniikan palveluyksiköiden toimintaa. Rekrytoinneissa on pääosin onnistuttu, joskin työntekijöiden vaihtuvuus on jostain syytä muodostumassa jatkuvaksi prosessiksi. Suunnittelu ja rakentaminen jatkuvat edelleen korkeasuhdanteisena. Kustannusindeksit osoittavat edelleen nousua, mutta joissakin kohteissa kilpailutuksen ja aikataulutuksen kautta on onnistuttu hankkimaan suunnittelu- ja rakentamispalveluja arvioitua edullisimmin. Kunnan voimakas rakentaminen näkyy ärtyneinä kannanottoina ja valituksina viranhaltijoille.

Rykmentinpuiston työpaikka-alue otettiin vastaan, samoin kuin Häriskiven asuinalueen välitavoite ja Veteraanipuisto. Töitä jatketaan tai on aloitettu Häriskivessä, Rykmentinpuiston alueella matkakeskuksen ympäristössä ja Varusmiehentiellä, Sulan I ja II alueella, Kaukjärvenpuistossa, Peltokaarella ja Kellotorilla. Sula III, Pellava-mäki ja Ali-Seppälänpuisto on kilpailutettu.

VESIHUOLTOLIIKELAITOS

Tuloerien ja toimintakulujen erittely							
1838 Vesihuoltoliikelaitos	Kum.	MKS	Tot.-%	Kum.		Tot. Kum.	
€1 000	6/2023	2023	MKS 2023	6/2022	TP 2022	2022>2023	Ennuste
							2023
300 TOIMINTATUOTOT	3 781	7 733	48,9 %	3 682	7 873	2,7 %	7 733
306 MYYNITUOTOT	3 774	7 730	48,8 %	3 675	7 855	2,7 %	7 730
330 TUET JA AVUSTUKSET	-1			0	7	0	
340 MUUT TOIMINTATUOTOT	7	3	243,5 %	6	10	19,4 %	3
370 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		54			76		54
370 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		54			76		54
400 TOIMINTAKULUT	-2 447	-5 079	48,2 %	-2 177	-4 721	12,4 %	-5 080
400 HENKILÖSTÖKULUT	-552	-1 199	46,1 %	-550	-1 157	0,5 %	-1 201
430 PALVELUJEN OSTOT	-1 132	-2 250	50,3 %	-933	-1 798	21,3 %	-2 250
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-681	-1 446	47,1 %	-605	-1 606	12,6 %	-1 446
480 MUUT TOIMINTAKULUT	-82	-184	44,6 %	-89	-160	-8,2 %	-184
Toimintakate	1 334	2 708	49,3 %	1 505	3 228	-11,3 %	2 707

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tammi-kesäkuussa 2023

Ensimmäinen puolivuotta sujui tavanomaisesti. Veden kulutus on kasvanut johtuen lämpimästä ja sateettomasta ajanjaksosta (toukokuu - kesäkuu) sekä kasvaneesta asukasmäärästä.

Toimistolla jatkettiin puolittaista etätyöskentelyä. Varikolla toiminta on normaalia meidän osalta, muu varikon väki on siirtynyt väliaikaisiin työmaaparakeihin. Rakentamisen vilkkaus näkyy myös vesihuoltolaitoksen yleisen työmäärän lisäyksenä. Vesihuoltoliikelaitoksen ja kunnallistekniikan henkilöresurssien vajeus (työmaa- ja suunnitteluhenkilöstön) heijastui konsulttitöiden ja urakoiden hoitamisen tarkastukseen/valvontaan ja aikatauluihin. Töitä pyrittiin jakamaan tasaisesti.

Vesijohtovuotoja oli vuoden ensimmäisellä puoliskon aikana kuusi kappaletta, joista kaksi oli urakoitsijan kiviin rikkomia. Kevään sulamisvesistä johtuvien normaalia isompien tulvien/sateiden aikana jätevesipumppaamoilla tapahtui kolmena eri päivänä jätevesien ylivuotoa luontoon. Käyttötalouden ja investointien arvioidaan toteutuvan budjetoidun mukaisesti.

Vuositavoitteiden seurata

Liikelaitoksen vuoden 2023 vuositavoitteet perustuvat pormestariohjelman, kunnanvuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia palveluyksiköitä.

- Vesihuoltolaitoksen yleisurakka-asiakirjapohjien laatiminen ja käyttöönotto yhdessä kunnallistekniikan kanssa.
  1. Mittari: asiakirjat laadittu ja käyttöönotettu
  2. Tilanne: ei vielä aloitettu. Projektia vetävä koulutuksessa (osittain koulutyö)
- Työmaaturvallisuuden kehittäminen kirjalliseksi ohjeistukseksi ja jalkauttaminen työmaahenkilöstölle (tämä on jatkoa vuoden 2022 tavoitteesta) sekä turvallisuuskoordinaattorin työn selkeyttäminen.
  3. Mittari: kirjallinen ohjeistus laadittu ja jalkautettu/harjoitettu. Työturvallisuuskoordinaattorin tehtävät määritelty.
  4. Tilanne: työ kesken, tehty noin 80 %

Investoinnit

Toteuma 062023	INVESTOINNIT 2023	TA 2023	MTA 2023	Ennuste 2023	Ero MTA/ Ennuste
1 000 €		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	1. Maanhankinta				
-976	Maa-alueiden hankinta	-5 000	-5 000	-5 000	0
8 057	Maanmyynti	12 000	12 000	12 000	0
7 081	Netto maanhankinta yhteensä	7 000	7 000	7 000	0
	2. Osakkeet				
	Koy Hyrylän pysäköintitalo				
-816	Oman pääoman sijoitus, Tuusulan Tenniskeskus Oy	-1 500	-1 500	-1 500	0
-1	Osakemerkintä, Monetra Oulu Oy				
-818	Osakkeiden hankinta yhteensä	-1 500	-1 500	-1 500	0
	Osakkeiden myynti				
	3. Rakennukset				
1 256	Rakennuksen myynti Tuusulan jäähalli Oy:lle				
1 256	Rakennusten myynti yhteensä				
	Kunnanhallitus				
	Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysasema, muutos- ja perusparannustöitä	-200	-200	-200	0
-288	Vanhan hallintorakennuksen purku	-800	-800	-800	0
-288	Kasvatus ja sivistys	-1 000	-1 000	-1 000	0
	Uusien oppimisympäristöjen edellyttämät muutosinvestoinnit	-100	-100	-100	0
-12	Rykmentinpuiston yleistilojen perusparannus	-150	-150	-150	0
-5 367	MONIO, lukio ja kulttuuritalo	-5 600	-5 600	-6 100	500
-2 311	Rykmentinpuiston monitoimikampus	-18 000	-18 000	-12 000	-6 000
-2 462	Riihikallion monitoimikampus	-10 000	-10 000	-13 000	3 000
	Jokela koulukeskus	-25	-25	-25	0
-5 378	Tuusulanjärven kampus	-9 000	-9 000	-10 000	1 000
-50	Lahelan monitoimikampus	-100	-100	-100	0
6	Martta Wendelin päiväkot				
-15 596	Kasvatus ja sivistys yhteensä	-42 975	-42 975	-41 475	-1 500
	Vapaa-aika				
	Uimahalli				
	- kassatilan ja kahvion muutostyöt	-200	0	0	0
	- peruskorjauksen suunnittelu		-200	-200	0
	Vapaa-aika yhteensä	-200	-200	-200	0
	Kulttuuri				
	Halosenniemi	-100	-100	-100	0
-6	Ilmatorjuntamuseo	-25	-25	-25	0
	Erkkola	-25	-25	-25	0
-24	Tiilitehdas	-300	-300	-300	0
-30	Kulttuuri yhteensä	-450	-450	-450	0
	Kasvu ja ympäristö				
-542	Erillinen työohjelma	-2 500	-2 500	-2 020	-480
-542	Kasvu ja ympäristö yhteensä	-2 500	-2 500	-2 020	-480
-16 456	Rakennukset yhteensä	-47 125	-47 125	-45 145	-1 980

Toteuma 062023	INVESTOINNIT 2023	TA 2023	MTA 2023	Ennuste 2023	Ero MTA/ Ennuste
1 000 €		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	4. Kiinteät rakenteet ja laitteet				
	Kunnanhallitus				
	Kasvatus ja sivistys				
-5	Kota, ulkopäiväkotitoimintaan	-25	-25	-25	0
-6	Pihaleikkiväl. ja aidat säännösten mukaisiksi	-30	-30	-30	0
-11		-55	-55	-55	0
	Vapaa-aika				
-4	Lähiliikuntapaikat ja luontokohteet	-60	-60	-60	0
-1	Kellokosken liikuntapaikat, aluetyöt	-60	-60	-60	0
-5	Jokelan tekonurmen pinnan uusiminen	-350	-500	-500	0
-10	Jokelan liikuntapaikat, aluetyöt	-60	-60	-60	0
-17	Hyyrylän liikuntapaikat, aluetyöt	-60	-60	-60	0
-18	Urheilukeskus	-100	-100	-100	0
-55		-690	-840	-840	0
	Kasvu ja ympäristö				
	Rakennusten pihainvestoinnit				
-2	- erillisen työohjelman mukaisesti	-100	-100	-100	0
	Väliaikainen pysäköintialue, Hyyrylän keskusta	-270	-270	-270	0
	Tiet ja liikenneväylät				
-3 417	Etelä-Tuusula	-15 135	-15 135	-15 435	300
-664	Jokela	-1 610	-1 610	-1 610	0
-194	Kellokoski	-600	-600	-600	0
-15	Muut kohteet	-870	-870	-870	0
-147	Puistot ja leikkipaikat	-3 435	-3 435	-3 435	0
-9	Vesistöt	-70	-70	-70	0
-454	Tuusulanjärven eteläosan ja jokilaakson kehittämishanke	-712	-712	-712	0
	Muut	-20	-20	-20	0
-4 900		-22 822	-22 822	-23 122	300
-4 966	Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-23 567	-23 717	-24 017	300
	Rahoitusosuudet	1 700	1 700	1 700	0
-4 966	Netto	-21 867	-22 017	-22 317	300
	Muut Pitkävaikutteiset menot				
	Hökilän liittymä mt 148:lle	-100	-100	-100	0
	Tuusulanjärven kampuksen liittymä Tuusulantielle	-250	-250	-450	200
	Virtalantien/Höyhensaarentien liittymä mt 1403:n	-40	-40	-40	0
	Pääradan alikulku Peltokaaressa	-100	-100	-100	0
	Jokelantien alikulku Peltokaaressa	-60	-60	-60	0
	Mt 11671 (Linjatie) jk/pp, Tuusulan arvioitu osuus	-100	-100	-100	0
	Koskenniskantien pysäköintialue	-300	-300	-300	0
	Kt45 eteläinen kiertoliittymä, saneeraus	-130	-130	-130	0
-1	Mt 145 Kievarinportti kiertoliittymän parantaminen				
-1	Pitkävaikutteiset yhteensä	-1 080	-1 080	-1 280	200

Toteuma 62023	INVESTOINNIT 2023	TA 2023	TA 2023	Ennuste 2023	Ero MTA/ Ennuste
1 000 €		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	5. Koneet ja kalusto				
	Kunnanhallitus				
	Varavoimalaite - Varautuminen	-30	-30	-30	0
0		-30	-30	-30	0
	Kasvatus ja sivistys				
-148	Monion irtaimisto, muut kuin kalusteet	-177	-177	-177	0
-47	Monion irtaimisto, ruokapalvelut	-85	-85	-85	0
	Klaavonkallion päiväkodin yhdistelmäuuni	-22	-22	-22	0
	Pellavan päiväkodin yhdistelmäuuni	-22	-22	0	-22
-48	Lahelantertun päiväkodin ruoankuljetusvaunut			-48	48
-3	Koulujen irtaimisto				
-245		-306	-306	-332	26
	Kulttuuri ja vapaa-aika				
	Konserttiflyygeli Monioon	-150	-150	-150	0
0		-150	-150	-150	0
	Kasvu ja ympäristö				
	Kiinteä liikenteen laskentapiste	-20	-20	-20	0
	Kuorma-auto	-300	-300	-300	0
	Huoltoauto	-90	-90	-90	0
	Kadunhoitolaitteet (aurat, harjat, ymv)	-40	-40	-40	0
	Kartoituskoje	-50	-50	-50	0
	Siipikaira		-16	-16	0
0		-500	-516	-516	0
-245	Koneet ja kalusto yhteensä	-986	-1 002	-1 028	26

Toteuma 062023	INVESTOINNIT 2023	TA 2023	MTA 2023	Ennuste 2023	Ero MTA/ Ennuste
1 000 €		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	6. Pitkävaikuttiset menot				
	Kunnanhallitus				
	Käyttövaltuushallintajärjestelmä	-30	-30	-30	0
	CRM- ja palautejärjestelmän hankinta	-30	-30	-30	0
	Henkilöstötietojärjestelmän hankinta	-50	-50	-50	0
-19	Talousjärjestelmän vaihtaminen	-100	-100	-100	0
	Sähköinen asiointi	-70	-70	-70	0
	Asianhallinnan ja sähköisen arkistoinnin hankinta ja käyttöönotto	-100	-100	-100	0
	Integraatioarkkitehtuuri ja -ratkaisu	-30	-30	-30	0
	Decidim-järjestelmän kehittäminen	-10	-10	-10	0
	Tilavarausjärjestelmän kehittäminen	-50	-50	-50	0
	Salkkujärjestelmän uudistaminen	-30	-30	-30	0
	Ohjelmisto robotiikan kehittäminen	-10	-10	-10	0
	Luottamushenkilöiden extranet-ratkaisu	-15	-15	-15	0
-8	Verkkosivujen uudistaminen	-50	-50	-50	0
-26		-575	-575	-575	0
	6.2 Sivistys				
-7	Kirjastojärjestelmän vaihtaminen	-30	-30	-30	0
	Finna-järjestelmä	-10	-10	-10	0
-7		-40	-40	-40	0
	6.3. Kasvu ja ympäristö				
0	Tuusulan paikkatietojärjestelmän kehittäminen	-50	-50	-50	0
	Paikkatietojärjestelmäkokonaisuuden uudistaminen	-270	-270	-270	0
0		-320	-320	-320	0
-34	Pitkävaikuttiset menot yhteensä	-935	-935	-935	0
	Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta				
-23 495	Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta, brutto	-80 193	-80 359	-78 905	-1 454
	Rahoitusosuudet	700	700	700	0
9 313	Tulot	12 000	12 000	12 000	0
-14 182	Investoinnit, netto	-67 493	-67 659	-66 205	-1 454
	7. Vesihuoltoliikelaitos				
-3 427	Kiinteät rakenteet ja laitteet	-7 900	-7 900	-7 900	0
	Koneet ja kalusto:				
-182	Vesimittareiden etäluentaratkaisu				
	Liittymismaksut (infotieto)	1 500	1 500	1 500	0
	Investoinnit kunta ja Vesihuoltoliikelaitos yhteensä				
-27 104	Investoinnit yhteensä, brutto	-88 093	-88 259	-86 805	-1 454
0	Rahoitusosuudet	700	700	700	0
9 313	Tulot	12 000	12 000	12 000	0
-17 791	Investoinnit, netto	-75 393	-75 559	-74 105	-1 454

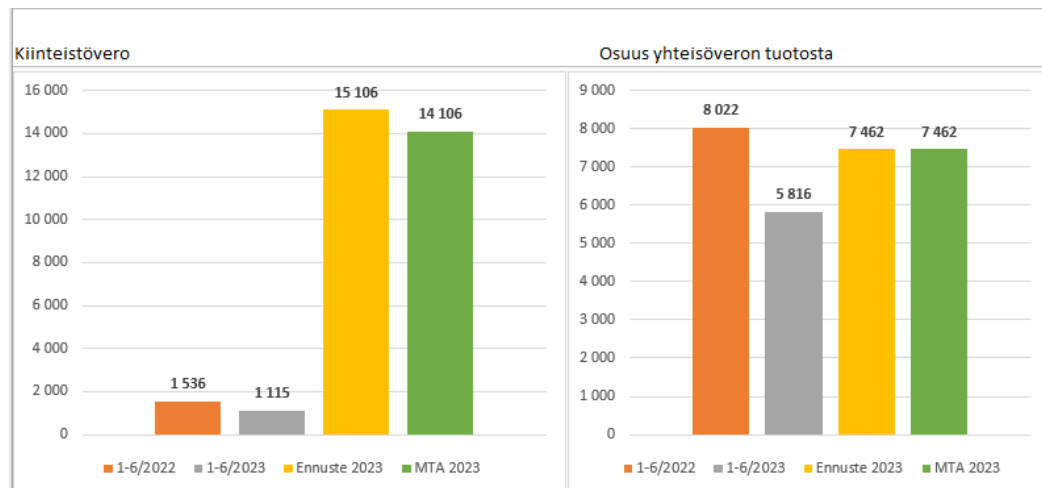
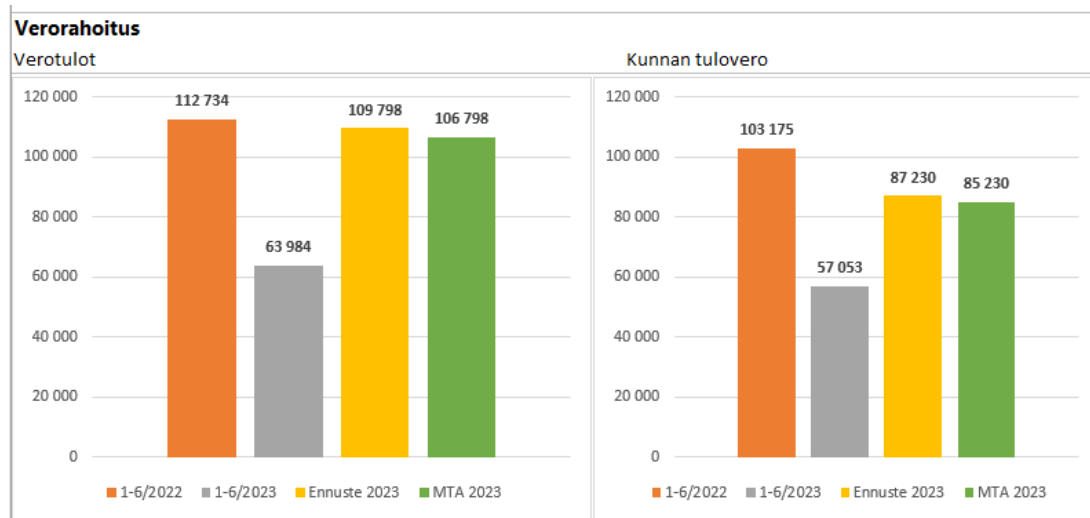

1 265 000 euroa. Kaupantekotilaisuudessa kauppahinnasta maksettiin 439 600 euron osuus. Rakennuksen ostoa varten Tuusulan kunta myönsi yhtiölle 439 600 euron lainan. Toukokuun kaudelle kirjattiin loppuosa kauppahinnasta 816 400 euroa, kun Tuusulan kunta sijoitti yhtiön sijoitetun vapaan pääoman rahastoon. Myös luovutusvoiton osuus 561 000 euroa kirjattiin toukokuun kaudelle.

Kesäkuussa otettujen lyhytaikaisten kuntatodistusten korko vaihteli 3,25 % ja 3,52 % välillä.

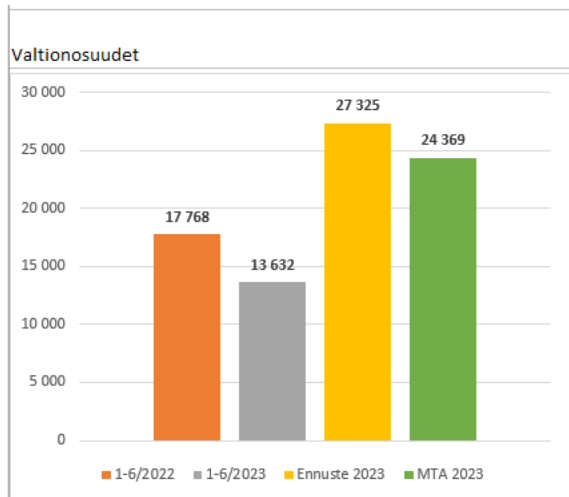
Lainamäärän arvioidaan toteutuvan tässä vaiheessa noin 33 milj. euroa talousarviota pienempänä (enn. 200 milj. euroa /233 milj. eur TA 2023). Lainamäärän alkuperäistä talousarviota maltillisempi kasvu perustuu vuoden 2022 marras-joulukuun ennakoitua parempaan talouden toteumaan sekä alkuvuoden hyvään kassavirran kehitykseen. Lainojen määrä tarkastetaan syyskuun neljännesvuosikatsauksen yhteydessä.

Verorahoitus

Verotulot toteutuivat tammi-kesäkuussa ollen 64,0 milj. euroa ja toteutuen 59,9 % talousarviosta. Alkuvuoden hyvään verokertymään vaikuttavat vuodelta 2022 kertyneet verotilitykset, ja kertymä tasaantuu lähelle talousarvion mukaista tasoa loppuvuotta kohti.

Kuntaliiton ennusteen (14.4.2023) mukaan Tuusulan vuoden 2023 verotulot olisivat ylittämässä talousarvion mukaisen tason noin 7 milj. euroa. Kunnan verotuloennusteeseen esitetään tehtäväksi tässä vaiheessa 3 milj. euron lisäys. Taloussuhdanteen heikkeneminen saattaa heijastua negatiivisesti erityisesti yhteisöverojen kehitykseen jo vuoden 2023 aikana, ja verotulojen ennuste tarkentuu loppuvuotta kohti.

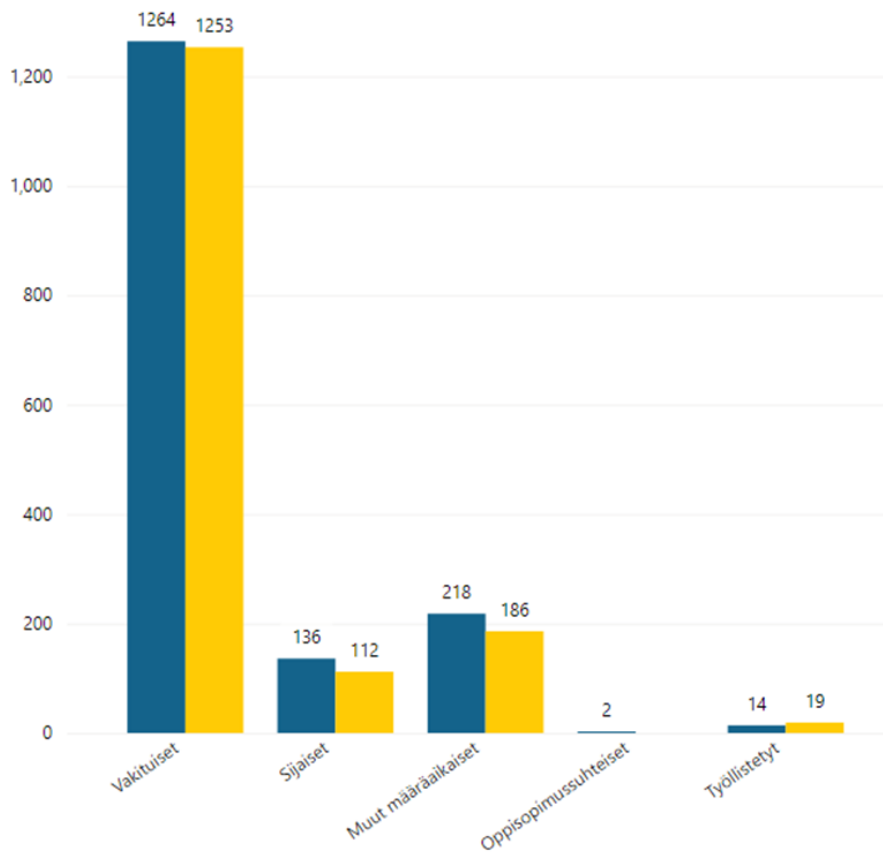
Valtionosuudet toteutuivat 3,5 milj. euroa (23,3 %) edellisvuotta pienempinä. Vuodelle 2023 vahvistetut valtionosuudet, 27,3 milj. euroa, ovat 2,9 milj. euroa talousarviossa (24,4 milj. eur) olevia valtionosuuksia suuremmat (Khall 13.2.2023 § 60).

Henkilöstösio

Henkilöstömäärä on tarkastelujaksolla noussut hieman viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna, kun tarkastellaan koko henkilöstömäärää (1634/2023, 1569 hlöä/2022). Vakituisten määrä on tarkastelujaksolla pysynyt lähes ennallaan (1264 hlöä/2023, 1253 hlöä/2022). Sijaisten osuus on noussut edellisvuoteen verrattuna 7,2 % (136 hlö/2023, 112 hlö/2022).

Henkilöstömäärä palvelussuhdetyypeittäin

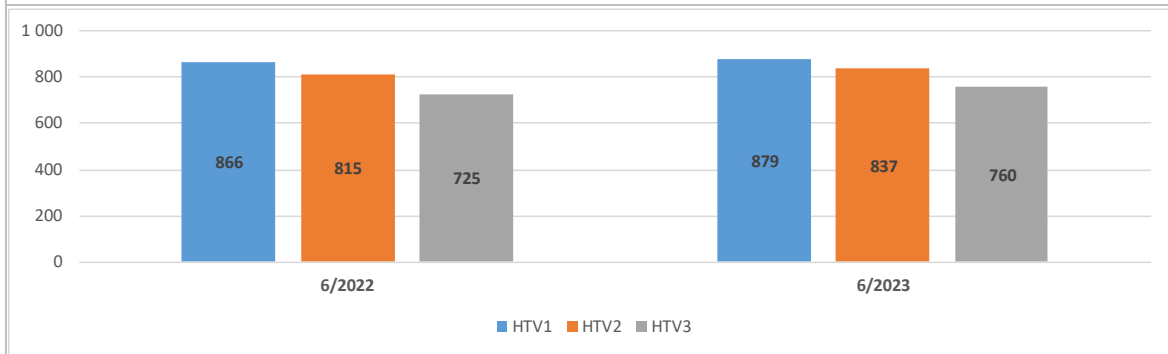
Palvelussuhdetaso 1	Lkm_toteuma	KS% Lkm_toteuma	Lkm_edellinen vuosi	KS% Lkm_edellinen vuosi	*Muutos %
Työllistetyt	19	1.1%	21	1.2%	-9.52 %
Oppisopimussuhteiset	2	0.1%			0.00 %
Muut määräaikaiset	323	18.0%	291	16.4%	11.00 %
Sijaiset	223	12.4%	236	13.3%	-5.51 %
Vakituiset	1256	69.9%	1254	70.6%	0.16 %

Henkilötyövuodet

Työpanos henkilötyövuodet (=työssäoloaika henkilötyövuosina) oli tarkastelujakson aikana 878,5 henkilötyövuotta vuonna 2023 (866,0 vuonna 2022). Vuoden 2023 työpanos on edellisvuoteen verrattuna noussut 12,6 htv:ta (muutos 1,4 %). Henkilötyövuosien (HTV3) näkökulmasta työpanos on noussut 4,7 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Kumulatiiviset henkilötyövuodet (HTV1, HTV2 ja HTV3)

Kumulatiiviset henkilötyövuodet (HTV1, HTV2 ja HTV3)

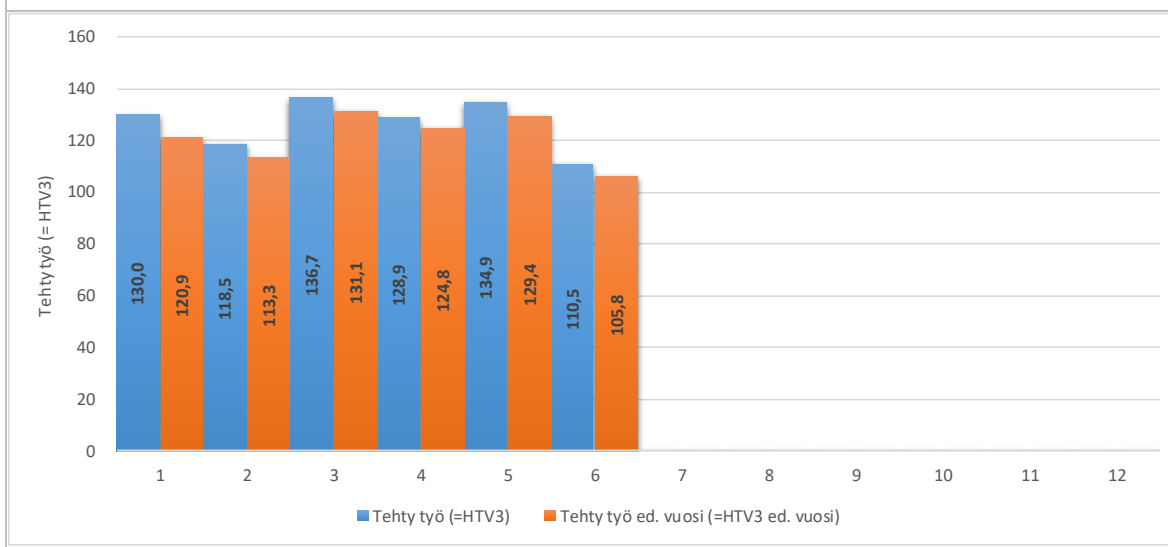
	6/2022	6/2023	Muutos	Muutos %
HTV1	866,0	878,5	12,6	1,4 %
HTV2	814,9	836,8	21,9	2,7 %
HTV3	725,4	759,5	34,2	4,7 %

HTV1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)

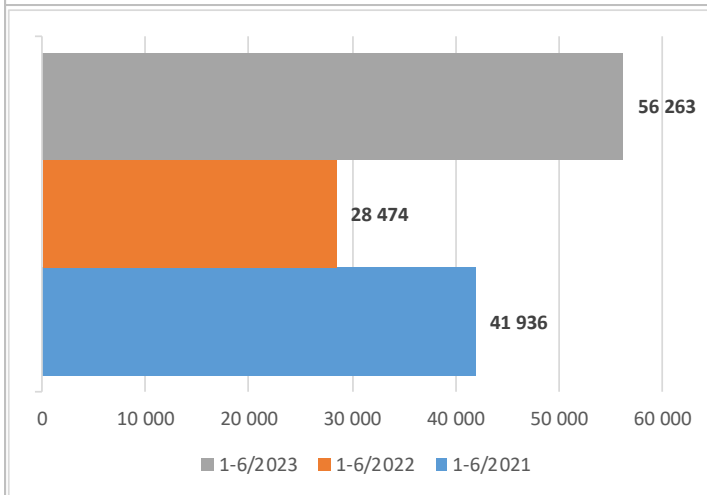
HTV2 = palkallisten palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)

HTV3 = palveluksessaolopäivien (vähennetty kaikki poissaolot) lkm kalenteripäivinä / 365 * (osa-aika-%/100)

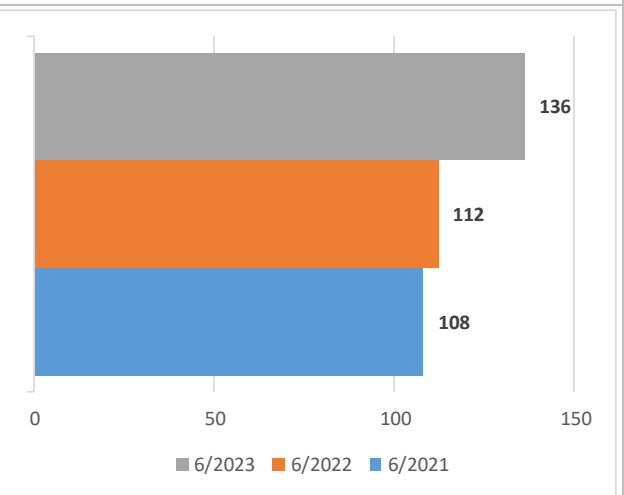
Tehty työ (=HTV3)

Kumulatiiviset ylityö

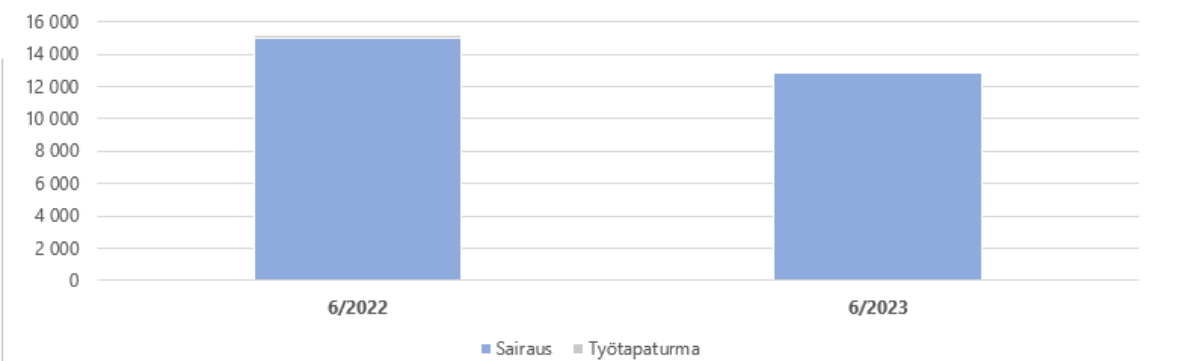

Sijaisten määrä

Kumulatiiviset terveystaloudelliset

(= sairaus ja työtapaturma) poissaolot kalenteripäivät

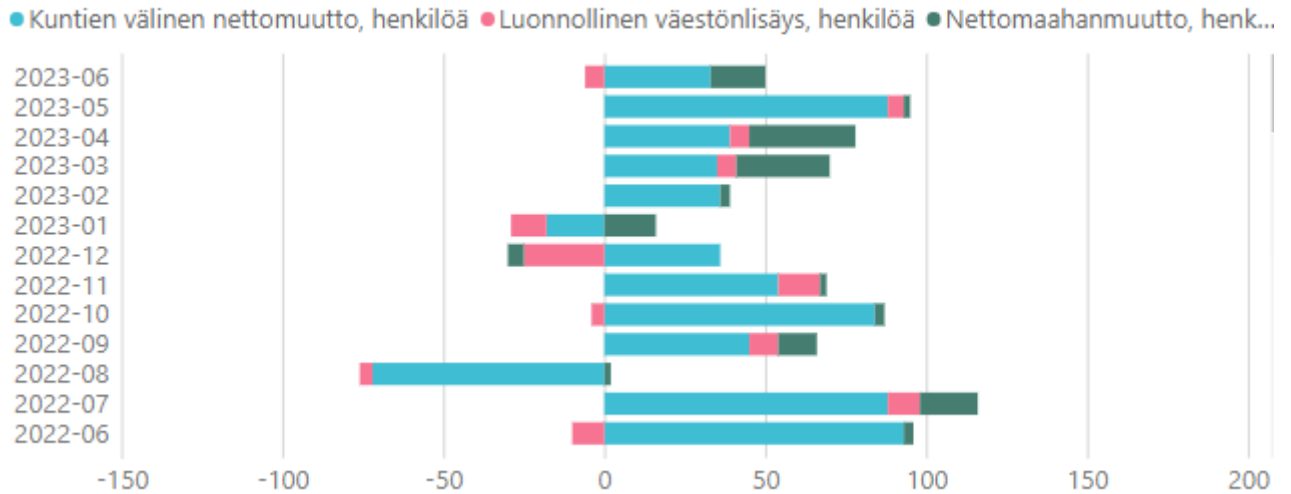
	6/2022	6/2023	Muutos	Muutos %
Sairaus	14 959	12 872	-2 087	-14,0 %
Työtapaturma	262	64	-198	-75,6 %
Yhteensä	15 221	12 936	-2 285	-15,0 %

Korvaavan työn määrä

	1-6 kk 2022	1-6 kk 2023
Korvaavan työn päiviä	392	90
Henkilömäärä	20	9
Osuus sairauspoissaoloista	2,50 %	0,70 %

Toimintaympäristö

Väestönlisäys- ja vähenemä

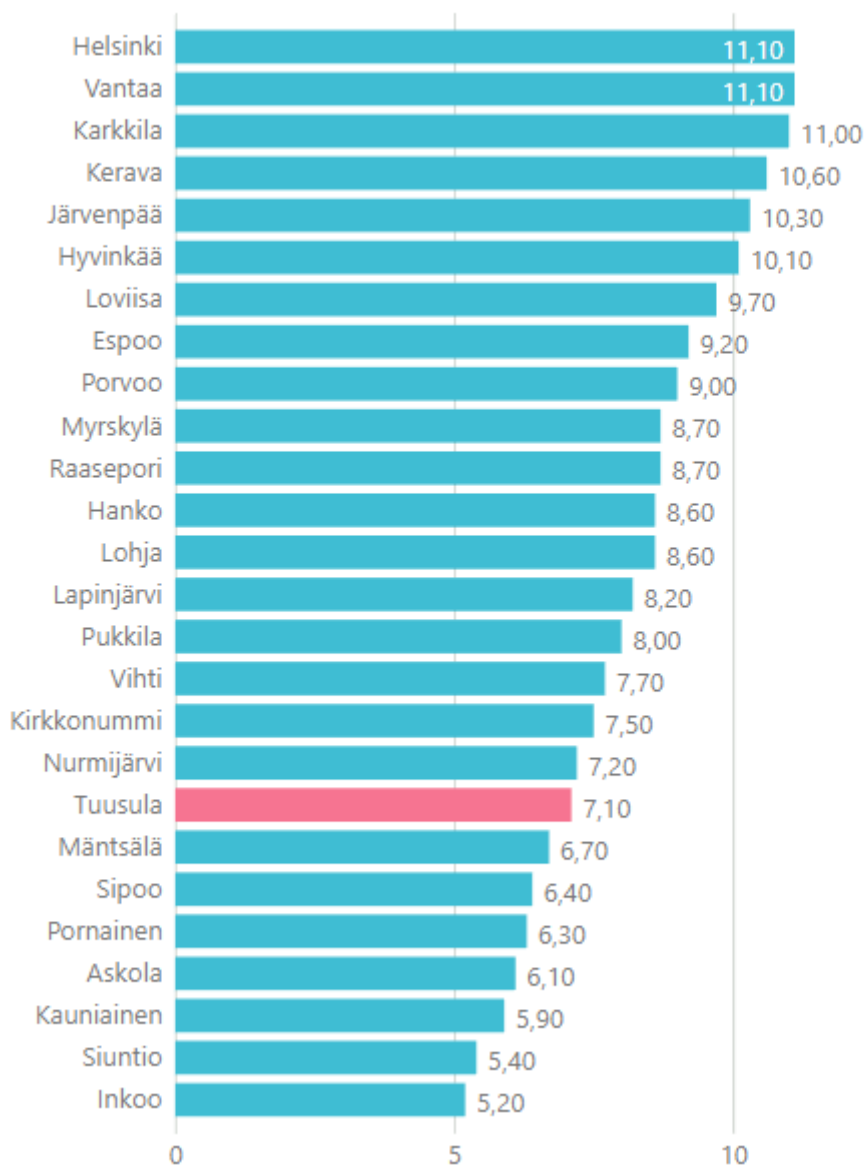

Kesäkuun ennakkotiedon mukaan Tuusulassa oli 40 701 asukasta, mikä oli 600 asukasta enemmän verrattuna edellisvuoden määrään, 40 101 asukasta kesäkuu 2022). Vuoden 2022 lopussa oli 40 383 asukasta. Syntyvyys oli tammi-kesäkuun aikana 159.

Väkiluvun muutos kuukausittain

Kuukaudet	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen nettomuutto	Nettomaahanmuutto	Kokonaismuutos	Väkiluku
2023-01	24	35	-11	-18	16	-11	40 373
2023-02	26	26	0	36	3	40	40 413
2023-03	28	22	6	35	29	72	40 485
2023-04	27	21	6	39	33	76	40 561
2023-05	28	23	5	88	2	94	40 655
2023-06	26	32	-6	33	17	46	40 701
Yhteensä	159	159	0	213	100	317	40 701

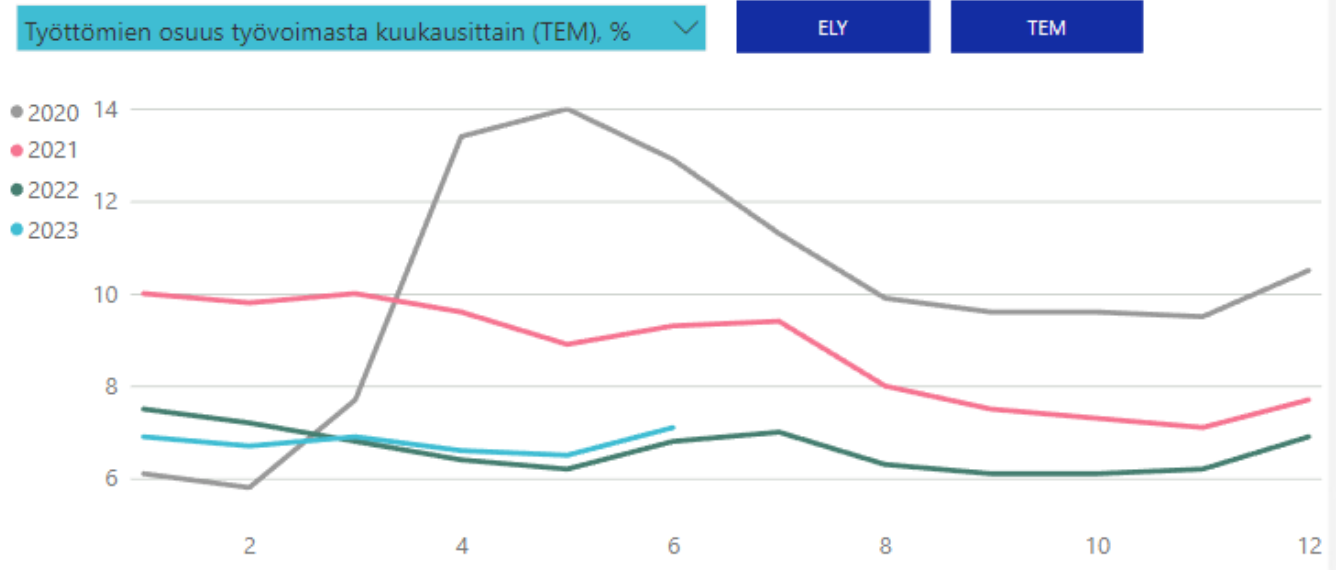
Työttömien osuus työvoimasta kuukausittain (TEM), %

Työmarkkinat

Työllisyyskatsaukset

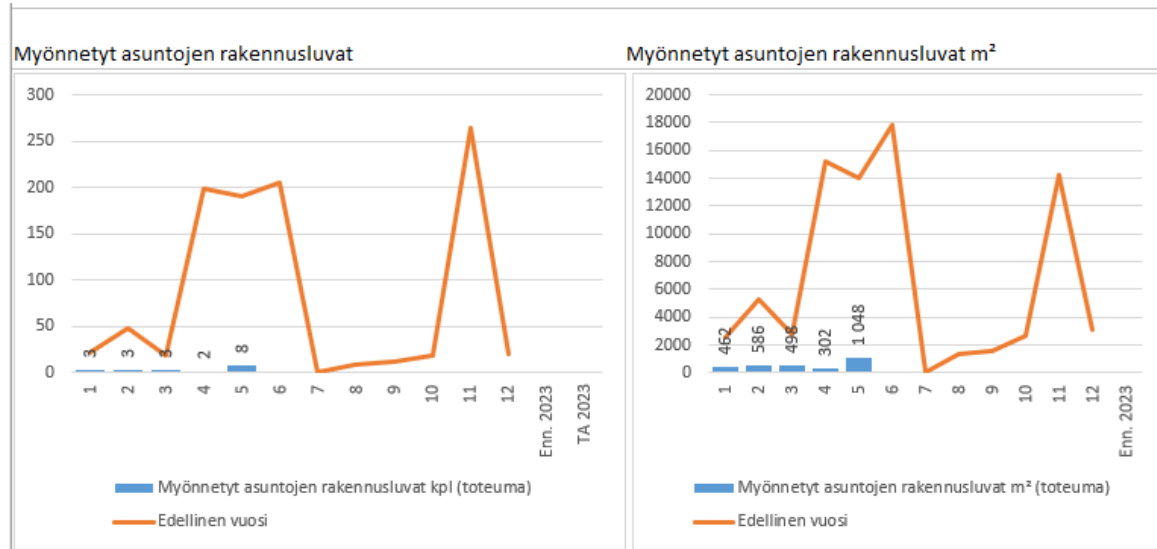

Tuusulassa oli työttömiä kesäkuun lopussa 1 450 henkilöä, 102 enemmän verrattuna vuoden 2022 vastaavaan ajankohtaan (1 348 v.2022). Työttömien osuus oli 7,1 % työvoimasta. Pitkäaikaistyöttömiä oli 548 henkilöä, ja alle 25-vuotiaiden osuus oli 172 henkilöä. Kunnan loppuvuoden työttömyyden kehitys on sidoksissa maan talouskasvun kehitykseen.

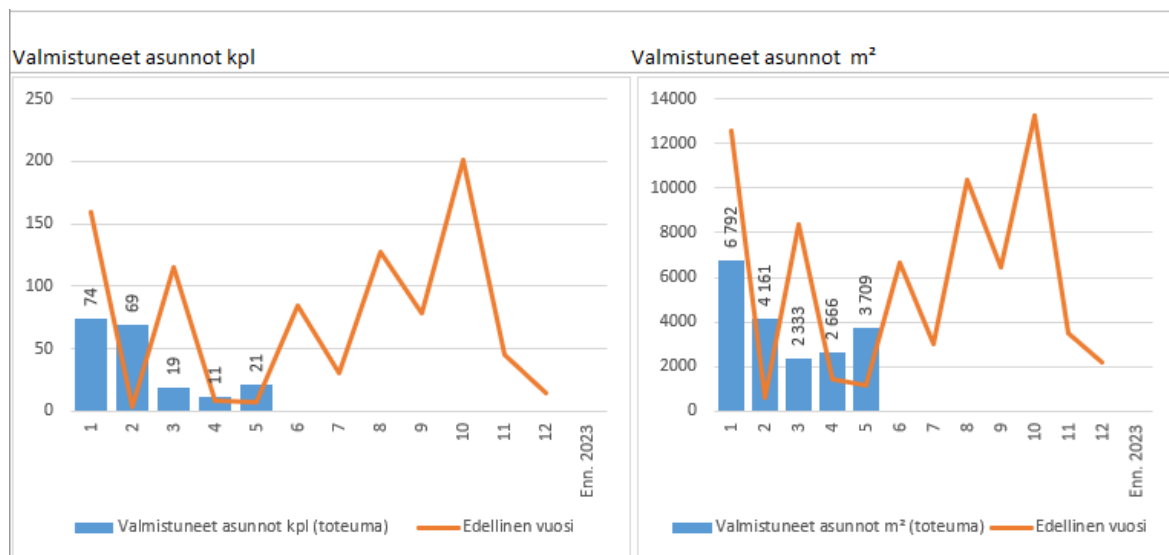
Työmarkkinatuen kuntaosuus

Vuosi	2022				2023			
	Kuukausi	Saajat	Kunnan osuus €	Muutos, %	Muutos, €	Saajat	Kunnan osuus €	Muutos, %
1	360	153 111	-9,0 %	-15 235	349	168 914	10,3 %	15 803
2	379	320 536	-3,2 %	-10 682	334	326 418	1,8 %	5 882
3	411	519 490	-0,3 %	-1 302	357	521 953	0,5 %	2 463
4	350	684 913	-0,9 %	-5 959	338	687 225	0,3 %	2 312
5	342	838 916	-3,8 %	-33 309	348	876 591	4,5 %	37 675
6	342	1 007 707	-4,9 %	-51 552				
7	343	1 162 079	-8,5 %	-107 995				
8	358	1 346 066	-9,1 %	-134 888				
9	353	1 513 626	-10,2 %	-172 396				
10	341	1 673 654	-10,8 %	-202 811				
11	343	1 851 985	-10,5 %	-217 273				
12	333	2 018 863	-11,4 %	-258 809				

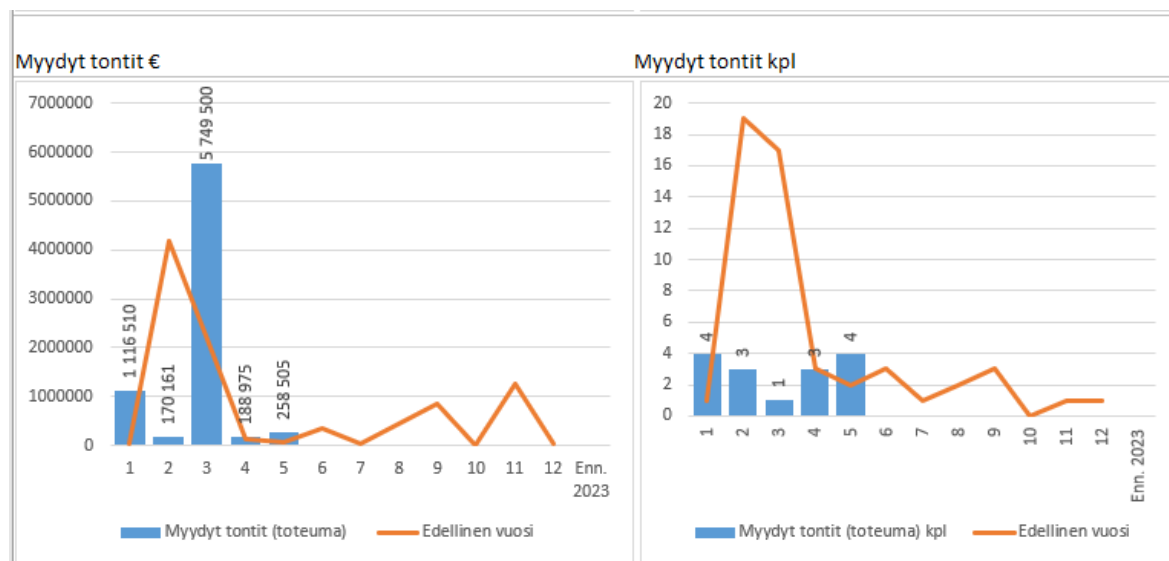
Alla näkyvissä graafeissa ei näy kesäkuun tiedot päivitysongelmasta johtuen.

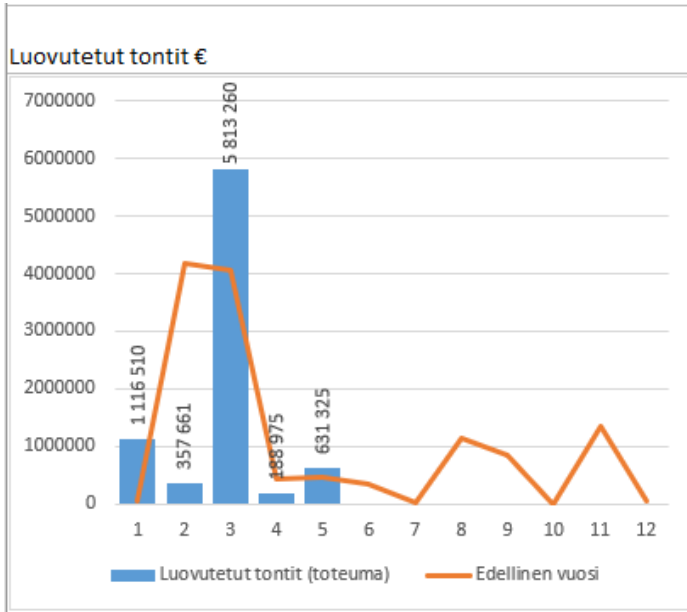
Myönnettyjä asuntojen rakennuslupia toteutui 24 kpl kesäkuun loppuun mennessä, yhteensä 3 652 m².

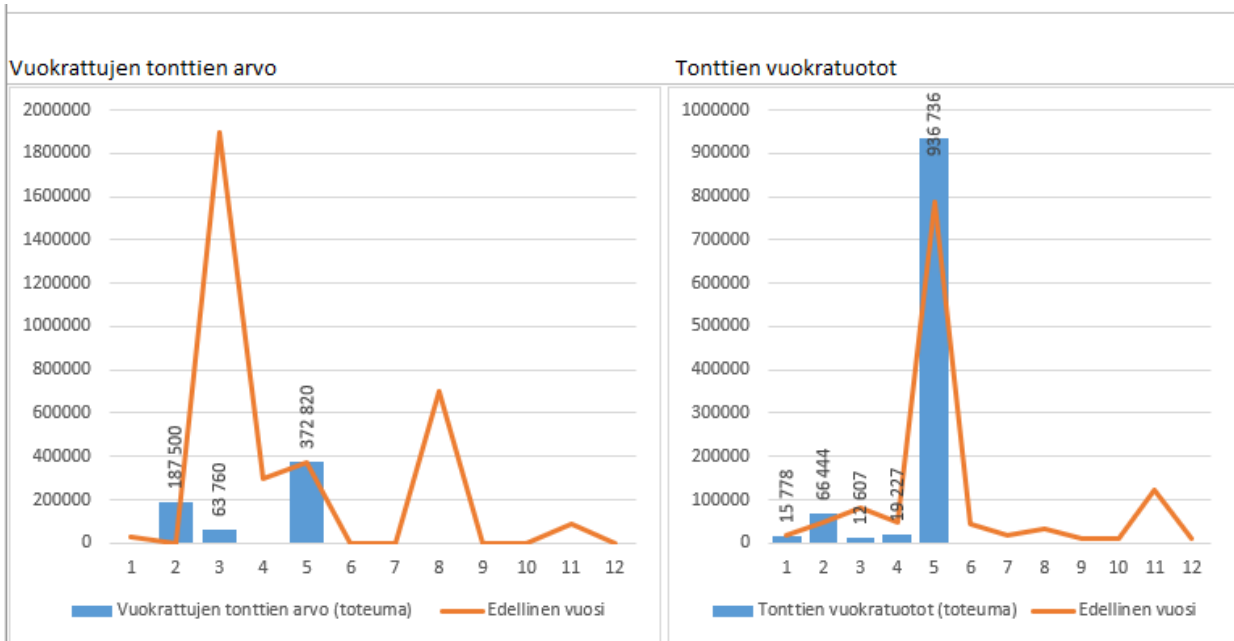
Asuntoja valmistui kesäkuun loppuun mennessä 449 kpl, yhteensä 36 778 m².

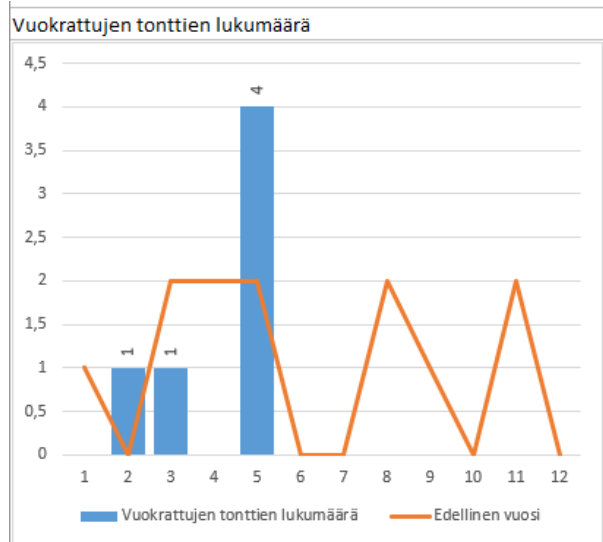
Tontin myyntituloja kertyi yht. 8,1 milj. euroa, Tontteja myytiin 21 kpl kesäkuun loppuun mennessä.

Tontteja luovutettiin kesäkuun loppuun mennessä n. 8,8 milj. euron arvosta, ja maan myyntivoittoa kertyi n. 7,5 milj. euroa. Maankäytön sopimuskorvauksia ei kirjattu alkuvuoden aikana.

Vuoden 2023 tammi-kesäkuussa vuokrattujen tonttien arvo oli 0,8 milj. euroa, ja tonttien vuokratuottoa kertyi 1,1 milj. euroa.

Vuoden 2023 tammi-kesäkuun aikana vuokrattiin 6 tonttia. Vuonna 2022 vuokrattiin tontteja yhteensä 12 kpl.

Päätetyt määrärahamuutokset vuonna 2023 (rahoitusta parantavat muutokset +, heikentävät -)

Käyttötalousosa, yht. - 0,05 milj. euroa:

- o - 0,05 milj. euroa nuorisotyöhön, Valt. 6.2.2023 § 3

Investointiosa, yht. - 0,166 milj. euroa:

- o - 0,016 milj. euroa, siipikaira, Valt. 29.5.2023 § 63
- o -0,15 milj. euroa, Jokelan tekonurmen pinnan uusiminen, Valt. 29.5.2023 § 63

Kunnan talouden toteutuminen tammi-kesäkuu 2023

Tuloslaskelma v.2022 organisaation mukaisilla tiedoilla sisältäen hyvinvointialueille v.2023 siirtyneet toiminnot sarakkeissa Kum5/2022 ja Tot-%/TP 2022.

Tuloslaskelma (käyttötalous) €1 000	* MTA = muutettu talousarvio				** TA = alkuperäinen talousarvio		
	Kum. 5/2023	Tot.-% / MTA*	Kum. 5/2022	Tot.-% / TP 2022	MTA 2023*	Ennuste 2023	Ennuste / MTA*
Toimintatuotot	29 330	46,1%	29 045	43,9%	63 590	63 440	99,8 %
Myyntituotot	7 331	36,5%	7 539	37,6%	20 091	20 091	100,0 %
Maksutuotot	2 257	24,0%	2 304	24,2%	9 408	9 408	100,0 %
Tuet ja avustukset	2 530	301,0%	2 237	65,0%	840	840	100,0 %
Muut toimintatuotot	17 212	51,8%	16 966	51,3%	33 251	33 101	99,5 %
Valmistus omaan käyttöön					100	100	100,0 %
Toimintakulut	-68 674	41,6%	-117 787	39,7%	-165 094	-166 331	100,7 %
Henkilöstökulut	-33 712	41,0%	-32 200	38,7%	-82 150	-83 102	101,2 %
Palvelujen ostot	-17 216	44,4%	-68 530	39,8%	-38 806	-38 926	100,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 698	44,3%	-3 889	40,4%	-10 615	-10 615	100,0 %
Avustukset	-3 336	41,2%	-2 861	36,5%	-8 100	-8 100	100,0 %
Muut toimintakulut	-9 711	38,2%	-10 307	42,8%	-25 423	-25 588	100,6 %
Toimintakate	-39 344	38,8%	-88 742	38,5%	-101 404	-102 791	101,4 %
Verotulot	56 858	53,2%	96 028	44,2%	106 798	106 798	100,0 %
Valtionosuudet	11 350	46,6%	14 807	40,7%	24 369	24 369	100,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	168	-17,3%	-112	656,4%	-971	-971	100,0 %
Vuosikate	29 032	100,8%	21 980	95,1%	28 791	27 404	95,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-7 723	43,0%	-7 279	40,6%	-17 953	-17 953	100,0 %
Satunnaiset tuotot ja kulut							
Tilikauden tulos	21 309	196,6%	14 702	283,0%	10 839	9 452	87,2 %
Varausten ja rahastojen muutos							
Tilikauden yli-/alijäämä	21 309	196,6%	14 702	283,0%	10 839	9 452	87,2 %
Vesihuoltoliikelaitos	-900	-673,0 %	-495	-57,9 %	134	134	100,0 %
Kunta ja liikelaitos yhteensä	20 409	186,0 %	14 206		10 972	9 585	87,4 %

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla pyritään varmistamaan asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kunnan ja kuntakonsernin strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seuranta- ja arviointia. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio-, toiminnan ja talouden seuranta- ja tilinpäätösprosessiin.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset

Tuusulan valtuusto hyväksyi 31.3.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joka sisältää periaatteet kunnanhallituksen velvollisuudesta ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimeenpanosta, lauta- ja johtokuntien velvollisuudesta valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa sekä johtavien viranhaltijoiden velvollisuudesta toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueillaan. Tuusulan kunnanhallitus hyväksyi 27.4.2020 Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen, jossa on aiempaa tarkemmin kuvattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteet, kohteet, menettelytavat sekä toteuttajat ja heidän vastuunsa sekä ohjeistettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön työtä.

Riskienhallinnan tavoitteet

Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, jonka tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Riskienhallinta kytetään organisaation strategiaan, toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin.

Riskienhallinnan avulla tunnistetaan kunnan toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit organisaation hyväksymälle tasolle. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta, parantaa raportoinnin luotettavuutta, varmentaa lakien ja ohjeiden noudattamista sekä turvata voimavarojen kohdentamista.

Kuntaan kohdistuvat riskit

Kunta- ja toimialuetasolla sekä tytäryhtiöissä on tunnistettu ja arvioitu kuntaan ja sen toimintaan liittyviä riskejä. Riskeille on määritelty hallintakeinot ja toimenpiteet, joilla pyritään ennalta ehkäisemään ja pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta. Riskiympyrälle (ks. kuva seuraavalla sivulla) on kuvattu kuntatasolla merkittävimmät riskit liittyen kuntalaisten ja kunnan hyvinvoinnin edellytysten turvaamiseen.

Riskit jaotellaan strategiaan riskeihin, taloudellisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin.

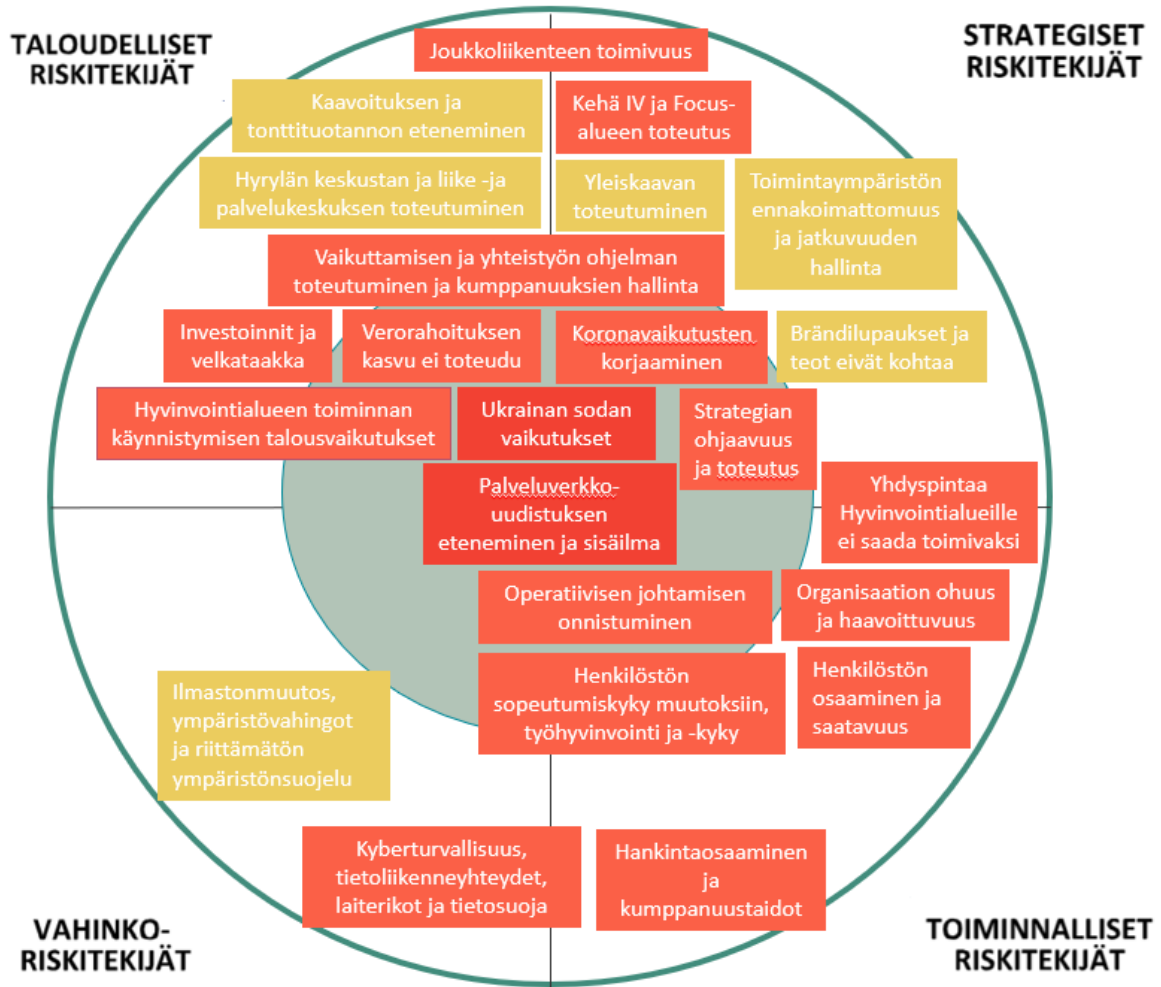
Strategiset riskit uhkaavat kunnan tavoitteiden ja strategian toteuttamista vaarantaen toiminnan edellytykset ja vision toteutumisen. Riskit liittyvät keskeisesti strategian toteuttamisen mahdollisuuksiin ja etenkin ulkoisen toiminta- ympäristön muutoksiin.

Taloudelliset riskit liittyvät sisäisiin tai ulkoihin taloudellisiin tekijöihin, sijoituksiin, rahoitukseen sekä rahoitus- markkinoihin.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation sisäisiin prosesseihin sekä asiakasprosesseihin, palvelun epäonnistumiseen, tietojärjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäyttöihin ja muuhun lainvastaiseen toimintaan.

Vahinkoriskit ovat usein seurausta odottamattomista ja äkillisistä, monesti vakuuttamiskelpoisista, tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoontuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

Tuusulan kunnan riskiympyrä 2023

Kohtalainen riski

Tuntuva riski

Merkittävä riski

Sietämätön riski

Riskien merkittävyyttä arvioidaan neliportaisella asteikolla. Riskitekijän sijoittuminen riskiympyrän nelikenttään riippuu sen osaluueesta. Samalla arvioidaan, onko riski organisaation ulkoinen vai sisäinen. Sisäiset riskit sijoittuvat lähinnä ympyrän keskustaa.

Riskit ja niiden hallinta vuonna 2023

Riskien puolivuosiseuranta on tehty ajanjaksolta 1-6/2023.

Tunnistetut ja tehdyt riskien hallintatoimet on kuvattu raportissa. Lisäksi riskin kehitystä arvioidaan seuraavalla asteikolla:

- Riskin merkittävyys laskenut
- Riskin merkittävyys noussut
- Ei muutosta

Strategiset riskit 2023

Riski ja sen merkittävyys 2023	Hallintakeinot 2023	Riskien seuranta 30.6.2023
Ukrainan sodan vaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> Energiansäästösuunnitelma ja varautuminen sähkökatkoksiin Arvioimme tarvittaessa isojen hankkeiden aloitusten lykkäämistä Ukrainalaisille suunnatut palvelut: matalan kynnyksen hytepalvelut, varhaiskasvatus ja opetus, työllistyminen Vapaaehtoistoimijat 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Ukrainalaisille suunnatut palvelut: Perusopetuksessa toimi keväällä 6 valmistavan opetuksen ryhmää, mikä on ollut riittävästi.</p> <p>Avoimen varhaiskasvatuksen perhekerhoissa ja varhaiskasvatuksessa on hyvä valmius ukrainalaisille suunnattuihin palveluihin, tarvetta ollut kuitenkin vain vähän.</p> <p>Ukrainalaisille suunnattuja matalankynnyksen palveluja on tarjottu säännöllisesti ja neuvontaa työhaussa myös jatketaan työllisyyspalveluissa vuoden 2023 ajan.</p> <p>Energiansäästösuunnitelma</p> <p>Olemme tehneet pieniä LVIS-parannuksia, joilla uskotaan saavutettavan energiasäästöjä. Tarkoituksena on myös rekrytoida energia-asiantuntija tilapalveluihin.</p> <p>Sähkökatkon varautumisen osalta Tuuskodolle on siirretty varavoimakone, jonka perään on liitetty tilapalveluiden tilat ja neuvotteluhuone Venny.</p>
Palveluverkko-uudistuksen ete-	<ul style="list-style-type: none"> Toimiva sisäilmatyö ja korjausratkaisut Hyväksytyin palveluverkkosuunnitelmaan toteutus ja tämän 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p>

neminen ja sisäilma

<p>seurauksena tilankäytön tehostaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kiinteistöjen realisointi • Projektinhallinta • Laadukas kilpailutus • Resurssien varmistaminen 	<p>Palveluverkon projektinhallinta ja suunnitelman toteutus:</p> <p>Palveluverkkosuunnitelman mukaisesti palveluverkon työryhmä tekee linjausehdotukset projektien aikataulun muutoksista tai rahoitustarpeista perusteluineen, päätöksentekoa varten.</p> <p>Talousarvion 2024 kehysten valmistelun yhteydessä havaittiin investointitason hallitsemiksi tarpeen tarkastella Lahelan elinkaarihankkeen ajoitusta sekä Hyökkälän/Rykmentinpuiston osalta palveluverkon tarkistusta. Ao. hallintatoimet ovat viireillä</p> <p>Lisääntyneeseen varhaiskasvatustarpeeseen on valmisteltu ratkaisut. Hyökkälän koulua koskevat lisäselvitykset valmistuneet, Etelä-Tuusulan varhaiskasvatuksen palveluverkkopäätös tulossa päätöksentekoon syyskuussa 2023.</p> <p>Palveluverkkosuunnitelman toteuttaminen etenee suunnitellusti. Haasteen toi 15.6. tapahtunut Riihikallion koulun tulipalo. Vaurioitunut osa puretaan, muut kiinteistön osista jäävät vielä käyttöön. Purku-, kuivatus- ja kunnostustyöt ovat käynnissä. Lukuvuoden 2023-24 koulutyö jatkuu osassa Riihikallion koulun tiloja. Lisäksi koulutyölle on varattu tiloja Hyrylän koulukeskuksesta, Vanhankylän koulusta ja Rykmentinpuiston kuvataidekoulusta. Ruokailu Riihikallion koululla hoidetaan keittiön/ruokalan väistötiloissa.</p> <p>Palveluverkkouudistusta seurattiin ja raportoitiin kunnan jorylle ja poliittiselle johtoryhmälle. Yksittäiset poikkeamat käsiteltiin ja linjattiin ao. ryhmässä mm. lisämäärärahoit varten (Monio mm). Muutoin palveluverkon osalta ks. edellä palveluverkon toteutus.</p> <p>Realisoitavaksi päätettävien kiinteistöjen myynti on valmistelussa. Lisäksi kiinteistökehityspäällikön rekrytointi on käynnissä.</p> <p>Toimiva sisäilmatyö ja korjausratkaisut</p> <p>Kunnalla on kahden tasoisia sisäilmatyöryhmiä, kohdekohtaisia ja kunnan sisäilmatyöryhmä, jotka työstävät ilmenneitä sisäilmaongelmia.</p> <p>Sisäilmatyöryhmät ovat toimineet, vaaditut korjaukset ovat olleet osin aikataulusta myöhässä. Kesälle 2023 on aikataulutettu usean kohteen korjauksia.</p> <p>Sisäilma-asiantuntijan rekrytointi suunniteltu, Asiantuntijan työnkuva on puuttua sisäilmaongelmien epäilyihin etupainotteisesti.</p>
--	---

		Seuraamme sisäilmaolosuhteita uusien kohteiden osalta liittämällä kiinteistöautomaatioon olosuhdeantureita.
Joukkoliikenteen toimivuus	<ul style="list-style-type: none"> Joukkoliikenneverkon kehittäminen ja monipuolistuminen yhteistyössä HSL:n kanssa (pilotit) Joukkoliikenneinfran parantaminen Pyöräilyn edistämisen suunnitelman toteutus Uusien liikkumisen muotojen tukeminen Tuusulassa sekä tuki liikkumisen ekosysteemin kehittymiselle. 	<p>Riskin kehityssuunta: </p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Joukkoliikenneinfran kehittäminen Kuntarakennetta kehitetään siten, että se tukee joukkoliikennettä linjastollisesti ja taloudellisesti, ja niin, että joukkoliikennettä on helppo käyttää. Tämä edellyttää tiheähköä asukas pohjaa joukkoliikenteen laatuikäytävien varten sekä toimivaa liityntäpysäköintipaikkaverkostoa autoille ja polkupyörille.</p> <p>Joukkoliikenneverkon kehittäminen HSL kanssa Vuoropuhelu HSL:n ja kunnan välillä pidetään tiiviinä. Kunnan viestit HSL:lle pidetään selkeinä ja perusteltuina. Päätökset toiminnasta ja toimenpiteistä valmistellaan yhdessä. Joukkoliikennekysyntää seurataan tiiviisti ja mahdollinen muutossuunnittelua resursoidaan riittävästi pitäen myös aikataulut realistisina. Kunnanhallitus lausuu elokuussa HSL:n talouden ja toiminnan suunnitelmaan 2024.</p> <p>Pyöräilyn ja uusien liikkumismuotojen kehitys Kaavoissa varataan riittävät katutilat, jotta väyläsuunnittelussa voidaan ottaa paremmin huomioon liikkumisen eri muodot. Tätä on tehty mm. kaavoitusyhteistyössä liikennesuunnittelun kanssa sekä käynnistämällä 2 kpl laajempia kunnallistekniikan yleissuunnitelmia kaavanlaadinnan tueksi. Varataan työaika- ja resurssit kehittämiselle ja toteuttamiselle.</p>
Kehä IV ja Focus-alueen toteutus	<ul style="list-style-type: none"> Tiehanketta nostetaan aktiivisesti esille esim. MAL 2023 valmistelussa. Suunnittelun edistäminen Vahva vaikuttaminen ja edunvalvonta Projektinhallinta ja resursointi 	<p>Riskin kehityssuunta: </p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Alueen kehittämistä viedään eteenpäin ensisijaisesti alueen suunnittelua ja Kehä IV:n suunnitteluvaihtelua edistämällä. Tiehanketta on nostettu aktiivisesti esille MAL 2023 valmistelussa sekä siitä annetuissa lausunnoissa. Kunnan ensisijaisena tavoitteena on tiesuunnittelun nopea käynnistäminen. Tiehankkeen tarpeellisuutta on tuotu esille sopivissa yhteyksissä, kuten esim. hallitusneuvottelujen yhteydessä sekä erinäisissä neuvotteluissa Uudenmaan ELY-keskuksen, Uudenmaanliiton, Vantaan kaupungin ja Väyläviraston kanssa.</p> <p>Focus-alueelle on laadittu maankäytön yleissuunnitelmaa ja valmistauduttu asemakaavoituksen jatkamiseen. Yleissuunnitelmasta saadut lausunnot saattavat edellyttää vielä tarkempia tilava- raussuunnitelmia kehätien liittymien osalta ennen aluevarausten vientiä asemakaavaan. Tämä voi</p>

		<p>viivästyttää kaavahanketta yli vuodella ja aiheuttaa suunnittelukustannuksia. Katusuunnittelua voidaan kuitenkin edistää osittain rinnan käynnistävän asemakaavoituksen kanssa. Kehä IV:n varteen niin ikään sijoittuvalla Kiila- Senkkerinmäellä maankäytönsuunnittelun käynnistämiseen on varauduttu Vantaan kaupungin kanssa yhdessä laaditulla alueen lähtötietoja kokoavalla ja kehittämisedellytyksiä tutkivalla esiselvityksellä.</p> <p>Aikataulun hallinta sekä resursointi varmistetaan projektisuunnitelmaan sitoutumisella ja projektin seurannalla. Resursseja ollaan vahvistamassa aloittamalla projektipäällikön rekrytointi kunnallistekniikan suunnitteluun.</p>
<p>Korona-vaikutusten korjaaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointisuunnitelman toteutuminen. Yhteisöllisyyden palauttaminen korona-ajan jälkeen on tärkeää eri-ikäisille ja eri elämäntilanteissa oleville tuusulalaisille (esim. kerho- ja harrastustoiminnan laajentaminen kaikille kouluille, eri-ikäisten olohuone-toiminta, yhteisöllinen ruokailu) Yksinäisyyden vähentäminen Vapaaehtoistoiminnan koordinaatio Työllisyystoimet Asumisohjaus Yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa: palveluiden saataavuus, sujuvuus Laadukkaat peruspalvelut Moniammatillinen yhteistyö Nuorisotyön ja perusopetuksen yhteiset toimintamallit Tasa-arvoisten mahdollisuuksien luominen lapsille ja perheille Palveluiden saavutettavuus ja lähipalvelut Lähi- ja etätyökäytännöistä sekä hybridikokouksien pelisäännöistä sopiminen 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista: Asumisneuvontaa laajennettiin koskemaan kaikkia tuusulalaisia ikäryhmästä tai asukkaan tilanteesta riippumatta.</p> <p>Työllisyyspalveluissa lanseerattiin uusi malli tukea välityömarkkinoilla toimivia järjestöjä työllistämislainalla.</p> <p>Varhaiskasvatuksessa ja oppimisessa on käytössä Covid-avustusta ja tasa-arvorahoitusta vuodelle 2023. Avustuksilla palkataan resurssiopettajia, koulunkäynninohjaajia ja resurssisisionomeja.</p> <p>Matalan kynnyksen kerho- ja harrastustoiminta koulupäivän yhteydessä toteutui suunnitellusti.</p> <p>Ikäihmisten ruokailu kouluilla oli jälleen käynnissä koronatauon jälkeen.</p> <p>Koulunuorisotyössä yhteistyötä kehitetään koulupalmentajien, alueellisen nuorisotyön ja ohjaamon kanssa.</p> <p>Kunnalla on säännölliset yhteistyörakenteet moniammatilliselle työlle hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Kunnan sisäinen moniammatillinen työ säännöllistä.</p> <p>Lapsiystävällinen kunta; alkukartoitus ja lasten ja nuorten kuuleminen kunnan lapsenoikeustilanteesta käynnistyi.</p>
<p>Strategian ohjaavuus ja toteutus</p>	<ul style="list-style-type: none"> Strategian ohjaavuutta valmisteluun ja päätöksentekoon vahvistetaan mm. Toiminnan ja talouden seuranta kehittämissä Kehittämistoiminta kytketään entistä vahvemmin strategiatyön tueksi Kyettävä kasvattamaan ennakoitukykyä toimintaympäristön muutoksiin Yhteistyökyky ja poliittinen päätöksenteko, hyvä ja ennaltoiva valmistelu 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista: Osavuosisaksausten tavoite- ja kehittämisprojektien seuranta tehdään strategianäkökulman mukaisesti.</p> <p>Toimintaympäristöanalyysi päätettiin tuottaa systemaattisena osana talous- ja strategia valmistelua. Valmistelu on käynnistetty.</p> <p>Varhaiskasvatuksen kysynnän lisääntyminen jatkui</p>

		vuoden 2023 aikana. Tarvittavat lisäykset henkilös- töresurssiin on tehty ennakoivasti. Etelä-Tuusulan palveluverkkopäätöstä valmisteltiin.
<p>Yhdyspintaa Hyvinvointi-alueille ei saada toimivaksi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vaikuttaminen kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnoilla olevissa työryhmissä mm. alueellinen hyvinvointiryhmä, lape-ryhmä ja asumisen ratkaisujen ja turvallisten asuinympäristöjen yhteistyöryhmä sekä perhekeskuspalveluita kehittämissä työryhmissä on tärkeää. • Varhaiskasvatuksen ja oppimisen yhteisöllinen työ • Yhteisöllinen oppilashuolto kuraattorien ja koulupsykologien siirryttyä hyvinvointialueelle • Perhekeskuspalveluiden kehittäminen toimintasuunnitelmasta käytännöksi • Sähköisen perhekeskuksen palveluiden hyödyntäminen erityisesti palveluohjauksessa • Hyvinvointialueen kanssa tehtävän kohtaamispaikkatoiminnan koordinoiminen tehostaminen • Hanketyönä kehitettyjen yhteistoiminnan muotojen toimivuuden varmistaminen • Täyden palvelun perhekeskuksen saaminen Tuusulaan 	<p>Riskin kehityssuunta: </p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Yhdyspinoilla vaikuttaminen Lape-ryhmä, ja sivistysjohdon ja hyvinvointialueen yhteistyöryhmä ja perhekeskuspalveluiden työryhmä toimivat säännöllisesti.</p> <p>Varhaiskasvatuksen ja oppimisen yhteisöllinen työ Varhaiskasvatuksessa ja oppimisessa yhteistyötä erityisesti tilojen osalta, esiopetuksen oppilaita sijoitettu kouluille. Syksyksi 2023 laadittu säännölliset yhteistyörakenteet yksiköille.</p> <p>Yhteisöllinen oppilashuolto Yhteisöllisen oppilashuollon toteutumista heikentää puuttuva psykologiresurssi. Varhaiskasvatuksen ja neuvolan yhteistyössä palvelun saatavuushaasteita, oppilashuollossa haasteita koulupsykologien saatavuudessa. Hyvinvointialueella on panostettu psykologien saamiseen (palkan korottaminen, rekrytointilisät, sitouttamislisät).</p> <p>Perhekeskuspalvelut käytännössä Perhekeskuspalveluissa toimintasuunnitelman luonnos valmistui keväällä 2023. Sähköisen perhekeskuksen kehittäminen jatkui kansallisella ja hyvinvointialueen tasolla.</p> <p>Avoimessa varhaiskasvatuksessa ja perhetuvissa, oli muutamia hyvinvointialueen jalkautuvien palveluiden kokeiluja. Perhetupien kävijämäärät palasivat koronaa edeltävälle tasolle. Perheitä tavoitetaan tällä palvelulla hyvin.</p> <p>Täyden palvelun perhekeskuksen saaminen Tuusulaan etenee osana uutta sote-keskusta. Riskeinä, että myönnetty investointimääräraha ei riitä ja Keusote ohjaa palveluiden sijoittelun toisin.</p> <p>Hallintakeinoina esim. kustannustehokkaan ratkaisun suunnittelemisen ja vaikuttaminen Keusoten luottamuselimissä.</p>
<p>Yleiskaavan toteutuminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hyväksytyn yleiskaavan toteutuminen kaavoitussuunnitelman ja työohjelman kautta yleisen ja yhteisen hyödyn varmistamiseksi • Osallisuus ja asukkaiden kuuleminen toteutusten edetessä • Viestintä 	<p>Riskin kehityssuunta: </p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Hyväksytty yleiskaava on ollut lähtökohtana kaavoitussuunnitelmalle ja vuosittaiselle työohjelmalle sekä vuoden 2024 talousarvion valmistelun yhteydessä luonnostellulle kaavoitussuunnitelmalle</p>

		<p>2024–2027 ja työohjelmalle 2024 sekä tontinluovutus-suunnitelmalle.</p> <p>Suunnitelmat koordinoitiin yhdyskuntatekniikan suunnittelun kanssa siten, että investointitaso noudattaa ta-kehystä ja että infra tulee toteutetuksi suunniteltuja tontinluovutuksia varten.</p>
<p>Brändilupaukset ja teot eivät kohtaa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Strategian toteuttaminen • Ulkoinen viestintä ja Some-pelissäntöjen noudattaminen • Perekhyttäminen • Henkilöstön kouluttaminen (strategia, brändi) • Työnantajakuvan kehittäminen (toimivat työyhteisöt ja johtaminen) • Hyvä asiakaskokemus ja sen kehittyminen (asiakaskokemuksen mittaaminen) 	<p>Riskin kehityssuunta: </p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Keväällä järjestettiin viestinnän pikakoulutuksia, teemoina mm. brändin mukainen viestintä (ulkoinen viestintä, infonäytöt, sosiaalinen media)</p> <p>Työnantajakuvan jatkuva kehittäminen osana henkilöstökokemusta. Markkinointimateriaali laadittu ja sitä hyödynnetään rekrytoinneissa. Kehitetty some-markkinointia.</p> <p>Asiakaskokemusta mitataan kunnan sisäisellä kyselyllä.</p> <p>Asiakaspalautekanavan uudistaminen on valmistelussa osana sähköisen asioinnin kehittämistä.</p>
<p>Toiminta-ym-päristön ennakointi- ja jatkuvuuden hallinta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Varautuminen ja toiminnan jatkuvuus • Säännöllinen käytännön harjoittelu 	<p>Riskin kehityssuunta: </p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Sivistyksen toimialueella varautumisen ja turvallisuuden työryhmä kokoontui säännöllisesti. Varhaiskasvatuksessa ja oppimisessa kaikissa yksiköissä pelastussuunnitelmat vietiin sähköisiksi keväällä 2023. Toimialueella oli käytössä sähköpulaan varautumisen suunnitelma ja yksiköihin hankittiin varavalmu-lähteitä.</p> <p>Riihikallion tulipalo 15.6.2023 ja sen seurauksena käynnistetty työ koulun ja kouluruokailun järjestämiseksi väistötiloissa 10.8.2023 alkaen organisoitiin tehokkaasti ja tuloksellisesti. Toiminnan jatkuvuus pystyttiin turvaamaan.</p>

Toiminnalliset riskit 2023

Riski ja sen merkittävyys 2023	Hallintakeinot 2023	Riskien seuranta 30.6.2023
Organisaation ohuus ja haavoittuvuus	<ul style="list-style-type: none"> Organisaation riskialueiden tunnistaminen ja suunnitelmallinen organisaation kehittäminen kapeikkojen vahvistamiseksi Ennakoiva henkilöstösuunnittelu huomioiden toimintaympäristön muutokset ja eläköitymiset Kriittisten tekemisten ja osaamisen tunnistaminen Johtamis- ja toimintakulttuurin kehittäminen Esihenkilötyöhön panostaminen ja asiantuntijuuden kehittäminen Jokaisen työn arvostaminen ja yhteisen tahtotilan muodostaminen 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Henkilösuunnittelua kehitettiin ennakoivaan suuntaan huomioiden pidemmän aikavälin henkilöstötarpeita ja tunnistaen strategisesti kriittisiä osaamistarpeita (osaamiskartoitukset, eläköitymisten suunnittelu, työurasuunnittelu)</p> <p>Esihenkilöille järjestettiin perehdytystä henkilöstösuunnittelusta ja rekrytoinnista.</p> <p>Järjestelmällinen tehtäväkuvien päivittäminen, jossa voidaan tunnistaa henkilöstöressurin/ osaamisen kapeikot.</p> <p>Valmentava johtaminen ja työyhteisö, jossa jokaisen vastuulla on tunnistaa organisaation haavoittavat kohdat ja tuoda aktiivisesti ratkaisuja riskin hallintaan.</p> <p>Kasvun ja ympäristön toimialueella henkilöstösuunnitelmassa vuodelle 2024 on varauduttu riskialueisiin ja niiden kehittämiseen kapeikkojen vahvistamiseksi (mm. työturvallisuukoordinaattori, ilmastokoordinaattori osa-aikaisena, sisäilma-asiantuntija, lvi-tarkastaja, kehittämispäällikkö). Ennakoivaa henkilöstösuunnittelua on tehty mm. sisäilma-asiantuntijan toimen osalta (eläköityvän työnkuvaa kehittämällä), sekä rekrytoimalla kunnan palveluksesta poistuneiden tilalle uusia henkilöitä.</p>
Henkilöstön osaaminen ja saataavuus	<p>Osaaminen ja kyvykkyudet strategisen keino-ohjelman mukainen toiminta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rekrytointiprosessin ja rekrytointiosaamisen kehittäminen Tiivis ja tavoitteellinen yhteistyö rekrytointikumppanien kanssa Osaamisen kehittämisen johtaminen ja osaamisen jakaminen Osaamisen kehittämismenetelmien ja -verkostojen kehittäminen Ennakoiva henkilöstösuunnittelu Työnantajakuvan kehittäminen ja markkinointi Työhyvinvoinnin kehittäminen ja aktiivinen tuki työkyvyn muutoksissa Henkilöstökokemus ja viestintä siitä 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Esihenkilöille järjestettiin perehdytystä ennakoivasta henkilöstösuunnittelusta ja rekrytoinnista.</p> <p>Rekrytoinnin yhteistyökumppanien kanssa tiivistettiin yhteistyötä ja hankittiin lisänäkyvyyttä ja toteutettiin kampanjoita.</p> <p>Työnantajakuvan jatkuva kehittäminen osana henkilöstökokemusta.</p>

		Markkinointimateriaali laadittu ja sitä hyödynnetään rekrytoinneissa. Kehitettiin some-markkinointia.
Hankinta-osaaminen ja kumppanuus-aidot	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteistyö- ja neuvottelutaidot • Verkostojohtaminen • Hankintaosaaminen palveluyksiköissä ja syväosaaminen kunnan hankintapalveluissa • Roolien selkeyttäminen 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Uusien kuvattujen hankintaroolien toiminnallistaminen aloitetaan syksyllä 2023 toimialueittain.</p> <p>Hankintaosaamisen kartoitus tehdään syksyllä 2023 ja sen perusteella laaditaan osaamisen koulutussuunnitelma Q4-Q1.</p> <p>Sopimushallintaa parannettiin, juridista ja hankinnallista osaamista käytettiin hankinnoissa ja sopimuksissa.</p>
Operatiivisen johtamisen onnistuminen	<ul style="list-style-type: none"> • Sitoutuminen strategiaan • Organisaatiokulttuurin ja toimintatapojen uudistaminen • Henkilöstön kuunteleminen ja osaamisen varmistaminen • Yhteinen tieto ja ymmärryksen lisääminen • Vuorovaikutus ja tiedolla johtaminen • Johtamisjärjestelmän arviointi valtuustokauden puolivälissä • Johtamisosaamisen ja esihenkilö- ja työyhteisötaitojen kehittäminen • Henkilöstökokemuksen mittaaminen • Esihenkilöiden riittävä perehdytys 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Valmentavan johtamisen dialogisuutta ja työyhteisön yhdessä tekemistä edistettiin esim. kahden pilotin aikana.</p> <p>Esihenkilöille ja uusille työntekijöille järjestettiin perehdytystilaisuuksia. TuusOsaa – osaamisen kehittämisen järjestelmä otettiin käyttöön (perehdytys, osaamisen hallinta).</p> <p>Työhyvinvointipulssi -kysely toteutettiin keväällä ja toinen kysely on tulossa syksyllä.</p> <p>Projektimallin jalkauttaminen jatkuu koulutuksin ja sen käyttöä laajennetaan. Projektisalkun selkeyttämisen myötä tiedolla johtamista terävöitetään säännöllisin salkun johtoryhmän kokouksin, jossa käsitellään porttipäätökset.</p>
Henkilöstön sopeutumiskyky (resilienssi) muutoksiin, työhyvinvointi ja työkyky	<ul style="list-style-type: none"> • Selkeä tehtäväkuva, tavoitteet ja suunta tekemiselle • Yhteiset toimintatavat ja ohjeet, selkeä viestintä • Toimivat prosessit, selkeät prosessikuvaukset ja vastuunjako • Johdonmukainen, ennakoitava ja valmentava johtaminen • Työyhteisön yhdessäohjautuminen ja yhdessä tekeminen, vertaistuki, työyhteisötaidot • Mahdollisuus kehittää itseään ja omaa työtään 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Työhyvinvointipulssi -kysely toteutettiin keväällä ja toinen kysely on tulossa syksyllä.</p> <p>Työkykyjohtamisen valmennus järjestettiin esihenkilöille.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Työhyvinvoinnin johtaminen (pulsikyselyt, kehittämistoimenpiteet ja näiden seuraaminen) • Aktiivinen tuki työkyvyn muutoksissa 	<p>Auntie-palvelun kautta hankittu esihenkilöille tukea omaan työkyvyn ja hyvinvoinnin hallintaan.</p> <p>Valmentavan johtamisen pilotit.</p>
--	---	---

Vahinkoriskit 2023

Riski ja sen merkittävyys 2023	Hallintakeinot 2023	Riskien seuranta 30.6.2023
Kyberturvallisuus, tietoliikenne-yhteydet, laiterikot ja tietosuojaja	<ul style="list-style-type: none"> • Tietoturvan valvontapalvelun (SIEM & SOC) laajentaminen • Monivaiheisen tunnistautumisen (MFA) käyttö • Konesalipalveluiden ulkoistus (kahdennettu, tietoturallinen kokonaisuus) • Palvelunestohyökkäysten (DDOS) kilpipalvelu käyttö • Uudistunut digitaalisen turvallisuuden asiantuntijarooli • Tietoverkon segmentointi • Tietoturvaan ja -suojaan liittyvät koulutukset • Päätelaitteiden keskitetty hallinta • Sopimusten hallinta (tietosuojaja) 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Valvontapalveluita laajennettiin ottamalla käyttöön IR-palvelu, joka takaa 24/7 tuen kyberhyökkäyksen sattuessa.</p> <p>MFA otettiin käyttöön.</p> <p>Konesalipalveluiden ulkoistus saatettiin loppuun vuoden 2023 ensimmäisellä kvartaalilla. Konesalipalvelut on kahdennettu.</p> <p>Kilpipalvelu palvelunestohyökkäysten torjunnassa oli käytössä.</p> <p>Päätelaitteiden keskitettyyn hallintaan käytetään Microsoftin Intune-alustaa.</p>
Ilmastonmuutos, ympäristövahingot ja riittämätön ympäristönsuojelu	<ul style="list-style-type: none"> • Ilmasto-ohjelman toimenpiteiden toteutus • Ennakointi ja huolellinen varautuminen, valvonta • Merkittävien pohjavesialueiden suojaaminen • Pohjaveden huomioiminen maankäytön suunnittelussa ja yhdyskuntarakentamisessa (riskitoimintoja ei kaavoiteta pohjaveden muodostumisalueelle, ei kaavoiteta niin tiivistä maankäyttöä, että pohjaveden muodostuminen merkittävästi vähenee) • Päivitetään pohjaveden suojeleusuunnitelmia ja noudatetaan niitä • Hulevesien hallinta • Pohjavesialueilta teetetävät geologiset rakenneselvitykset ja niiden ajantasaisia suojeleusuunnitelmien 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Ilmasto-ohjelman toteutus</p> <p>Ilmasto-ohjelman jalkauttamisessa haasteena on tehtävään kaavaillun henkilön siirtyminen toisen työnantajan palvelukseen. Uuden henkilön rekrytointi on vireillä vuodeksi 2024; edellyttää 2024 esitetyn henkilöstösuunnitelman hyväksyntää.</p> <p>Ilmasto-ohjelman kasvun ja ympäristön toimialuetta koskevat 51 toimenpidettä päivitettiin. Vuonna 2023 edistetään 30 toimenpi-</p>

	<p>ylläpito</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pohjavesialueiden haavoittuvuus- ja riskianalyysit • Uudenmaan ELY-keskuksen koordinoimaan hankkeeseen osallistuminen, jossa kehitetään eri kaavatasojen käyttämällisyyksiä pohjavesien suojelussa. • Sujuvat ympäristö- ja maa-ainesluopalvelut 	<p>dettä ja vuonna 2024 edistetään 25 toimenpidettä. Toimenpiteille on määritelty vastuuhenkilöt.</p> <p>Hulevesien hallinta</p> <p>Hulevesien hallinnan operatiivinen vastuunjaon tarkistus ja sopiminen kunnan eri tahojen välillä on vielä kesken, mutta hulevesiriskeihin tällä ei ole vaikutusta. Operatiivinen vastuunjako jatkuu toistaiseksi nykyisensä. Tavoitteena on saada sopimusluonnos vuoden 2023 aikana.</p> <p>Hulevesien hallinnan suunnitteluun on panostettu usean vuoden ajan. Haasteena, että asemakaavoissa ei varata riittävästi tilaa alueellisille hulevesirakenteille, mikä on johtanut useissa kohdissa alimitoituksiin.</p> <p>Maa-aines ja pohjavesialueet</p> <p>Kunnalla ei ole omaa maa-ainesten vastaanotto- ja käsittelyaluetta, mikä aiheuttaa mm. sen, että hyvälaatuinen, kierrätyskelpoinen maa-aines on joko luovutettava urakoitsijoille ilmaiseksi tai vietävä yksityisiin maa-ainesten vastaanottokeskuksiin korvausta vastaan.</p> <p>Uusiokäyttöön soveltuvan maa-ainesten vastaanottoa puute ei tue maaperän kestävä käytön strategiaa. Riippuen EU:n maaperästrategian täytäntöönpanon direktiivien sisällöstä, tällä voi olla taloudellisia ja maankäytöllisiä vaikutuksia kunnassa. Riskin hallinta vaatii poliittisia päätöksiä oman maa-ainesten vastaanottoa perustamiselle.</p> <p>Kaavoja laadittaessa pohjavesialueille, selvitetään rakentamisen vaikutukset pohjaveden kertymälle ja arvioidaan riski sen laadun osalta.</p>
--	--	---

Taloudelliset riskit 2023

Riski ja sen merkittävyys 2023	Hallintakeinot 2023	Riskien seuranta 30.6.2023
Hyvinvointi-alueen toiminnan käynnistymisen talous-vaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> Kunnan edunvalvonta erityisesti <ul style="list-style-type: none"> Etelä-Tuusulan sote-aseman rakentamisessa sekä palveluiden verkon suunnittelussa Valtionosuusjärjestelmän uudistamisessa siten, että perheiden ja lasten palveluiden kustannusvaikutukset korvataan kattavasti Jo käynnissä olevien yhteisten hankkeiden jatkaminen sekä hyvien Yhdyspintatyöskentelyn ja ohjausmallin rakentaminen, toimeenpano ja hiominen huomioiden asiakaskokemuksen ja palveluiden sekä talouden näkökulmat. Yhteistyön edellyttämän työpanoksen resursointi ja vastuutus 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Hyvinvointialueen käynnistymisen talousvaikutuksia seurataan aktiivisesti. Valtionosuusjärjestelmän uudistamista seurataan ja muutoksiin reagoidaan.</p> <p>Kunta on yhteistyössä Etelä-Tuusulan sote-aseman hankkeen suunnittelussa Keusoten ja muiden toimijoiden kanssa, joille tavoitellaan tiloja saman hankkeen yhteydessä. Keusoten kanssa on kilpailutettu asiantuntijaryhmä valmistelemaan ja läpiviemään sote-aseman hankinta.</p> <p>Hankkeelle on nimetty kunnassa projektipäällikkö ja sitoutettu työryhmä eri palvelualueilta.</p>
Verorahoituksen kasvu ei toteudu	<ul style="list-style-type: none"> Kunnan vetovoimasta ja väestönkasvusta huolehtiminen Elinvoimaa vahvistavat toimenpiteet: aktiivinen elinkeinopolitiikka ja yritystonttikysyntään vastaaminen ennakoiva taloussuunnittelu ja kasvun ja talouden hallintaohjelma Palveluiden järjestämistä ja palveluverkkoa koskevan suunnitelman toteuttaminen Henkilöstön mitoitus Palveluiden kehittäminen ja digitalisointi 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Talouden suunnittelua tehdään ennakoivasti ja syksyn aikana arvioidaan henkilöstön mitoitusta sekä palveluiden järjestämistä ja palveluverkkoa osana kasvun ja talouden hallintaohjelman päivytystä vuosille 2024–2033.</p>
Investoinnit ja velkataakka	<ul style="list-style-type: none"> Rakennushankkeiden priorisointi ja aikataulutus Vaihtoehtoiset toteutus- ja rahoitustavat Optimaaliset sopimukset rakentamisesta ja hankinnoissa Vahva investointien kustannusohjaus ja projektinhallinta Vajaakäyttöisten kiinteistöjen myyntisuunnitelman toteuttaminen Ennakoiva rahoitussuunnittelu 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Ennakoiva rahoitussuunnittelu</p> <p>Investointien määrää arvioidaan vuosittain kasvun ja talouden hallintaohjelman päivityksen yhteydessä, samalla arvioidaan rahoitustarve. Investointien priorisointi ja aikataulutus käynnissä. Korkojen kehitystä seurataan aktiivisesti ja korkoriskin pienentämiseksi on tehty korkosuojuuksia ennakoivasti vuosille 2023 ja 2024.</p> <p>Rakennushankkeiden investoinnit</p> <p>Investointien kustannukset jatkavat edelleen nousuaan, mutta eivät yhtä voimakkaasti kuin vuosi sitten. Urakoiden aikataulutamisella on saavutettu hyviä tuloksia kustannusten hallinnassa.</p> <p>Kunnallistekniikan suunnittelussa ja rakentamisessa on haasteita. Kohteita on liian paljon omiin ja konsulttien</p>

		<p>resursseihin nähden, aikatauluodotukset ovat vaativia, hankkeita tuotetaan suunnitteluun ja toteutukseen vielä osin koordinoimattomasti. Voi johtaa kustannuksissa "kiirelisään", voi lisätä riskiä huonosta suunnittelun laadusta, voi johtaa lisä- ja muutostöiden määrän kasvuun rakennusvaiheessa ja lisää riskiä puutteellisesta työn laadun valvonnasta. Yhteiseen koordinaatioon toimialueen sisäisesti ja toimialueiden välillä on kiinnitetty huomiota.</p> <p>Hankintamenettelyt</p> <p>Palveluverkon hankkeiden toteutusmuotoja on hajautettu. Kilpailutuksen työkaluna on käytetty kilpailullista neuvottelumenettelyä, joka tähtää kokonaistaloudellisesti optimaaliseen lopputulokseen. Kohteiden laajuuksia on supistettu alkuperäisistä visioista vastaamaan modernin rakentamisen tilatehokkuuden periaatteita. Tietyistä vaatimuksista ei voida tinkiä, koska nämä vaarantaisivat tilojen terveellisyttä tai toiminnallisuutta.</p>
<p>Vaikuttamisen ja yhteistyön ohjelman toteutuminen ja kumppanuuksien hallinta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ymmärretään edunvalvonnan foorumit ja roolien kirkastaminen • Edunvalvonnan tavoitteiden toteutuminen hyvinvointialueen ja kunnan yhdyspinnalla, vaikuttaminen eri yhteistyöryhmissä • Tiehankkeet ja Kehä IV • MAL-sopimuksen toimivuus, keskustelut edunvalvonnan eri foorumeilla • Kuntien yhteistyö • Hyvinvointialueyhteistyö eri tasoilla • TE-yhteistyön toimintamallin löytäminen 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>TE-yhteistyö on saatu sovittua Keski-Uudenmaan kuntien kesken ja yhteinen tahtotila on löydetty. Työllisyysalueen yhteinen valmistelu on lähtenyt käyntiin.</p>
<p>Hyrylän keskustan ja liike- ja palvelukeskusten toteutuminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelukeskushankkeen edistäminen • Yhteistyö eri kaupallisten toimijoiden kanssa ja kaupallisen kehittymisen edellytysten luonti • Panostukset julkisten tilojen laatuun (palvelukeskus) • Asuinrakennushankkeiden läpivientivarmuuden ja –nopeuden parantaminen 	<p>Riskin kehityssuunta: ●</p> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:</p> <p>Liikekeskushankkeet</p> <p>Palvelukeskushanketta edistettiin yhteistyössä toteutettavan konsortion ja HOK:n kanssa. Rakennuslupatasoinen suunnitelma valmistui, asemakaava hyväksyttiin ja vuokrasopimukset allekirjoitettiin.</p> <p>Kesko Oyj:n kanssa sovittiin Hyrrän korttelin asemakaavan muutoksen käynnistämisestä.</p> <p>Asuinrakennushankkeet</p> <p>Suutarintien asuinkeuhkustalohankkeeseen haettiin toista toteuttajaa tontinluovutuskilpailulla. Kilpailun päätteeksi YIT Oyj:lle myönnettiin suunnitteluvaraus kahdelle tontille.</p> <p>Koskensillantien hallintorakennus on purettu. Koskensillantien ja Esikunnanpolun asemakaavan muutos on tullut vireille.</p>

Kaavoituksen ja tonttutuotannon eteneminen

- Ennakoiva maanhankinta
- Sujuva ja osallistuva kaavoitus
- Yhdyskuntatekniikan rakentumisen resurssit
- Elinvoimaohjelman toteutus
- Yritystoiminnan mahdollisuuksien luominen ja kunnan työpaikkamäärän nostaminen
- Sujuva kokonaisprosessi ja projektimallin hyödyntäminen
- Resursointi
- Markkinointi
- Vuoropuhelu sidosryhmien kanssa

Riskin kehityssuunta: ●

Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista:

Maanhankinta

Maanhankinta ei edennyt toivotusti ja riskinä on, että maanhankintatavoitteeseen ei ylltetä. Maanhankintaa resursoidaan parhaillaan ja maapoliittisen ohjelman linjausten vakiinnuttua myös neuvotteluja saadaan enemmän aloitettua.

Sujuva kaavoitus

Kaavoituksen resursseja lisättiin vuonna 2023 ja kaavoituksen osalta on saatu eteenpäin keskeisten uusien alueiden yleissuunnitelmia ja strategian mukaisia asemakaavoja.

Elinvoimaohjelma

Elinvoimaohjelma on tehty ja sen tavoitteet vuodelle 2024 on määritetty.

Tytäryhtiöt

TUUSULAN KUNNAN KIINTEISTÖT OY

Perustettu vuonna 1989, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy on kiinteistöstrategiassaan sitoutunut tuottamaan turvallisia, laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja erilaisiin asumisen tarpeisiin. Asumisen ja lähiympäristön laatu varmistetaan uudenlaisia tekniikoita ja suunnitteluratkaisuja hyödyntäen elinkaariajattelun pohjalta. Energiatehokkuudessa pyritään kohti nollaenergiatasoa. Tuotannossa tavoitellaan sosiaalisesti eheitä asuinalueita. Yhteisöllisyyden ja ryhmäasumisen ratkaisuja edistetään. Vuokra-asuntomarkkinoiden toimivuutta seurataan uudisrakentamishankkeita suunniteltaessa. Yhtiö edistää mahdollisuuksien mukaan hissirakentamista sekä asuntojen turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhtiön arvoja ovat elinvoimaisuus, vastuullisuus, kehittyminen ja yhteistyö.

Yhtiön toimiala on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä ja maa-alueita samoin kuin omistaa osakkeita ja arvopapereita sekä käydä sanotulla omaisuudella kauppaa. Yhtiö voi myös harjoittaa rakennuttamista, vuokraustoimintaa ja isännöintiä.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-kesäkuussa 2023

1. Elinvoimaisuus

Vuokraustoimintaa on hoidettu yhtiössä hyvin. Hakemusjono on reilulla 100 hakemuksen kuukausitasolla (keskiarvo ajalla 1-6/2023 on 113,5 hakemusta / kk). Käyttöaste on korkea ja vapaita asuntoja ei ole tarjota kaikille halukkaille. Hyrylän ja Kellokosken alueella kysyntä on tarjontaa kovempi. Jokelan alueen kysyntä on matalammalla tasolla ja sen markkinatilanne on stabiili. Käyttöastelukuun ei sisälly Mahlamäentien 14:sta vanhemmat rivitalot, jotka ovat tyhjänä ja menevät purkuun syksyn ajankohtana. Alue uudelleen rakennetaan tulevien vuosien aikana. Yhtiössä ylläpidetään jatkuvaa uudisrakentamista, mutta tarkasti analysoiden markkinatilannetta.

Vuosille 2022–2026 rakennuttamisen tavoitesuunnitelma on laadittu pohjautuen MAL-sopimukseen. Lukuarvoina tavoitellaan keskimäärin 30 asunnon vuosittaista valmistumista. Nykytasolla tämä toteutuu ja samalla se on taloudellisesti sekä resurssien valossa hallittavissa. Rakentamisessa painotetaan erityisesti kestävää ja elinkaarikustannukset huomioivaa rakentamista.

Tavoitteet:

- Selvitetään mahdollisuus toteuttaa erityisryhmäasumista nykyistä laajemmin yhteistyössä Tuusulan kunnan sekä Keusoten kanssa: Tämä ei ole enää relevantti asia (Sote alue hoitaa itse).
- Tonttiohjelma päivitetään vuosittain: Päivitetty yhdessä yhtiön hallituksen ja kunnan kanssa.
- Uudisrakentamisen kohtuuhintaisuus taataan ARA-tuotannolla, omilla varoilla ja kunnan takauksilla: Toteutunut jatkuvana toimintana ja osana prosessia.
- Laaditaan PTS rahoitussuunnitelma ns. korjausvelan rahoittamiseksi: Hallituksessa käsitelty. Korjausvelka pyritään pitämään alhaisena riittävällä panostuksella PTS-töihin ja laadukkaalla ylläpidolla. Sähköinen PTS-ohjelman tehdään vuosittain.

Tulevat hankkeet:

- Tuusulan Kotipiha, Hyrylään, valmistunut ja asukkaat muuttaneet sisään 1.4.2023.
- Lisäksi pyritään saattamaan vähintään urakkalaskentavaiheeseen 2–3 muuta kohdetta. Suunnitteluputkessa on Neitoperho II rivitalo. Projektia on työstetty taustalla ja tontinkäyttösuunnitelma olemassa. Rakennustyöt oletetaan pääsevän alkuun kuluvan katsantokauden aikana. Tämä etenee maankäytön organisaatiossa, samoin Mahlamäen kokosuunnitelma sekä Kellokosken Prinsessan hanke.

2. Vastuullisuus

Tavoitteet:

- Kustannustehokas ja tuottava käyttötalous taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimien sekä kiinteistöomaisuuden arvoa kehittäen eri keinovalikoimaa käyttäen: Toteutuu jatkuvana toimintana. Työkaluina on myös mahdolliset toimenpiteet, jolla elinkaaren päässä olevia kiinteistöjä korvataan uusilla.
- Vastuullinen rakennuttaminen, valvonta, jälkiseuranta sekä kilpailutus: Toteutuu jatkuvana toimintana ja osana riksienhallintaprosessia.
- Käynnistetään selvitys kiinteistökannan salkutuksesta ja elinkaariarvioinnista: Toteutui, hallitus käsitellyt selvityksen. Päivitetään vähintään 2 vuoden välein osana strategista työtä. Järjestelmä käyttöön otettu jo vuoden 2020 lopulla. Päivitys tehdään kuluvan vuoden syyskuussa.
- Palvelukokonaisuuden arvoketjun merkityksen korostaminen kumppanuuksyhteistyössä ja palvelulupausten pitäminen luottamuspääoman kasvattamiseksi: Toteutuu jatkuvana toimintana ja kumppanuuksien kehittämisenä sekä sitouttamisena Tukukin arvoihin.
- Energiatehokkuuden aktiivinen ylläpito ja säännöllinen seuranta kestävän kehityksen ja elinkaariajattelun pohjalta: Jatkuvaa toimintaa ja osa prosessia.

3. Kehittyminen

Tavoitteet:

- Yhtiön vuokra-asuntokannan kehittämisohjelman toteuttaminen: Tehty.
- Asiakaspalvelun ja toiminnan virtaviivaistaminen (palvelukulttuuri, ammattimaisuus, verkostoituminen): Uusien toimitilojen myötä saatu käytännölliset, asiakkaiden yksityisyyden suojan aiempaa paremmin takavat tilat.
- Tulee huomioida myös asiakkaiden ja asukkaiden kulutustottumusten muutokset sekä talouden ohjaamisen kehittäminen (esim. palvelujen sähköistäminen) Uusi toiminnan- ja vuokrauksen järjestelmä otettiin tuotantoon 1.6.2021 alkaen: Jatkuvaa toimintaa ja kehitystyötä. Näistä on aiheutunut kertaluonteisia kuluja, mutta ne tuottavat tulevaisuudessa positiivista kassavirtaa. Kokemukset erinomaisia.
- Hallitus ja henkilöstö sitoutuvat innovatiiviseen ja aktiiviseen yhtiön toiminnan kehittämiseen ja edun valvontaan: Kilpailutukset aikataulutettu ja osana ylläpitoprosessia. Kehitystyö järjestelmämuutosten ja prosessien muuttamisessa on ollut erinomaista kuluneen katsantokauden aikana.
- Uusien työtapojen käyttöönotto – sähköisten palveluiden lisääminen: Sähköistä huoltokirjaa työstetty, huollon tehostettava käyttöä, sähköinen asunnonhaku suunnitelmissa.
- Kilpailukyvyyn ja vetovoiman kehittäminen positiivisen julkisuuskuvan ylläpidolla: Jatkuvaa toimintaa, nettisivut ja yritysesite valmistuivat viime katsantokaudella. Liitetään osaksi strategiaa.
- Pitkäaikaisten asukkaiden palkitsemiskeinojen selvittäminen: Pitkäaikaisten asukkaiden palkitsemiskeinot vahvistettu hallituksessa ja ne ovat käytössä.

- Ympäristösertifikaatti (Ekokompassi) on työn alla. Auditointi tehtiin viime katsantokaudella. Jatkuva seuranta jatkuu prosessina.

4. Yhteistyö

Tavoitteet:

- Omistajapoliittisten linjausten näkyvyys yhtiön päätöksenteossa ja toiminnassa: Jatkuvaa toimintaa esim. uudisrakentamisessa. Kunta puoltanut Tuusulan Kotipiha-hankkeen KT-lainaa ja käynnistysavustusta, myöntänyt omavelkaiset takaukset yhtiön lainoille ja osoittanut rakennuspaikkoja yhtiön uudisrakentamiseen. Yhtiö noudattaa konserniohjeistusta mikä on hyväksytty toimintaperiaatteeksi.
- Palvelumuotoilu osallistavan asukasyhteistyön kehittämiseksi: Toteutuu myöhemmin ja eri toimintamalleja haetaan.
- Vuokra- ja perintäasiat – aktiivinen asukas- ja viranomaisyhteistyö toteutui, vuokrasaavat seuranta- ja edellisen kauden tasolla. Raportoidaan tarkka toteutuma vuoden lopussa. Seuranta- ja raportointia tehdään kuukausitasolla.
- Vallitseva voimakas inflaatio ja korkojen nousu aiheuttanut pieniä muutoksia maksuliikenteeseen ja prosessiin.
- Sujuvan kumppanuusyhteistyön ylläpito kaikkien osapuolien eduksi: Toteutuu jatkuvana toimintana ja muodostaa keskeisen osan toimintamallia. Kumppanuusmalli keskeiseksi ns. nollasummapelin sijaan.
- Henkilöstön työhyvinvoinnin ja tuottavuuden kehittäminen osallistavan yhteistyöskentelyn avulla. Tähän liittyy myös jatkuva ammattitaidon ylläpito ja eri prosessien kehittäminen. Henkilöstön sitouttaminen hyvän työilmapiiriin, toimivien työvälineiden, työn joustavuuden ja toimivien prosessien sekä palkitsemisen avulla. Henkilöstönäkökulmaa on edistetty katsantokauden aikana; työvälineiden, työn joustavuuden ja toimivien prosessien sekä palkitsemisen avulla.

Kiinteistöpidon tunnuslukutavoitteita:

- Käyttöaste 98,5 %: katsantokaudella toteutui, ka. n. 99 %.
- Vaihtuvuus max 25 %: katsantokaudella toteutui 11,00 %.
- Tyhjänä olo max 0,06 €/m²/kk: toteutui (pl. Mahlamäentie 14:sta purkupalot)
- Vuokrasaavat 1,51 €/m²: 1,98 € (tilanne 6/2023, tasaantunut tälle tasolle).
- Luottotappiot 31.12.2022; 21 564 €; alaskirjatut, siirtyneet jälkiperintään 31.12.2022 (0,23% liikevaihdosta)
- Korjauskulut €/m²/vuosi 25,60 €: 19,36 €/m² (tilanne 6/2022, arvio 31.12.2023 n. > 29,00 €)
- Lainamäärä €/asm² 1200 €: katsantokaudella nostettu Tuusulan Kotipiha-lainaa n. 10,8 M€. Lainamäärään €/asm² sisältyy pääomalaina 3,0M€)

Huomioitavaa taloudesta:

- inflaation vaikutukset näkyvät, erityisesti energian hinnan nousujen osalta
- korkokulut ovat kasvaneet hiukan. Yhteensä korkokulut nousivat n. 200 000 euroa. Korkokuluissa on mukana kunnan pääomalainan korot (120 000 euroa) eli rahoituslainoille maksettavien korkojen summa kasvoi n. 80 000 euroa. Lainasalkku on kumminkin jokseenkin turvattu, eikä korkojen nousu aiheuta oleellisesti korkokulujen nousua vuosille 2023 - 2025 nyt jo nousseesta tasosta.
- tulevalle vuodelle on perustelua tehdä n. 5%:n vuokratarkistustasoa keskimäärin
- PTS - töitä priorisoidaan, kumminkin siten että kantaan ei synny oleellisesti korjausvelkaa.

KIINTEISTÖ OY TUUSULAN LAHELANKANKAAN TOIMITALO

Perustettu vuonna 2003, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Keskinäinen kiinteistöyhtiö omistaa ja hallitsee Lahelankankaan toimitaloa rakennuksineen. Yhtiö voi harjoittaa vuokraustoimintaa ja isännöintiä. Toimitalossa ovat kunnallinen päiväkotiki ja kunnan nuorisotilat.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-kesäkuussa 2023

Rakennusten tekninen ja toiminnallinen taso pidetään hyvänä

- kiinteistönhoidon sopimustavoitteita ja niiden toteutumista seurataan ja vuosittain tehdään kiinteistökierrros sekä pidetään yhteispalaverit kiinteistöhuollon, siivouksen ja eri toimijoiden kesken
- Kunnossapitotyö painottuu ennakoivaan huoltoon taloteknisten järjestelmien ja rakenteiden käyttökunnon varmistamiseksi
- asiakaspalaute käsitellään välittömästi

toimitaan julkisten rakennusten energiatehokkuuden parantaminen –hankkeen tavoitteiden mukaisesti

Toimitilamuutostöiden takuuajan raportointi ja palautteen välittäminen urakoitsijalle. Lämmitysjärjestelmän ja automaation perusparannuksen toimivuuden seuranta ja palautteen välittäminen urakoitsijalle. Energiatehokkuuden seuranta uuden kiinteistöön asennetun jäähdytysjärjestelmän käyttöönoton jälkeen.

Alkuvuoden taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet suunnitelmien mukaan. Yhtiö on asetettu omaehtoiseen selvitystilaan 11.5.2023. PRH:n rekisteröintipäivä on ollut 5.7.2023. Julkisen haasteen määräpäivä on 20.10.2023. Kiinteistön hallinnon ja ylläpidon siirtyminen tilapalveluiden vastuulle on käynnistynyt keväällä.

KIINTEISTÖ OY TUUSULAN VANHA KUNNANTALO

Perustettu vuonna 1995, kunnan omistusosuus 67 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön pääosakkaat ovat Tuusulan kunta ja Tuusulan seudun vesilaitoskuntayhtymä. Vuonna 1995 perustettu yhtiö omistaa ja hallitsee Vanhaa kunnantaloa, jossa toimii vesilaitoskuntayhtymä ja Keskisen Uudenmaan Musiikkiopisto.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-kesäkuussa 2023

Rakennuksen tekninen taso pidetään hyvänä. Kiinteistön korjaustyöt hoidetaan tarpeen mukaisesti. Yleisesti korjaukset pyritään toteuttamaan tulo-rahoituksella. Ennakoimattomiin korjauksiin varaudutaan talousarviossa.

Yhtiön taloudellinen asema on hyvä.

Kiinteistössä on välttytty ennalta arvaamattomilta vahingoilta. Kiinteistön kuntoarvio ja suojellun julkisivun

kuntotutkimus on suunnitteilla tehdä tämän tilikauden aikana. Kumppanit valitaan tarjousten ja suositusten perusteella.

KIINTEISTÖ OY RIIHIKALLION LÄHIPALVELUKESKUS

Perustettu vuonna 1976, kunnan omistusosuus noin 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö omistaa Koy Riihikallion palvelukeskuksen osakkeita, jotka oikeuttavat hallitsemaan ko. palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja. Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja vuokrata kyseisiä liiketiloja kannattavasti.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-kesäkuussa 2023

Tavoitteena vuonna 2023 on saada nyt tyhjillään olevat liiketilat vuokratuiksi käypään vuokratasoon sekä saada pidettyä nykyiset vuokralaiset tyytyväisinä tiloihinsa. Vuokratilojen käyttöaste on 75,06 %. Haasteena on ollut muutaman suurehko tilan vuokrauksessa, joissa pohjaratkaisu tuo rajoitteita vuokraukselle.

Palvelutarjonnan kehittäminen palvelukeskuksessa on kaikkien etu ja tuo kaivattuja palveluita Riihikallioon. Tämä helpottaa palvelukeskuksen asukkaiden elämää ja lisää alueen sekä palvelukeskuksen houkuttelevuutta.

Ylimääräinen yhtiökokous (03.11.2022) ohjeisti hallitusta teettämään asiantuntijaselvityksen yhtiön omistusrakenteen ja toimintojen selkeyttämiseksi. Tämä selvitys on aloitettu BDO:n kanssa.

TUUSULAN URHEILUKESKUS OY

Perustettu vuonna 1979, kunnan omistusosuus 52,6 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tenniskeskuksen tarkoituksena on järjestää Tuusulassa hyvät ja edulliset harrastusolosuhteet tenniksen, padelin, sulkapallon, squashin, pöytätenniksen ja salibandyn pelaajille sekä laajentaa tarjontaansa aktiivisella toiminnan kehittämisellä sekä koko urheilukeskuksen kehittämisellä hyvässä yhteistyössä Tuusulan kunnan kanssa.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-kesäkuussa 2023

Urheilukeskuksen uusi halli voimistelulle ja padelille otettiin hallitusti käyttöön. Uuden hallin myötä pystymme jatkossa tarjoamaan meille uusia harrastusmahdollisuuksia. Voimistelu harrastajia hallissa ovat käyttäneet yli 1000 aktiivista harrastajaa. Hallissa on järjestetty myös useita voimistelu näytöksiä ja kilpailua, joten suuri yleisö

on päässyt nauttimaan voimistelusta Tuusulassa.

Padel hallin käyttöaste on noussut tasaisesti, vaikka pääsimme aloittamaan pelikauden vasta marraskuun alussa. Usealla pelaajalla oli vakiovuoro jo valmiina muualla, joten vuoron siirtäminen Tuusulaan on tapahtunut vaihteittain.

Voimisteluhallien C salissa aloitettiin helmikuussa harrastajien kuntonyrkkeilyä ja ryhmäliikuntaa, joissa on kävijämäärät kasvaneet tasaisesti kevään aikana. Toiminta laajenee merkittävästi syksyn aikana.

Uudet tenniksen ja padelin ulkokentät avattiin asiakkaiden käyttöön toukokuussa. Kävijöitä on kentillä ollut tasaisesti sääolosuhteiden mukaan.

Sisälajien käyttötunteihin on saatu pientä kasvua Koronan jälkeen. Kaikki sisälajit ovat kasvaneet muutaman prosentin. Squash lajina on hiipunut hieman edellisistä vuosista.

Toiminnan tunnusluvut lyhyesti:

Liikevaihto 2023 –606 848,85 euroa, kun se vuonna 2022 oli 287 913,60 euroa (luvuissa tekonurmen myynti 135 737,55 euroa)

Liikevoitto 2023–36 193,68 euroa, kun se vuonna 2022 oli 15 096,85 euroa.

Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja 2023 - -31 775,77, kun se vuonna 2022 oli 8 058,75 euroa

Tulokseen vaikuttivat merkittävästi uudet rahoituskulut:

Vuonna 2023 toteuma –67969,45 euroa, kun ne vuonna 2022 oli -7038,10 euroa.

TUUSULAN JÄÄHALLI OY

Perustettu vuonna 1996, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimiala on omistaa ja hallita jäähallia ja tuottaa jääurheiluseuroille hyvää ja laadukasta jääaikaa. Yhtiö tuottaa käyttäjilleen laadukasta jääaikaa ja pyrkii olemaan kannattava ja omarahoitteinen.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-kesäkuussa 2023

Tuusulan Jäähalli Oy osti Tuusulan kunnan vanhan jäähallin 19.12.2022 tehdyn kaupan mukaisesti siten, että täysi omistus- ja hallintaoikeus siirtyi Tuusulan Jäähalli Oy:lle 1.1.2023.

Tuusulan Jäähalli Oy:n kaksi jäähallia antavat mahdollisuuden laadukkaaseen jääurheiluharrastustoimintaan Tuusulassa. Yhtiö tukee erityisesti nuorison liikunta- ja urheilutoiminnan edellytyksiä ja kehittämistä.

Yhtiö osallistuu aktiivisesti Hyrylän urheilupuiston ja alueen kokonaiskehittämiseen ja täydentää sitä jääurheilun

ja liikuntamahdollisuuksien osalta.

Jäätuntien hinnat pidetään kilpailukyysisinä alueen muihin halleihin verrattuna.

Toteutuminen:

Toinen jäähalleista oli auki toukokuun loppuun ja toinen kesäkuun puoliväliin mahdollistaen jääurheilun jatkumisen pidemmälle kevääseen. Tämän jälkeen alkoivat jäähallien kausihuollot. Vanhemman jäähallin käyttöaste nousi 63 %:sta 83 %:iin. Uudemman jäähallin käyttöaste pysyi entisellään.

Jäähallien oheistilojen kehittäminen aloitettiin heti jään sulatuksien jälkeen. Jäähallin pääkäyttäjien toiveet tullaan ottamaan huomioon.

Jäänhinnat on pidetty kilpailukyysisinä alueen muihin jäähelleihin verrattuna.

Yhtiö tekee aktiivista yhteistyötä Tuusulan tenniskeskuksen ja Tuusulan kunnan kanssa urheilupuiston alueen toimintojen ja palveluiden kehittämiseksi.

KELLOKOSKEN JÄÄHALLI OY

Perustettu vuonna 1998, kunnan omistusosuus 74,3 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö tarjoaa mahdollisuuden harjoittaa jääurheilutoimintaa monipuolisesti ja monille erilaisille harrastajille Tuusulan Kellokoskella sisältäen runsaan koulu- ja yleisöliikunnan.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-kesäkuussa 2023

Alkuvuoden 2023 tavoitteet, toiminta ja talous ovat toteutuneet suunnitellusti. Kesätauolla tehtiin perushuollot. Jäädyslaitteiston perushuollon aikana havaittiin normaalia isompi kylmäaineen tarve, joka tutkittiin ja tarvittavat toimet tilanteen korjaamiseksi käynnistettiin heti. Loppuvuoden tilanne vaikuttaa vakaalta talouden ja toiminnan suhteen. Covid-19 pandemian jälkeen toiminta on palautunut likimain normaalille tasolle. Uusia käyttäjäryhmiä on etsitty koko kevätkauden ajan. Sähköenergian hinnan hallitsemiseksi oli erityisen tärkeää, että jäähalliyhtiö pääsi kuntakonsernin sähkösopimuksen piiriin.

KIINTEISTÖ OY RIIHIKALLION PÄIVÄKOTIKESKUS

Perustettu vuonna 2011, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Koy Riihikallion Päiväkotikeskuksen toiminta-ajatuksena on vuokrata ja hallinnoida omistamansa kiinteistön toimitiloja päiväkotia Pellavan, perhekeskuksen ja nuorisotilan tarpeisiin. Tehtävänä on huolehtia käytönaikaisesta ylläpidosta, kiinteistöhuollosta ja kunnossapitotoiminnasta käyttäjien tarpeet, energiatehokkuus-, ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat huomioiden.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-kesäkuussa 2023

Kiinteistön käyttäjien tarpeista, käytönaikaisesta huollosta ja ylläpidosta huolehtiminen energia-tehokkuus-, ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat huomioiden. Toiminta jatkuu hyväksi todettuja toimintatapoja noudattaen.

Taloudellisesti alkuvuosi on sujunut suunnitelman mukaisesti.

Yhtiö on asetettu omaehtoiseen selvitystilaan 11.5.2023. PRH:n rekisteröintipäivä on ollut 5.7.2023.

Julkisen haasteen määräpäivä on 20.10.2023.

Kiinteistön hallinnon ja ylläpidon siirtyminen tilapalveluiden vastuulle on käynnistynyt keväällä. Sisäilmaan liittyvien asioiden hoidosta on vastannut tilapalvelu alkuvuodesta lähtien.

KIINTEISTÖ OY KERAVAN JA TUUSULAN PALOASEMA

Perustettu vuonna 2015, kunnan omistusosuus 60 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toiminta-ajatuksena on tarjota kiinteistö, josta käsin pystytään takaamaan kansalaisten turvallisuus, tulipalojen- ym. vahinkojen tms. torjunta ja ennaltaehkäiseminen. Yhtiö on rakennuttanut paloasemarakennuksen, joka otettiin vastaan 28.6.2017. Paloasemaan tuli vuokralaiseksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ja toiseksi käyttäjäksi Tuusulan VPK.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-kesäkuussa 2023

Talouden suhteen tuottotavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti. Hoitopuolen vuokrat eivät täysin ole riittäneet kiinteistön hoitokulujen kattamiseen ja tämän vuoksi vuokria on tarkistettu säännöllisesti.

Pääomapuolen tuotoilla katetaan lainojen lyhennykset ja korot suunnitellusti.

Yhtiön kulurakenteessa lämmityskustannukset muodostavat n. 23 %:n osuuden hoitokuluista. Yhtiössä on käynnissä maalämpöön siirtymisen toteutussuunnittelu ja kilpailutus.

LITTEET

Vesiliikelaitoksen tulos- ja taselaskelma

Vesihuoltoliikelaitos	6 / 2023		TP 2022
Liikevaihto	3 774 169,94		7 854 867,68
Valmistus omaan käyttöön	0,00		76 180,64
Liiketoiminnan muut tuotot	6 649,83		17 776,04
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-680 745,94	-1 272 979,15	
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0,00	-332 595,02	
Palvelujen ostot	-1 131 575,68	-1 812 321,62	-3 403 294,73
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-445 630,67	-941 697,21	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-91 541,35	-180 990,85	
Muut henkilösivukulut	-15 283,97	-552 455,99	-1 156 891,31
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 062 635,26	-1 894 430,54	
Arvonalentumiset	0,00	-1 062 635,26	-1 894 430,54
Liiketoiminnan muut kulut	-81 888,77		-160 415,82
Liikelylijäämä (-alijäämä)	271 518,13		1 333 791,96
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut rahoitustuotot	2 349,86	4 324,35	
Korvaus peruspääomista	0,00	-487 500,00	
Muut rahoituskulut	-84,75	2 265,11	-483 255,55
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	273 783,24		850 536,41
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	273 783,24		850 536,41
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys (+)	33 472,62		-1 094 421,23
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00		1 100 000,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	307 255,86		856 115,18

Vesihuoltoliikelaitos	6 / 2023	TP 2022
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	38 561 232,57	36 014 791,24
I Aineettomat hyödykkeet	85 962,61	123 239,97
2. Tietokoneohjelmistot	85 962,61	123 239,97
II Aineelliset hyödykkeet	37 047 484,50	35 891 551,27
2. Rakennukset	1 085 202,98	1 113 617,14
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	33 908 995,39	34 648 882,72
4. Koneet ja kalusto	121 691,15	129 051,41
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 359 380,44	0,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 622 038,39	8 724 693,43
I Vaihto-omaisuus		0,00
1. Aineet ja tarvikkeet		0,00
II Saamiset	6 963 454,12	8 724 693,43
Lyhytaikaiset saamiset	6 963 454,12	8 724 693,43
1. Myyntisaamiset	2 415 238,70	2 500 553,82
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	4 500 000,00	5 884 784,11
4. Muut saamiset	0,00	0,00
5. Siirtosaamiset	48 215,42	339 355,50
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 098 205,50	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	46 622 892,19	44 739 484,67
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	24 064 163,91	23 756 908,05
I Peruspääoma	7 500 000,00	7 500 000,00
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	16 256 908,05	15 400 792,87
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALLIJÄÄMÄ	307 255,86	856 115,18
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 060 948,61	2 094 421,23
1. Poistoero	1 060 948,61	1 094 421,23
2. Vapaaehtoiset varaukset	1 000 000,00	1 000 000,00
E VIERAS PÄÄOMA	20 497 779,67	18 888 155,39
I Pitkäaikainen	17 458 617,77	16 987 373,26
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	291 290,27	291 290,27
9. Muut velat	17 167 327,50	16 696 082,99
Lyhytaikainen	3 039 161,90	1 900 782,13
6. Saadut ennakot	1 682,46	805,17
7. Ostovelat	539 893,48	882 870,67
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	1 376 226,18	
9. Muut velat	360 442,52	220 887,54
10. Siirtovelat	760 917,26	796 218,75
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	46 622 892,19	44 739 484,67

Seudulliset yksiköt

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Ympäristökeskuksen johtaja Leena Sjöblom

Olellaiset tapahtumat tammi-kesäkuussa 2023

Ympäristölautakunta on kokoontunut seuranta-aikana kuusi kertaa. Ympäristökeskuksen ohjausryhmä on kokoontunut kaksi kertaa. Kehittämiskeskustelut on järjestetty Keravan, Järvenpään, Mäntsälän ja Nurmijärven kuntien kanssa.

Ympäristökeskuksen strategiaa vuosille 2024–2027 laaditaan yhteistyössä henkilöstön, ohjausryhmän ja ympäristölautakunnan kanssa ja se on valmistumassa. Henkilöstö on työstänyt strategian pohja-aineistoa ja ympäristökeskuksen visiota yhteisissä toimistokokouksissaan. Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan ohjausryhmän ja henkilöstön strategiaseminaari järjestettiin 31.3.2023 ja ympäristölautakunta kävi strategialuonnoksesta lähetekeskustelun kokouksessaan 13.6.2023.

Ympäristövalvonta jatkaa ympäristönsuojelumääräysten valmistelua Tuusulan osalta ja tarkistamista Mäntsälän osalta. Ympäristölautakunta käynnisti työn tammikuun kokouksessaan ja asetti osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville 24.1.2023 - 17.3.2023 väliseksi ajaksi. Ehdotukset määräyksiksi saadaan kuntiin päätöksentekoon vuonna 2024.

Eläinlääkärien yhteisvastaanotto aloitti toimintansa loppuvuodesta 2022 ja työskentely erillisillä vastaanotoilla on päättynyt. Eläinlääkärit työskentelevät suunnitelmallisesti vuorotellen akuuttien ja ajanvarauspotilaiden parissa. Toinen valvontaeläinlääkäri on rekrytoitu ja hän aloittaa kesän jälkeen.

Ympäristökeskus kehittää asukasviestintää. Ympäristökeskuksen viestintätiimi kokoontuu säännöllisesti. Ympäristökeskus lähetti tammi-kesäkuun aikana kahdeksan mediatiedotetta. Facebook-sisällön kattavuus oli 26 241, missä on hiukan nousua viime vuodesta.

HOLHOUSTOIMEN EDUNVALVONTAPALVELUT

Palveluyksikkö

Vastuhenkilö: Asiamies Arto Nätkynmäki

Olennaiset tapahtumat tammi-kesäkuussa 2023

Edunvalvonnan tarkoituksena on valvoa niiden henkilöiden etua ja oikeutta, jotka eivät vajaavaltaisuuden, sairauden, poissaolon tai muun syyn vuoksi voi itse pitää huolta taloudellisista asioistaan (Laki holhoustoimesta 1 §). Edunvalvonnassa toimitaan siten, ettei päämiehille synny ehkäistävissä olevia oikeudenmenetyksiä edunvalvojan tehtävän alettua. Yleisen edunvalvonnan palvelua tuotetaan Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Pornaisten ja Tuusulan asukkaille oikeusministeriön alaisen Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin kanssa voimassa olevan ostopalvelusopimuksen perusteella. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirin kanssa käydään vuosittain tulos- ja laadunseurantakeskustelut.

Asian- ja asiakkaanhallintajärjestelmän kehittämisessä jatkettiin verkkolaskutoiminnallisuuden käyttöönoton selvittelyä. Hidasteeksi osoittautui tarve arvioida ja toteuttaa auditointi käyttöönotettavan ohjelmatuiminnallisuuden osalta. Verkkolaskujen jälkeen muiden kirjallisten asiakirjojen osittainen skannaaminen sähköiseen muotoon nähdään tarkoituksenmukaiseksi kehittämissuunnaksi. Siihen pääsemiseksi selvitetään käyttäjäystävällinen ja tehokas toimintatapa. Maaliskuussa aloitti viimeisin uusi toimihenkilö ja kaikki yksikön vakanssit ovat täytettyinä.

Tunnuslukuja

Yksikön työmäärässä päämiesten lukumäärän kasvu on korvautunut päämiesten vaihtuvuudella. Tarkastelujakson aikana uusia päämiehiä alkoi noin 70. Lukumäärä ei kuitenkaan tällä hetkellä olennaisesti kasva, vaan samaan aikaan päämiehiä poistuu luonnollista tietään. Edunvalvontojen alku- ja päätöstoimien työllistävyys kuitenkin lisää työtä. Yksikön tehokkuusluku myönnettyin resurssein on yleisen edunvalvonnan alalla pysymässä edelleen korkeahkona.

KESKI-UUDENMAAN MAASEUTUHALLINTOPALVELUT

Mäntsälän kunta huolehtii yhteistoimintasopimuksen mukaisesti maaseutuhallinnon järjestämisestä Askolan, Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kuntien alueella. Yhteistoiminta-alue toimii hallinnon toimialalla nimellä Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelut. Yksikön kustannukset jaetaan yt-alueen kuntien välisessä sopimuksessa määriteltyjen aiheuttamisperusteiden mukaisesti.

Olenaiset tapahtumat tammi-kesäkuussa 2023

Uusi ohjelmakausi (CAP27) käynnistyi vuoden alusta. Ruokavirasto päivitti maksajavirastosopimuksen uudelle ohjelmakaudelle ja sen myötä myös yhteistoiminta-alueille asetetut tehtävät ja palvelutavoitteet. Vuosittain laadittavassa maksajavirastovakuutuksessa arvioidaan palvelutavoitteiden toteutumista. Tuki-hakemusten tallennus, käsittely ja hakemusten myöntöön liittyvät tarkisteet ja hyväksyntä on tehty Ruokaviraston asettaman aikataulun ja vaatimusten mukaisesti.

Kevään aikana yhteistoiminta-alueen kuntien viljelijäasiakkaille järjestettiin useita koulutustilaisuuksia (3 live-tilaisuutta, 5 teams) uusista tukiehdoista ja hakuprosessista. Koulutuksia tuettiin muulla viestinnällä (mm. viljelijäviestit 11 kpl). Osa toimenpiteistä tehtiin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Peltotukihaku oli ensimmäistä kertaa täysin sähköinen ja haku päättyi 15.6.2023. Tämän jälkeen käynnistyi muutovaihe. Prosessina peltotukien haku on muuttunut olennaisesti ja vaikuttaa myös maaseutuhallinnon tehtäviin sekä palvelutarpeeseen.

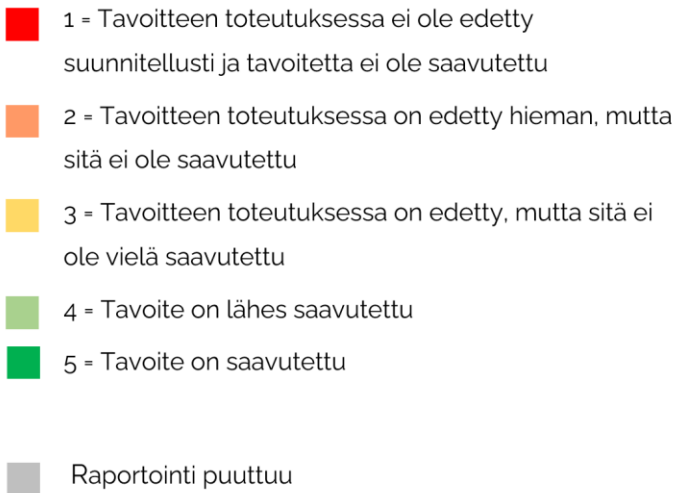
Talousarvioon nähden ei ole ollut merkittäviä poikkeamia tammi-kesäkuun 2023 aikana. Epävarmuutta loppuvuoden osalta aiheuttaa henkilöstömenojen kehitys. Toimintatuottoihin on vaikuttanut tilinpäätöksen mukaiset palautukset.

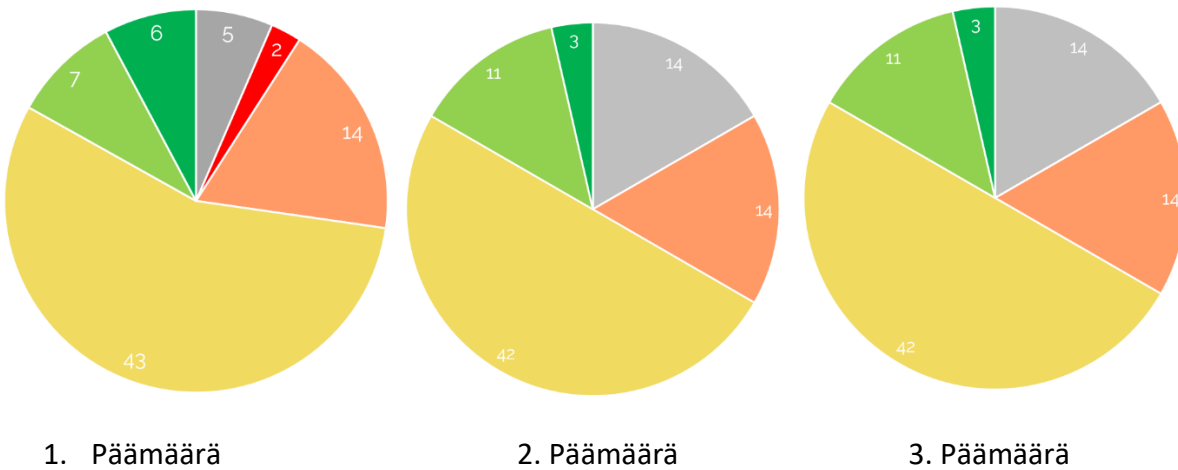
Tavoitteiden seuranta

Vuositavoitteiden seuranta

Tuusulan kuntastrategiassa on vuosille 2021–2025 asetettu 14 valtuustokauden tavoitetta. Toimialueet valmistelevat vuositavoitteiston, jonka kautta valtuustokauden tavoitteita edistetään. Vuonna 2023 vuositavoitteita on yhteensä 84 ja näitä jalkauttavia toimenpiteitä 205. Tavoitteiden ja toimenpiteiden etenemistä raportoidaan osavuosikatsauksittain viisiportaisella asteikolla (1–5).

Kuvaajissa tavoitetyöskentelyn etenemistä on havainnollistettu suhteellisina osuuksina valtuustokauden tavoitteisiin tai päämääriin luokiteltuna. Osavuosikatsauksen liitteenä on luettavissa tarkempi kuvaus vuositavoitteistosta sekä sanallinen etenemisen arviointi.

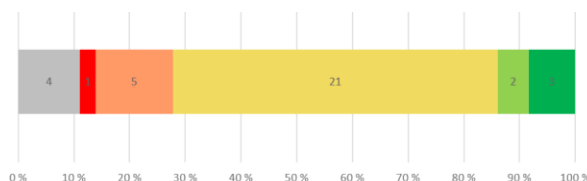

Kuvio yllä. Toimenpiteiden etenemisaste valtuustokauden päämäärien mukaan, tilanne 6/23

Kuvaajat alla. Toimenpiteiden etenemisaste valtuustokauden tavoitteiden mukaan, 6/23

Veto- ja pitovoima

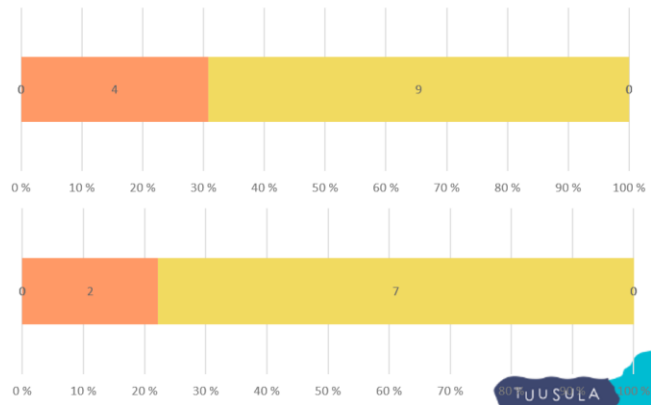
1. Tarjoamme laadukkaita ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä

Asuminen ja elinympäristö

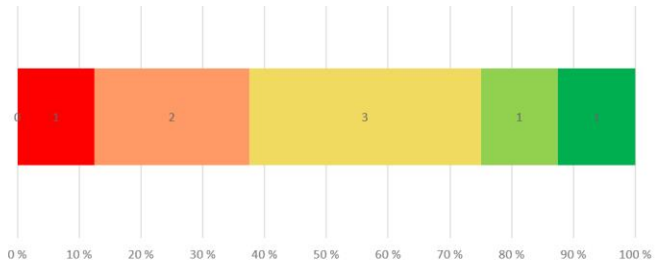
2. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut

3. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot

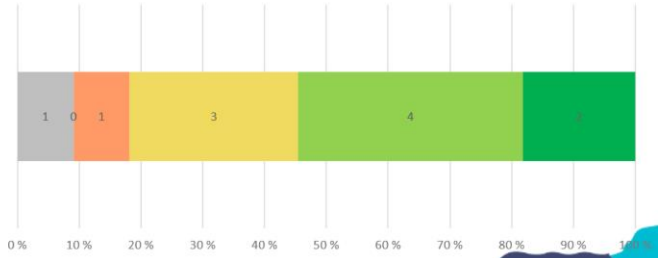
Yritykset ja työpaikat

4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä

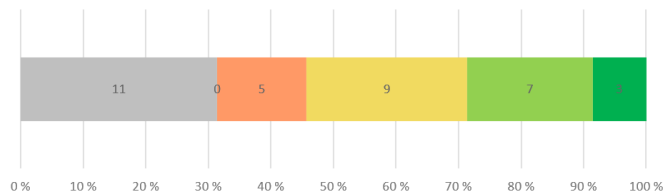
Vapaa-aika, harrastaminen ja kulttuuri

5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen

Hyvinvointi

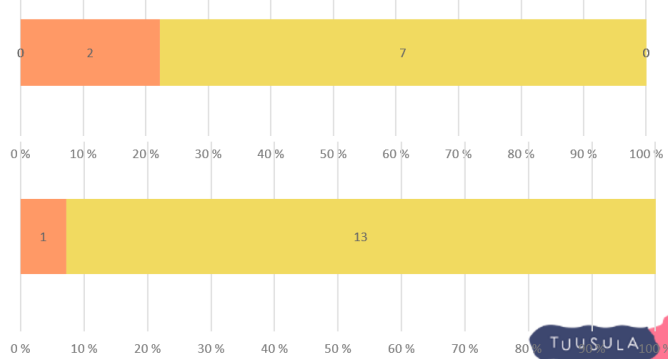
6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme pahoinvointia, eriytymistä ja yksinäisyyttä

Osallisuus ja yhteisöllisyys

7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta

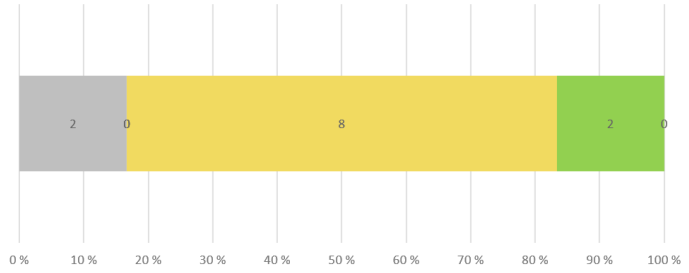
8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä

Oppiminen ja osaaminen

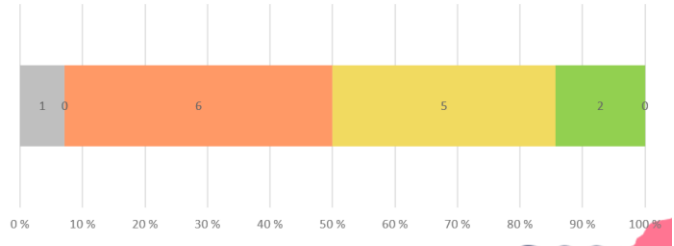
9. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista

Ei raportoitu 1 2 3 4 5

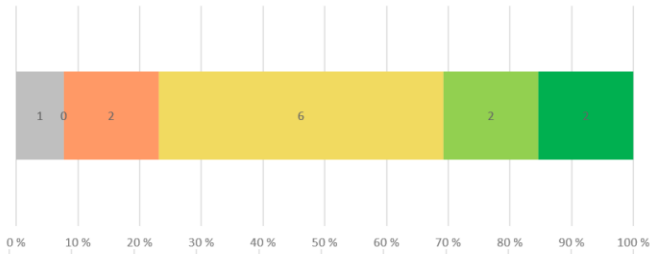
Turvallisuus

10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden

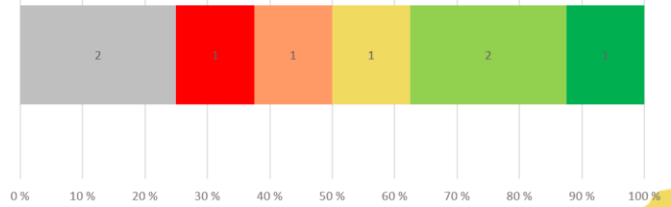
Kestävyys- ja ilmastoteot

11. Rakennamme kestävää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa

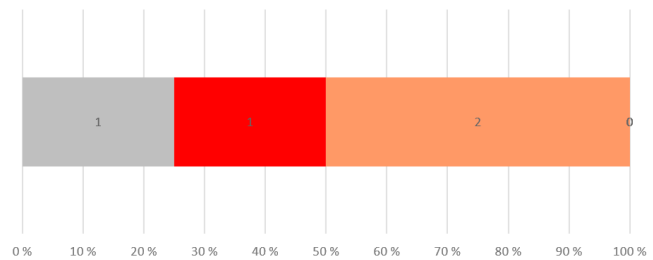
Luonnon monimuotoisuus

12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta

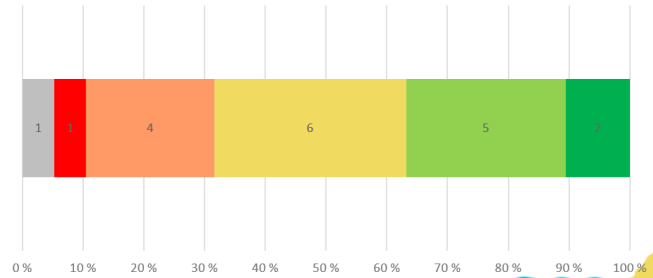
Liikkuminen

13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikkumista Tuusulassa ja seudulla

Talous

14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen

Vuositavoite	Vuositavoitteen toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportti 6/23
01. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä				
01.01 Käynnistämme hyvinvointialueen edunvalvonnan ja varmistamme laadukkaat palvelut yhdyspintatyön avulla			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Edunvalvontaa on tehty yhdyspintatyöryhmissä ja hyvinvointikeskuksen valmistelussa.
	01.01.01 Toimeenpanemme vaikuttamisen ja yhteistyön keino-ohjelman		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Ohjelman toteutus etenee suunnitellusti.
01.02 Valmistelemme uutta hyvinvointikeskusta yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Valmistelu on edennyt hyvässä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.
	01.02.01 Varmistamme, että ikäihmisten ja erityisryhmien kokoontumistilat toteutuu hyvinvointikeskuksen yhteyteen		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Toteutus on suunnitteluvaiheessa ja yhteiskehittämislle ei ole vielä sovittu ajankohtaa.
	01.02.02 Varmistamme asukkaiden ja yhteisöjen osallisuuden hyvinvointikeskuksen suunnittelussa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Toteutus on suunnitteluvaiheessa ja yhteiskehittämislle ei ole vielä sovittu ajankohtaa.
01.03 Toteutamme palveluiden järjestämistä ja palveluverkkoa koskevaa suunnitelmaa			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuodesta palveluiden järjestämisen yhteistyökumppaniksi valittiin kilpailutuksen kautta Deloitte Consulting Oy, jonka kanssa luotiin palvelukatalogin pohja sekä konsepti palveluiden nykytilan kuvaamiseksi ja vaihtoehtoisten tuotantotapojen arvioimiseksi. Toimeksianto toteutettiin yhteistyössä valittujen pilottipalveluiden kanssa, ja nämä palvelut kuvattiin ja analysoitiin konseptin mukaisesti. Palveluiden jatkuvan kehittämisen osalta on hahmoteltu yhteistä toimintamallia, jonka mukaisesti koko kunnan palveluita on tarkoitus lähete kuvaamaan kuluvan vuoden loppupuolella. Toimintamalli pitää sisällään sekä kunnan yhteisen palvelukokonaisuuden että yksittäisten palveluiden kehittämisen.
	01.03.01 Tarkastelemme valittujen palveluiden järjestämistapaa ja kuvaamme palveluiden järjestämisen nykytilanteen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuodesta palveluiden järjestämisen yhteistyökumppaniksi valittiin kilpailutuksen kautta Deloitte Consulting Oy, jonka kanssa luotiin palvelukatalogin pohja sekä konsepti palveluiden nykytilan kuvaamiseksi ja vaihtoehtoisten tuotantotapojen arvioimiseksi. Toimeksianto toteutettiin yhteistyössä valittujen pilottipalveluiden kanssa, ja nämä palvelut kuvattiin ja analysoitiin konseptin mukaisesti. Palveluiden jatkuvan kehittämisen osalta on hahmoteltu yhteistä toimintamallia, jonka mukaisesti koko kunnan palveluita on tarkoitus lähete kuvaamaan kuluvan vuoden loppupuolella. Toimintamalli pitää sisällään sekä kunnan yhteisen palvelukokonaisuuden että yksittäisten palveluiden kehittämisen.
01.04 Jatkamme laadukasta palveluverkkoviestintää ja hyödynämme palveluverkkouudistuksen kunnan markkinoinnissa.			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Uuden palveluverkon rakentumisesta viestitään aktiivisesti ja palveluverkkoa hyödynnetään kunnan markkinointiviestinnässä ja brändin rakentamisessa suunnitellusti.
	01.04.02 Huomioimme hankkeiden etenemiseen liittyvät merkkipaalut			
	01.04.03 Teemme ruotsinkielistä viestintää Tuusulanjärven kampuksen toteutukseen liittyen			
01.05 Kehitämme asiakkuuksien johtamista, asiakaspalvelua ja asiakaskokemusta			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Työ on käynnistynyt nykytilan kartoituksella yhteistyöpalavereiden ja haastattelujen avulla.
	01.05.01 Arvioimme asiakaspalvelun laatua ja asiakas- ja asukastytyväisyyttä		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Työ on käynnistynyt nykytilan kartoituksella yhteistyöpalavereiden ja haastattelujen avulla. Kevään aikana tullaan toteuttamaan useampi asiakas- ja asukastytyväisyyttä mittaava kyselytutkimus.
	01.05.02 Kehitämme kunnan asiakaspalvelua		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Työ on käynnistynyt nykytilan kartoituksella yhteistyöpalavereiden ja haastattelujen avulla. Kevään aikana tullaan toteuttamaan TuusInfon asiakastytyväisyyttä ja asiakaskokemusta mittaava kyselytutkimus.
	01.05.03 Varmistamme TuusInfon palveluiden alueellisen kattavuuden		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alueellisen kattavuuden varmistaminen edellyttää TuusInfon resursoinnin tarkastelua.
	01.05.04 Varmistamme palveluiden jalkautumismahdollisuudet		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Työ on käynnistynyt nykytilan kartoituksella yhteistyöpalavereiden ja haastattelujen avulla. Jalkautumisia toteutetaan vuoden mittaan, seuraavan kerran toukokuussa TuusInfon 5-vuotissyntymäpäivien yhteydessä.
01.06 Toteutamme hyväksytyä suunnitelmaa palveluiden verkosta ja 10 vuoden investointisuunnitelmaa			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Suunnitelman toteutus etenee suunnitellusti.
	01.06.01 Jatkamme Tuusulanjärven kampuksen rakentamista		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Projekti etenee suunnitellusti. Sisätyöt käynnissä, ulkorappaus ja meluaidan asennus aloitettu. Toiminnan osaprojektin käynnistys. Tilaa ja erillishankinnoista lukitus- ja turva- ja rakennus sopimukset allekirjoitettu. Kunnallistekniikan liittymän toteuttamissopimus ELYllä käsitellyssä, sopimusta odotetaan saapuvaksi pian ja työt tehtäväksi kesällä. Käyttöönottosuunnitelman laatiminen aloitettu. Riskianalyysin päivitys tehty, riskienhallintasuunnitelmat laadinnassa. Uusi projektipäällikkö Antti Kellokumpu 2.6.2023 alkaen.
	01.06.02 Käynnistämme Riihikallion monitoimikampuksen rakentamisen.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Paalutus työt on tehty. Perustustyöt on käynnissä. Vanhoja pihavälineitä on siirretty uuteen, lopulliseen sijoituspaikkaan. Nykyisen koulun nurkan purkutöiden yhteydessä syntyi tulipalo 15.6. Palo aiheutti mittavat vahingot (palo-, savu- ja vesivahingot) isolle osalle nykyistä koulua: mm. keittiö- ja ruokailutilat, useita perusopetustiloja sekä oppilashuollon tilat vaurioituivat käyttökelvottomiksi. Vahingoittuneet koulun osat on lähes kokonaan saatu purettua kesä-heinäkuun aikana. Koulun viereiselle urheilukentälle on hankittu väistötilat, joissa toimii koulun keittiö ja ruokailu 9.8. alkaen. Sammutusvesivaurioista kärsinyt Pajatalo pyritään saamaan takaisin koulun käyttöön viimeistään syysloomaan mennessä. Teknisen työn tilat saadaan käyttöön jo viikolla 33. Osa koulun oppilaista sijoitetaan Vanhankylän koulun, Hyrylän koulukeskuksen ja Rykmentinpuiston taidekoulun tiloihin. Hybridilämmityksen (kaukolämpö-maalämpö) sopimusneuvotteluita edistetään Vantaan Energia Keski-Uusimaa Oy:n kanssa. Seuraava neuvottelu käydään 15.8. Hankinta/sopimus (palvelusopimus) viedään palveluverkon ohjausryhmän kautta teknisen lautakunnan hyväksyttäväksi, jonka jälkeen tulee tehdä suora hankintailmoitus HILMAan. Peruskiven muuraustilaisuus on ti 22.8.2023, klo 14:00 - 15:30.

	01.06.03 Jatkamme Rykmentinpuiston monitoimikampuksen toteutusta elinkaarimallilla		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Rakentaminen käynnistynyt, perustukset ja väestönsuojat rakenteilla. Ensimmäinen työmaakokous pidetty. Käyttäjäsunnittelun aikaisista lisätöistä odotetaan tarjouksia. Peruskiven muuraustilaisuus 25.09.2023. Projekti etenee tavoitteiden mukaisesti.
	01.06.04 Käynnistämme Lahelan monitoimikampuksen hankinnan elinkaarimallilla ja edistämme sen suunnittelua		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Hankesuunnitelma valmis - Tarkoituksena on edetä hankesuunnitelman hyväksytykseen siten, että hankintailmoitus päästään julkaisemaan lokakuun aikana tai viimeistään marraskuun alussa.
	01.06.05 Edistämme Peltokaaren päiväkodin rakentamista, käynnistämme toteutuksen vuokramallilla			Työt tontilla alkaneet. olemme aikataulussa 2024 elokuun valmistumisajankohtaan (puoli vuotta etuajassa). Vuokranantajan vaihtumisen kauppakirjat allekirjoitettu.
	01.06.06 Teemme päätöksen Rykmentinpuiston kampukselle sijoittuvan päiväkodin toteutuksesta		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kesäkuun valtuustoon 19.6.2023 tuotiin päätettäväksi esitys varhaiskasvatuksen paikkatarpeen kasvuun vastaamiseksi Etelä-Tuusulassa. Varhaiskasvatuksen paikkatarve on muuttunut kunnan kasvun, varhaiskasvatuksen osallistumisen kasvun ja lain edellyttämän lapsen tuen järjestämisen vuoksi. Päätöksenteon tueksi valmistui keväällä 2023 selvitys strategisista, toiminnallisista ja taloudellisista vaikutuksista. Lopullinen päätös valmisteneiden selvitysten ja lisäselvitysten pohjalta tehdään syyskuun valtuustossa.
	01.06.07 Laadimme Halosenniemen asiakaspalvelurakennuksen hankesuunnitelman		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko.	Tilakeskus käynnistää Halosenniemen tarve- ja hankesuunnitelman.
	01.06.08 Toteutamme Halosenniemen saunan konservoinnin		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä	Hanke on lähes valmis.
	01.06.09 Korjaamme Taidekeskus kasarmin taiteen taloksi		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Taidekeskus Kasarmin korjaus liittyy museo- ja kulttuuripalveluiden työ- ja kokoelmatilatarpeen ratkaisemiseen. Työtä edistämään on perustettu selvitystyöryhmä, ja raportti on valmistunut toukokuussa 2023. Päätös kulttuurin työ- ja kokelmatiloista tehdään syyskuun valtuustossa.
01.07	Kehitämme opetuksen, kirjastojen ja museoiden sähköisiä palveluita		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	
	01.07.01 Toteutamme kokoelmatietokannan Finna-valmiuden		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuonna on selvitetty tarvittavat toimenpiteet ja yhteistyökumppaneiden aikataulut.
	01.07.02 Laadimme ylikunnallisen virtuaalimuseon kehittämissuunnitelman		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Hanketyöntekijät ovat aloittaneet ja hanke etenee suunnitellusti.
	01.07.03 Otamme käyttöön uuden kirjastojärjestelmän		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä	Kirjastojärjestelmän vaihtoprojekti on edennyt suunnitelman mukaan. Projekti on testausvaiheessa. Uusi järjestelmä otetaan käyttöön syyskuussa 2023, jolloin kaikki kirjastot ovat suljettuina 31.8.-11.9.
	01.07.04 Jatkamme perusopetuksen laitekannan lisäämistä 1:1 tasolle vuosiluokilla 6-9			Laitteet hankittu aloittaville 6-luokkalaisille.
	01.07.05 Päivitämme TVT-strategian Uudet lukutaidot -ohjelman mukaiseksi.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	TVT-strategia on päivitetty hankkeen loppuun (31.12.2023) mennessä. Uudet lukutaidot sivuston (https://sites.google.com/edu.tuusula.fi/uudet-lukutaidot-tuusulassa) Jalkauttaminen alkaa 8.8. ensimmäisellä
	01.07.06 Siirrymme maksuttomuuden myötä lähes kokonaan digioppimateriaaleihin lukiossa		5 Toimenpide on toteutettu ja käytönotettu toteutusohjelman mukaan	Materiaalit hankittu sähköisenä.
01.08	Jatkamme prosessien sujuvoittamista		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	
	01.08.01 Toteutamme robotiikan mahdollisuuksien kokeiluja		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Robotiikan hyödyntämisen mahdollisuuksia ei ole ollut mahdollista selvittää aktiivisesti, mutta esiin tulleisiin tarpeisiin on onnistuttu reagoimaan. Olemassa olevien robottien kehittämisen lisäksi selvitetään mahdollisuutta hyödyntää robotiikkaa lupatietojen siirtämisestä mm. Lupapiste.fi-palvelusta Facta-kuntarekisteriin. Robotiikan hyödyntämisen mahdollisuuksia tarkastellaan myös talous- ja hr-järjestelmätoimittajan vaihdon yhteydessä, kun järjestelmäkokonaisuus uusitaan.
	01.08.02 Sujuvoitamme talousarvio- ja tilinpäätösprosessia ottamalla käyttöön talousdokumenttipohjan, joka sisältää määrämuotoiset tekstipohjat ja automaattiset lukutaulukot		5 Toimenpide on toteutettu ja käytönotettu toteutusohjelman mukaan	Talousarvion osalta automatisointi saatiin toteutettua vuoden 2023 talousarvion laadinnan yhteydessä ja vuoden 2024 talousarvion laadinnassa tullaan hyödyntämään toteutettua mallia. Vuoden 2022 tilinpäätöskirjan koostaminen saatiin automatisoitua soveltuvin osin.
	01.08.03 Jatkamme kunnan keskeisten yksiköiden myynti- ja ostolaskuprosessien kartoittamista ja kuvaamista, sekä toimenpiteitä prosessien sähköistämiseksi. Parannamme alv-tiliointiprosessia.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alv-seuranta on käynnissä. Myynti- ja ostolaskuprosessien kartoitusta jatketaan mahdollisuuksien mukaan talouden palveluntuottajan ja järjestelmien vaihdosprojektin etenemisen yhteydessä.
	01.08.04 Suunnittelemme uuden talousjärjestelmän, valmistaudumme käyttöönottoon ja prosessien läpikäyntiin ja hyötyjen arviointiin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Henkilöstö- ja talouspalveluiden toimittajan vaihdos käynnistyi 27.3. pidetyssä kickoff-tilaisuudessa. Vaihdos tapahtuu 1.4.2023.
	01.08.05 Tehostamme ruokapalveluiden tuotannonohjausjärjestelmän käyttöä ja suunnittelemme raaka-aineet, reseptit ja sisäisen tilaamisen.		5 Toimenpide on toteutettu ja käytönotettu toteutusohjelman mukaan	Sisäinen tilaaminen on otettu käyttöön uudessa tuotannonohjausjärjestelmässä. Raaka-ainelinkitykset on tehty ja reseptit löytyvät ohjelmasta. Matildan kehittämistä jatketaan normaalina prosessien kehittämisenä.

01.09 Jatkamme hallinnon tukipalveluiden keskittämistä				
	01.09.01 Jatkamme selvitystä mahdollisuuksista keskittää vielä osittain hajautettuna toimialoilla toteutettavat päätöksenteon tuen palvelut ja teemme ratkaisut loppuista mahdollisesti keskitettävistä palveluista, ainakin kirjaamopalveluiden keskittäminen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Luottamushenkilöiden palkkiot on keskitetty 1.1.2023 alkaen. Kirjaamotoimintojen keskittämisen selvitys toteutetaan syksyn 2023 aikana.
1.10 Kehitämme Tuusulan opiston ja kuvataidekoulun toimintaa ylikunnallisesti			2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Suunnitellaan seutukunnan opistojen yhteisiä kurssikokonaisuuksia mm. opintopistekurssikokonaisuuksiksi Koski-tietokantaan. Teemme yhteistyötä opettajien täydennyskoulutuksen merkeissä mm. perehdyttäen päätoimisia ja tuntiopettajia osaamisperusteisten opintopistekurssien sekä yhteisten koulutuskokonaisuuksien suunnitteluun ja toteutukseen.
	01.10.01 Kehitämme Tuusulan opistossa ja kuvataidekoulussa yhteistyötä kumppaneiden kanssa yhteisin kurssein ja opintokokonaisuuksin.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tuusulan Opisto/Kuvataidekoulu järjestää naapurikansalaisopistojen kanssa yhteistyönä useiden kurssien kokoisia opintokokonaisuuksia. Eri opistojen kursseina voi siten suorittaa opintoalalta laajemman kokonaisuuden. Kurssivalikoimassa on muutoinkin enenevästi opintopisteytettyjä kursseja, jotka on mahdollista viedä Koski-tietokantaan. Tietokannan kautta kurssit on helpompi käyttää osana muita tutkintoja. Naapurioipistojen kanssa järjestetään yhteistä koulutusta/koulutusohjelmia opettajille (ml. tuntiopettajat).
	01.10.02 Kehitämme lukion ja Tuusulan opiston ja kuvataidekoulun yhteistyötä.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Lukio ja Tuusulan Opisto/Kuvataidekoulu jakavat syyskaudesta 2023 yhteiset tilat Moniossa. Toiminnan käytäntöjä on sovittu yhteen mm. Monion käsikirjan avulla. Saman opetusalan opettajat ovat toiminnan suunnittelun myötä tiimiytyneet. Tuusulan Opiston kursseja saa jatkossa entistä vaivattomammin osaksi lukion kursseja.
01.11 Arvioimme ja kehitämme kulttuuripalveluiden ja vapaa-aikapalveluiden laatua			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Uimahallin asiakastytyväisyyskyselyn ja palauteiden pohjalta toimenpidesuunnitelma valmisteilla Aikuisväestölle suunnattu laaja, 13 kuntaa kattava liikkumis- ja terveystottumuskyseily käynnissä Nuorille suunnattu hyvinvointikysely suunnitteilla, toteutus syksy 2023
	01.11.01 Kehitämme tilojen toimivuutta sekä palveluiden laadun arviointia ja kehittämistä asiakaskokemuksen pohjalta pääkirjastossa, Moniossa ja urheilukeskuksessa kokoamalla asiakasraadin.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Timmi otetaan Monion tilavarauksissa käyttöön. Yhdistetään Primuksen ja Hellewin lukujärjestysohjelmat Timmiin. Sopimukset ja rajapinnat rakennettu ja tilatiedot siirretty Timmiin.
01.12 Uudistamme toimintamalleja kasvun ja ympäristön toimialueella vastaamaan toimintaympäristön muutoksia			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Toimintaympäristön tunnistettuja muutostarpeita ovat tietomallipohjaisen maankäytön, kaavoituksen ja rakentamisen aiheuttamat muutostarpeet toimintaan sekä uudistuva lainsäädäntö ja sen vaikutus esimerkiksi säädöksiin (hallintosäädntö ja rakennusvalvontataksa). Uusi rakentamislaki ja alueidenkäyttölaki astuvat voimaan 1.1.2025 ja rakennetun ympäristön tietojärjestelmälaki 1.1.2024. Koska nykyinen järjestelmä ei täyvä lain vaatimuksiin, tulee kunnan kuntarekisteriohjelma Facta uusiksi (hanke nimellä rakennetun ympäristön kokonaisjärjestelmä). Rakennetun ympäristön kokonaisjärjestelmän valinta on tehty ja järjestelmän hankinnan suunnittelu on aloitettu. Tavoitteena on saada hankintapäätös tehtyä toukokuun 2023 aikana. Valitun järjestelmän esittelytilaisuuksia on järjestetty eri käyttäjäryhmille. Järjestelmätoimittajan kanssa on käyty alustavia sopimusneuvotteluita.
	01.12.01 Tunnistamme tietomallipohjaisen maankäytön, kaavoituksen ja rakentamisen muutostarpeet toimintaan ja varaudumme uuden lainsäädännön käyttöönottoon		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	
	01.12.02 Toteutamme paikkatieto-ohjelmistojen kokonaisuudistuksen mukaisen hankinnan		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Rakennetun ympäristön kokonaisjärjestelmä on valittu ja hankinta on tulossa päätöksentekoon syksyn aikana. Järjestelmän käyttöönottoon liittyviä valmistelu- ja selvitystöitä on alettu tekemään ja muissa saman järjestelmän hankkineissa kunnissa käydään tutustumassa käyttöönottoon. Järjestelmän käyttöönotto tullaan aloittamaan aikaisintaan vuoden 2024 alussa.
02. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut				
02.01 Edistämme Hyrylän keskustan kehittämistä yleissuunnitelman mukaisesti.			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Keskustan kehittäminen yleissuunnitelman mukaisesti on pitkäjänteinen prosessi. Hyrylän keskustan yleissuunnitelman hyväksymisen ohella on valmisteltu työntekeä ohjelmoiva suunnitelma yleissuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden toteuttamiseksi. Hyrylän keskustan kehittämisen ohjelman sisältämien projektien etenemistä raportoidaan erikseen.
	02.01.01 Käynnistämme Hyrylän keskustan katu- ja aukioalueiden toteutuksen palvelukeskushankkeen edettyä		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Katualueiden yleissuunnitelma on laadittu, katusuunnitelmien laadinta on aloitettu. Palvelukeskushankkeen ja infran rajapintaan liittyviä kysymyksiä on ratkottu yhteistyössä. Johtosiirtojen ensimmäinen urakkavaihe on valmis, seuraavista on käyty keskustelua.
	02.01.02 Aloitamme Koskensillantien asemakaavamuutoksen laatimisen		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Koskensillantien ja Esikunnanpolun kaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma luonnoksineen oli julkisesti nähtävillä kesällä.
	02.01.03 Selvitämme sote-korttelin ja pääkirjaston korttelin kehittämismahdollisuudet.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Sote-korttelin eli Esikunnanpolun osalta on valmisteltu alustavat luonnokset kaavaprosessin alkuvaiheen aineistoksi. Kirjaston korttelin alueelle on laadittu alustavat rakennemallit kesäkuussa. Näissä alustavissa luonnoksissa on

	02.01.04 Teemme esisopimuksen kahden Suutarintien jäljellä olevan asuinkerrostalotontin myymisestä.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Asuinkerrostalotonttien tontinluovutuskilpailu käynnistettiin 2022. Kilpailuun ilmoittautui useita rakennusliikkeitä. Määräaikaan mennessä kaksi rakennusliikettä jätti ehdotuksensa kilpailuun. Työt arvioitiin. YIT Oyj:lle myönnettiin suunnitteluvaraus näille tonteille. Hankkeiden jatkosuunnittelu on käynnistetty.
	02.01.05 Aloitamme keskustan pitkäaikaispysäköintiratkaisun ja sen hankinnan valmistelun		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Koskensäntien pysäköintitaloon liittyen keskustan pysäköintipaikkatarvelaskelmaa on päivitetty laskien sekä kunnan toimintojen pysäköintipaikkatarvetta. Suutarintien tontinluovutuskilpailun kilpailutöiden sisärajajon myötä näiden tonttien autopaikkatarve pysäköintitalosta on tarkentunut. Tämän lisäksi Esikunnanpolun ja Koskensäntien kortteleiden asemakaavan muutosprojektin ja autopaikkatarpeen laskentaa varten on tehty alustavia suunnitelmia kortteleiden ratkaisuista.
	02.01.06 Vahvistamme Rykmentinpuiston ja Hyrylän keskustan yhteyttä		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tykkimiehenpolun alikulun uudelleenrakentamiseksi on hahmoteltu etenemispolku siten, että ensi vaiheessa tehdään keskustan jalankulun ja pyöräilyn alueille yleissuunnitelma, mitä lähdetään jatkosuunnittelemaan ja toteuttamaan projektikohtaisesti.
	02.01.07 Valmistelemme matkakeskuksen toiminnan siirtoa uudelle linja-autoasemalle		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Urakka käynnissä.
02.02	Valmistelemme yleiskaavan toteutussuunnitelman ja laadimme Koillis-Hyrylän osayleiskaavaa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tuusulan yleiskaava 2040 toteutussuunnitelmaa varten on teetetty yleiskaavassa osoitettujen asumisen laajenemisalueiden kaavatalous- ja ilmastovaikutusten arviointi. Toteutussuunnittelun valmistelu jatkuu yhteistyössä Kasvun ja Ympäristön palvelualueiden kanssa. Lahelanpellon yleissuunnitelman päivittytyö sekä Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma ovat vireillä. Töissä tutkitaan mm. asumisen laajenemisalueiden ja yleiskaavan paikallisen liikenteen yhteystarpeita ja niiden toteutusedellytyksiä.
	02.02.01 Teemme yleiskaavan toteutussuunnittelun ja aikataulutamme selvitysalueiden yleissuunnitelmat		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tuusulan yleiskaava 2040 toteutussuunnitelmaa varten on teetetty yleiskaavassa osoitettujen asumisen laajenemisalueiden kaavatalous- ja ilmastovaikutusten arviointi. Toteutussuunnittelun valmistelu jatkuu yhteistyössä Kasvun ja Ympäristön palvelualueiden kanssa. Lahelanpellon yleissuunnitelman päivittytyö sekä Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma ovat vireillä. Töissä tutkitaan mm. asumisen laajenemisalueiden ja yleiskaavan paikallisen liikenteen yhteystarpeita ja niiden toteutusedellytyksiä.
	02.02.02 Saatamme valmiiksi Lahelanpelto III:n ja Lahelanorren vaatimat suunnitelmat		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Lahelanpellon yleissuunnitelman päivittämisen valmistuminen on viivästynyt ja työ valmistuu alkusyksystä. Yleissuunnitelma mahdollistaa alueen asemakaavojen laatimisen. Lahelanorren ja Lahelan koulun ja päiväkodin asemakaavat priorisoidaan, jonka jälkeen laaditaan Lahelanpelto III asuinalueen asemakaavoja.
	02.02.03 Aloitamme Koillis-Hyrylän osayleiskaavan laatimisen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma on käynnistetty ja työn määrä valmistua 2/2024. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä siihen liittyvä asukastilaisuus on järjestetty
02.03	Panostamme Jokelan asemanseudun kehittämiseen.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Jokelan rautatiealueen asemakaavamuutos on saanut alkuvuodesta lainvoiman. Jokelan Asemapolun alueen asemakaavamuutoksen luonnos on ollut nähtävillä huhtikuussa. Vanutehtaan asemakaavamuutoksen ehdotus on valmistelussa alkusyksyksi.
	02.03.01 Hyväksymme Vanutehtaan asemakaavamuutoksen ja katusuunnitelmat		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Kaavaluonnokset ovat olleet nähtävillä viime vuoden lopulla. Asemakaavamuutoksen ehdotusta valmistellaan alkusyksyksi.
	02.03.02 Käynnistämme Jokelan asemanseudun asemakaavamuutoksen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Jokelan Asemapolun alueen asemakaavamuutoksen luonnos on ollut nähtävillä huhtikuussa.
			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Keskusta-alueen houkuttelevuus ja neuvottelut HUS:n kanssa etenevät. Kellotori rakennetaan kuluvan vuoden aikana. Annanpuiston saneeraus on tehty ja Toimelan kiinteistön kehittämistä valmistellaan. Nordean kanssa jatketaan neuvotteluja Ruukista. Seppänpuiston asemakaavamuutos on vireillä.
03. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot				
03.01	Kasvatamme kunnan maaomaisuutta		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuonna on hankittu raakamaata noin 12 ha yleiskaavan mukaiselta työpaikka-alueelta ja Kellokoskelta ostettu noin 1,6 ha asemakaavoitettua aluetta kehitettäväksi tehokkaampaan käyttöön.
	03.01.01 Hankimme maata noin 40 ha asunto- ja työpaikkatonttien varannon varmistamiseksi		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuonna on hankittu raakamaata noin 12 ha yleiskaavan mukaiselta työpaikka-alueelta. Kellokoskelta ostettu noin 1,6 ha asemakaavoitettua aluetta kehitettäväksi tehokkaampaan käyttöön.
03.02	Kehitämme Tuusulan maapoliittista ohjelmaa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Maapoliittisen ohjelman päivityksen valmistelua on jatkettu tilaamalla maapoliittisten ohjelmien vertailu konsultilta ja esittelemällä asiaa luottamushenkilöiden seminaareissa. Jatkovalmistelun etenemisestä on sovittu ja maapoliittinen ohjelma on tavoitteena saada päätöksentekoon seuraavan vuosineljänneksen aikana.
	03.02.01 Jatkamme maapoliittisen ohjelman päivitystarpeiden kartoittamista uuden pormestariohjelman mukaisesti		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Maapoliittisen ohjelman päivityksen valmistelua on jatkettu tilaamalla maapoliittisten ohjelmien vertailu konsultilta ja esittelemällä asiaa luottamushenkilöiden seminaareissa. Jatkovalmistelun etenemisestä on sovittu ja maapoliittinen ohjelma on tavoitteena saada päätöksentekoon seuraavan vuosineljänneksen aikana.
03.03	Pääsemme MAL-sopimuksen mukaiseen kaavoitustavoitteeseen ja asuntotuotantotavoitteeseen		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Kaavoituksen työohjelmaa valmisteltaessa on tunnistettu riski, ettei MAL-sopimuksen mukaista kaavoitustavoitetta saavuteta. Tavoitteena on monipuolinen asuntotuotanto ja tällöin kaikki kaavat eivät tuota yhtä tehokkaasti asumisen varantoa. Taloudellinen tilanne vaikuttaa asuntojen valmistumiseen.
	03.03.01 Toteutamme kaavoitussuunnitelmaa ja kaavoituksen työohjelmaa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kaavoitussuunnitelmassa ja kaavoituksen työohjelmassa aikataulutetut kaavat ovat edenneet pääsääntöisesti suunnitellusti. Kaavoituksen työohjelmaan on lisätty kaksi työtä loppukeväästä.
	03.03.02 Suunnitteleme ja rakennamme kunnallistekniikkaa asemakaavojen etenemisen mukaan MAL-tavoitteet mahdollistaen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kaavoituksen tahdissa.

03.04 Hyväksymme ja toteutamme asuntopoliittisen ohjelman tavoitteita.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	<p>Asuntopoliittinen ohjelma otettiin käyttöön 1.1.2023. Rakennusliikkeitä ja asuntotuotannon toimijoita on kontaktoitu aktiivisesti. Kuluva vuosi arvioidaan valmistuvan noin 700 asuntoa ja myös ensi vuoden aikana asuntotuotannon arvioidaan ylittävän Tuusulan MAL-tavoitteen. Alkava tuotanto on kuitenkin hiipunut kuluva vuoden aikana korkojen ja rakennuskustannusten nousun takia. Kuluva vuoden aikana ei ole myönnetty uusia rakennuslupia kerros- tai rivitalotuotantoon.</p> <p>Asuntotuotannon ohjaukseen liittyvien työkalujen kehittäminen on aloitettu. Myös ohjaukseen tarvittavan aineiston kokoaminen on käynnistynyt, mm. paikkatietoaineistoon on päivitetty ARA-asuntoja koskevat tiedot. Naapurikunnille on tehty kysely asuntotuotannon ohjaukseen liittyvistä käytännöistä. Ohjauksen käytännöistä käsiteltiin poliittisessa johtoryhmässä toukokuussa. Asuntopoliittisen ohjelman mukaisia kauppakirja- ja vuokrasopimus pohjia on valmisteltu maankäytössä.</p> <p>Suutarintien tontinluovutuskilpailussa sovellettiin ensimmäistä kertaa asuntotuotannon ohjauksen linjauksia. Kuluva vuoden aikana on tarkoitus käynnistää tontinluovutuskilpailuja mm. Rykmentinpuiston, Lahelanpellon ja Mikkolan alueilla.</p> <p>Asumisneuvojat tavanneet tammi-kesäkuussa yksilötapaisissa 101 kuntalaista, joista alle 30-vuotiaita 20, 30-64-vuotiaita 26 ja yli 65-vuotiaita 52. Yksilötapaisissa lisäksi asumisneuvojat ovat kohdanneet erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa kaikenikäisiä kuntalaisia lähes 300. Kaikille kuntalaisille suunnattuja ajanvarauksettomia vastaanottoja tammi-toukokuussa oli kaksi kertaa kuukaudessa (Jokela, Kellokoski ja Hyrylä) sekä alle 30-vuotiaille lisäksi Ohjaamalla asumisneuvonnan päivystys viikoittain. Nuorten ja aikuisten asumisneuvoja työskennellyt keväällä ukrainalaisten neuvonnassa sekä erilaisissa alle 30-vuotiaiden kohtaamisissa. Ikääntyneiden asumisneuvoja vierailut keväällä eri järjestöjen kokouksissa, osallistunut ikääntyneiden asumisen mahdollisuuksia kehittäviin hankkeisiin, tehnyt esitysmateriaalia asumisen ennakoinnista sekä järjestänyt ikääntyneiden bussijärelun Hyrylässä. Tuusulan kunnan asumisneuvojat ovat mukana ARAn asumisneuvontalain valmistelutyössä.</p>
	03.04.01 Edistämme erityisryhmien ja ikääntyneiden yhteisöllistä asumista	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	<p><u>Ikäystävällistä asuinympäristöä on konsentoitu Tuusulan keskusta-alueelle YM:n rahoittamassa hankkeessa</u></p> <p>Ikääntyneiden yhteisöllistä asumista on kehitetty Ympäristöministeriön rahoittamissa hankkeissa:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Yhteisöllisen asumisen malli Tuusulassa - Ikäystävällinen asuin ympäristö Tuusulaan <p>Hankkeet ovat päättyneet - ensimmäisen hankkeen loppuraportti on julkaistu tammikuussa ja toisen hankkeen loppuraportti julkaistaan elokuussa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämislautakunta ja kuntakehityslautakunta ovat käsitelleet ensimmäisen hankkeen raporttia keväällä.</p> <p>Ikäystävällinen asuin ympäristö Tuusulaan -hankkeessa on keväällä valmistunut konsepti ikäystävällisestä asuinkorttelista. Syksyllä käynnistyy toteuttajien etsiminen yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa. Kellokoskelle on valmistunut ikääntyvien ympärivuorokautista palveluasumista ja Jokelaan on rakenteilla asumispalveluita päihde- ja mielenterveyskuntoutujille. Lisäksi useampia erityisasumisen hankkeita on vireillä. Yhteisöllisen asumisen mallin kehittäminen jatkuu edelleen yhdessä osallisuus- ja hyte-tiimin kanssa. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa jatketaan ikääntyvien yhteisöllisen asumisen kehittämistä. Yhteisöllisen asumisen hankkeessa tehtiin selvitys kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön tiivistämisestä ikääntyvien asumisessa. Ensimmäinen yhteisöllisen asumisen kohde on rakenteilla ja se valmistui kesällä Rykmentinpuistoon. Syksyn aikana on tarkoitus käynnistää tontinluovutus kilpailu ikääntyvien yhteisöllisistä asumisen ratkaisuista Lahelanpellon.</p>
	03.04.02 Laadimme ikääntyneiden asumisen ennakointisuunnitelman	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	<p>Ikääntyneiden asumisen ennakointisuunnitelma on osa kunnassa laadittavaa ikääntyvien hyvinvointisuunnitelmaa. Ikääntyvien hyvinvointisuunnitelman laatiminen on alkanut keväällä hyte-tiimin vetämänä.</p> <p>Suunnitelman työstäminen tehdään tiiviissä yhteistyössä ikääntyvien ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi tavoitteena olisi saada hyvinvointialue soinen suunnitelma ikääntyvien asumisen ennakoinniseksi.</p>
	03.04.03 Huomioimme hyväksytyt asuntopoliittisen ohjelman linjaukset tuottajamuotoisten tonttien luovutusehdoissa	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	<p>Asuntotuotannon ohjaukseen liittyvien työkalujen kehittäminen on aloitettu. Myös ohjaukseen tarvittavan aineiston kokoaminen on käynnistynyt, mm. paikkatietoaineistoon on päivitetty ARA-asuntoja koskevat tiedot. Naapurikunnille on tehty kysely asuntotuotannon ohjaukseen liittyvistä käytännöistä. Ohjauksen käytännöistä käsiteltiin poliittisessa johtoryhmässä toukokuussa. Asuntopoliittisen ohjelman mukaisia kauppakirja- ja vuokrasopimus pohjia on valmisteltu maankäytössä.</p> <p>Suutarintien tontinluovutuskilpailussa sovellettiin ensimmäistä kertaa asuntotuotannon ohjauksen linjauksia. Kuluva vuoden aikana on tarkoitus käynnistää tontinluovutus kilpailuja mm. Rykmentinpuiston, Lahelanpellon ja</p>

03.05	Luovutamme kaikki lainvoimaisissa asemakaavoissa olevat omakotitontit		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tontit asetetaan haettaviksi, kun kunnallistekniikan rakentamisen valmistumisajankohta on tiedossa. Tontteja on ollut haettavana Häriskivestä, Lahelanpellosta, Peltokaaresta ja Linjapuistosta.
	03.05.01 Luovutamme yli 100 omakotitonttia vuodessa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Alkuvuoden aikana on myyty ja vuokrattu 22 omakotitonttia. Häriskiven, Linjapuisto II:n ja Peltokaaren vapaat tontit ovat jatkuvasti haettavana.
	03.05.02 Kehitämme nopeamman tonttituotannon prosessin		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tonttituotannon prosessien kuvaus ja niiden rajapintojen kartoittaminen koko toimialalla on aloitettu.
04. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä				
			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Rykmentinportti I asemakaavan luonnos on ollut nähtävillä, Focus-alueen yleissuunnitelma on menossa hyväksymiskäsittelyyn alkusyksystä. Kulomäentien ja Jusslan alueen asemakaavamuutos on tulossa vireillesyksyllä. Palkkietien asemakaavamuutos on vireillä.
04.01	Vahvistamme yrityksiä	04.01.01 Tutkimme Kellokosken työpaikka-alueiden varannon lisäämistä ja avaamme keskustelut maanomistajien kanssa alueiden hankinnasta	1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko.	Laajentumis suunnat ovat tiedossa, mutta keskusteluja maanomistajien kanssa ei ole vielä avattu. Keskustelut viivästyivät maankäyttöneuvottelijan siirtyttyä huhtikuussa toisiin tehtäviin. Uusi maankäyttöneuvottelija aloittaa syksyllä.
		04.01.02 Hyväksymme Rykmentinportti I -asemakaavan ja katusuunnitelmat	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Rykmentinportti I asemakaavan luonnos on ollut nähtävillä huhti-toukokuussa.
		04.01.03 Jatkamme Focus-alueen asemakaavoitusta yleissuunnitelman valmistuttua	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Yleissuunnitelman ehdotus asetettiin nähtäville touko-kesäkuussa. Yleissuunnitelma viimeistellään ja pyritään viemään päätöksentekoon syyskuussa. Asemakaavoituksen käynnistämisestä on alustavasti keskusteltu konsulttien kanssa. Eri asemakaava-alueiden rajaus on kuitenkin haasteellinen. Asemakaavoitus käynnistyy kun suunnitteluaineisto on luovutettavissa eteenpäin.
		04.01.04 Aloitamme Focus- ja Kehä IV-alueiden kunnallistekniikan suunnittelun	2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Alueen kunnallistekniikka on suunniteltu yleispiirteisesti Focus-alueen yleissuunnitelman yhteydessä. Suunnittelu tarkentuu asemakaavoitusvaiheessa.
04.02	Kehitämme yhdenluokun palveluprosessia yrityksille		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Digitaalisten työvälinetarpeiden kartoitus tehty ja prosessien määrittely on alkanut. Jatko mukaillee kunnan kokonaistilannetta/hankintaa.
		04.02.01 Kehitämme yritysten kokemaa palvelun laatua ja mittaaamme asiakastytyväisyyttä.	2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Digitaalisten työvälinetarpeiden kartoitus tehty. Jatko odottaa kunnan kokonaistilanteen/hankinnan etenemistä.
4.03	Tuemme ja painotamme osaamisen kehittämistä työllisyyden asiakasohjauksessa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttönoteetti	Vuoden 2023 aikana työllisyyspalveluiden tulee yhä tiivistää ja kirkastaa verkostoyhteistyötä tärkeimpien sidosryhmien kanssa. Vuoden 2022 aikana vierailimme eri oppilaitoksissa ja tutustuimme oppilaitoksiin tarkemmin. Vuoden 2023 aikana tarkennamme ja tiivistämme yhteistyötä sekä tiedotamme ja tarjoamme vaihtoehtoja asiakastyössä. Alkuvuonna 2023 on vierailtu kouluissa ja heidän tapahtumissa saamassa lisätietoa tarjotuista koulutusmahdollisuuksista, esimerkiksi Spesiassa. Tulossa keväällä 2023 yhteistyötä Keudan kanssa kahden työpajan muodossa. Ensimmäinen työpaja huhtikuussa aiheella työnhakija-asiakkaiden palvelupolut ja ohjaus.
		04.03.01 Tiivistämme oppilaitosyhteistyötä sekä tiedotamme ja tarjoamme koulutuksen vaihtoehtoja aktiivisemmin asiakastyössä.	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttönoteetti	Vuoden 2022 aikana vierailimme eri oppilaitoksissa ja tutustuimme oppilaitoksiin tarkemmin. Vuoden 2023 aikana on tarkoituksenaan tarkentaa ja tiivistää yhteistyötä sekä tiedottaa ja tarjota vaihtoehtoja asiakastyössä. Alkuvuonna 2023 on vierailtu kouluissa heidän tapahtumissa saamassa lisätietoa tarjotuista koulutusmahdollisuuksista, esimerkiksi Spesiassa. Tulossa keväällä 2023 yhteistyötä Keudan kanssa kahden työpajan muodossa. Ensimmäinen työpaja huhtikuussa aiheella työnhakija-asiakkaiden palvelupolut ja ohjaus.
04.04	Tiivistämme yritysyhteistyötä ja vaikutamme kohtaanto-ongelmaan		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Olemme päässeet hyvään vauhtiin työnantajayhteistyön tiivistämisessä. Alkuvuonna 2023 järjestimme kohdennetun rekrytointitilaisuuden Kuivalihakundi yritykselle Jokelassa. Suunnitteilla on keväälle Jade infralle kohdennettu rekrytointitilaisuus sekä yhteistyössä elinkeinopalveluiden kanssa suunnitteilla mahdollisuuksien ja yritysten toiveiden mukaisesti Jusslan alueelle kohdennettuja rekrytointitilaisuuksia vuoden 2023 aikana. Olemme käyneet yritysvierailuilla säännöllisesti, alkuvuodesta esimerkiksi Ph7. Tapaamme yrittäjiä myös säännöllisesti yrittäjien aamukahvien merkeissä, viimeisin Jokelassa 29.3. Yhdistyksille on suunnitteilla vuodelle 2023 kahdet yhdistystreffit; ensimmäiset kesäkuussa Jokelassa ja seuraavat elokuussa Hyrylässä.
		04.04.01 Järjestämme säännöllisesti kohdennettuja rekrytointitilaisuuksia ja tapaaamme tiivimmin yrittäjiä ja yrittäjähdistyksiä	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Alkuvuonna 2023 järjestimme kohdennetun rekrytointitilaisuuden Kuivalihakundi yritykselle Jokelassa. Suunnitteilla on keväälle Jade infralle kohdennettu rekrytointitilaisuus sekä yhteistyössä elinkeinopalveluiden kanssa suunnitteilla mahdollisuuksien ja yritysten toiveiden mukaisesti Jusslan alueelle kohdennettuja rekrytointitilaisuuksia vuoden 2023 aikana. Olemme käyneet yritysvierailuilla säännöllisesti, alkuvuodesta esimerkiksi Ph7. Tapaamme yrittäjiä myös säännöllisesti yrittäjien aamukahvien merkeissä, viimeisin Jokelassa 29.3.
		04.04.02 Hyödynnämme oppisopimusmahdollisuutta aiempaa tehokkaammin palkkatukityöllistämisen avulla	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Oppisopimusmahdollisuuden hyödyntämistä palkkatukityöllistämisen avulla on saatu alulle, mutta työntekijäpulan takia toimintamalli on ollut vastatulessa. Jatkamme sopivien henkilöiden etsimistä, jotta samme myös positiivisia kokemuksia toimintamallista.

05. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen

05.01 Jatkamme Urheilun	05.01.01 Rakennamme monitoimihallin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Monitoimihallin kilpailutus päättyi 15.6.2023. urakkanuuvottelu vielä kesken. Kuntosalitoiminnan suunnittelua viedään rinnalla eteenpäin.
	05.01.02 Kehitämme palvelutoimintaa ja tilavarausjärjestelmää.			
	05.01.03 Varmistamme alueen pysäköintikapasiteetin riittävyyden rakentamalla asemakaavojen mukaiset pysäköintipaikat		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman	Rakennamme lähes aina muun infran yhteydessä.
05.02 Kehitämme Tuusulanjärven ja -joen aluetta			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tuusulanjärvi-ohjelman puitteissa kehitetään Tuusulanjärven ja joen- aluetta. Vuosittaiset toimenpiteet on raportoitu toimintakertomukseen.
	05.02.01 Toteutamme Tuusulanjärven eteläisen virkistysreitit		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Reittisuunnitelma on loppusuoralla sekä reittilinjauksesta on neuvoteltu maanomistajien kanssa. Reittitoimitusta suunnitellaan. Reitin rakentaminen kilpailutetaan ja toteutus ajoittuu aikaisintaan vuodelle 2024.
	05.02.02 Laadimme Tuusulanjoen virkistyskäytön yleissuunnitelman		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Hanke on aikataulutettu alkavaksi loppuvuodesta 2023.
05.03 Vakiinnutamme lasten ja nuorten matalan kynnyksen maksuttoman harrastustoiminnan jokaiselle koululle			4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttöön otettu	Kevään kerhotarjonta toteutui suunnitellusti. Harrastamisen Suomen mallin mukaisia harrastamisen ryhmiä oli yli 60 ja koulun kerhotoiminnan ryhmiä yli 70. Keväällä 2023 haettu ja saatu hankerahaa 85 000 € Suomen harrastamisen malliin ja 25 500 € Opetushallituksen myöntämä kerhotoiminnan rahoitusta. Uusi hankekoordinaattori palkattu.
	05.03.01 Lisäämme hankerahan avulla resursseja harrastustoiminnan koordinointiin ja toteuttamiseen.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttöön otettu	Kerhotoiminnan järjestäjien haku käynnissä ja uusi hankerahoitus haettu. Suunnittelutyötä organisoiminnin toteuttamiseksi tehty kevätlukukauden aikana. Eri vaihtoehtoja on käyty keväällä läpi ja päädytty palkkaamaan edelleen kerhotoiminnan koordinaattori hankerahalla. Syyslukukaudelle jokaiseen kouluun nimetty kerhovastaava koordinaattorin yhteistyökumppaniksi.
05.04 Valmistelemme harrastus- ja kulttuuritarjonnan laajentamista Monioon.				
	05.04.01 Laadimme ja otamme käyttöön suunnitelman kulttuuritarjonnasta Moniossa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä	Luonnos vuoden 2024 ohjelmasta valmistunut.
	05.04.02 Monipuolistamme Tuusulan Opiston ja kuvataidekoulun toimintaa Moniossa.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttöön otettu	Tuusulan Opisto ja Tuusulan kuvataidekoulu hyödyntävät aktiivisesti Monion mahdollisuuksia opetustarjontansa kehittämisessä ja Monipuolistamisessa. Hyödynnämme Monion uusia tiloja mm olemassaolevan kurssitarjonnan entistäkin laadukkaampaan toteuttamiseen (mm. kuvataiteissa grafiikan ja keramiikan erikoistilat, valokuvauksen pimiö; kädentaidoissa pehmeiden materiaalien märkätyötilat). Laajennamme mm ilmaisutaidon opintotarjontaa (teatteriopinnot, Stand up, elokuvanteon perusteet, valokuvaus. matalan kynnyksen lauluopinnot) Kyseiset opinnot on sisällytetty Opiston ja kuvataidekoulun opinto-ohjelmaan syyskaudella toteutettaviksi.
05.05 Lisäämme kulttuuripalveluiden saavutettavuutta			4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä	Kaiku-kortti on otettu käyttöön kunnassa. Kulttuurinen nuorisotyösuunnitelma on tehty. Monio tarjoaa estettömät kulttuuritilat.
	05.05.01 Otamme käyttöön maksuttoman Kaiku-kortin		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu	Kaikukortti on käytössä.
	05.05.02 Laadimme toisen asteen kulttuurikasvatussuunnitelman yhdessä nuoriso-, kirjasto-, kulttuuri- ja museopalveluiden sekä lukion ja Keudan kanssa.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä	II asteen kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutetaan syksystä alkaen.
	05.05.03 Laadimme ja otamme käyttöön kulttuurihyvinvointisuunnitelman.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen ja alueen kuntien yhteistyötä hyvinvointisuunnitelma loppuunsaattamiseksi tulee tiivistää.

06. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia

06.01 Hyväksymme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Suunnitelman valmistelu on käynnissä ja se on tarkoitus viedä hyväksymiskäsittelyyn loka-marraskuussa 2023.
06.01.01 Laadimme ja hyväksymme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Suunnitelman valmistelu on käynnissä ja se on tarkoitus viedä hyväksymiskäsittelyyn loka-marraskuussa 2023.
06.01.02 Vahvistamme yhdenvertaisuutta ja aktiivista kansalaisuutta ohjaamopalveluissa			
06.01.03 Olemme aktiivisesti mukana tekemässä ja toteuttamassa yhdenvertaisuussuunnitelman päivitystyötä erityisesti asiakaspinnassa tapahtuvan rakenteellisen syrjinnän ja heteronormatiivisten rakenteiden poiston näkökulmista			
06.02 Jatkamme hyvinvointisuunnitelman toimeenpanoa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Hyvinvointisuunnitelman toimeenpano on jatkunut suunnitellusti.
06.02.01 Huomioimme Hyte-kertoimien vaikutukset hyte-työssä ja talousarvion laadinnassa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Huomioimme Hyte-kertoimien tarkastelu jatkuu osana hyte-työtä.
06.02 Jatkamme hyvinvointisuunnitelman toimeenpanoa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Yhteistyötä tehdään yhdyspinnalla eri työryhmissä ja palveluissa.
06.03 Kehitämme ikäihmisten kotona-asumista tukevia palveluita ja laajennamme olohuoneitoimintaa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa. Ikäihmisten kotona-asumista tukevia palveluita ja olohuoneitoimintaa kehitetään hänen toimestaan vuoden aikana.
06.03.01 Kehitämme ikäihmisten olohuoneiden toimintamallia edelleen		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa. Ikäihmisten kotona-asumista tukevia palveluita ja olohuoneitoimintaa kehitetään hänen toimestaan vuoden aikana.
06.03.02 Koulutamme yhteisöllisen toiminnan vetäjiä ja vapaaehtoisia		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuodesta toteutettiin vapaaehtoistoimijoiden koulutusohjelma kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä. Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa.
06.03.03 Luomme ja kokoamme verkoston toiminnan tueksi ja kehittämiseksi		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa ja hän käynnistää verkoston kokoamisen.
06.03.04 Selvitämme ikäihmisten ohjaamistarpeen ja matalan kynnyksen toiminnan laajuuden yhdessä hyvinvointialueen kanssa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa ja hän tekee yhteistyötä asiassa hyvinvointialueen kanssa.
06.03.05 Toteutamme ikäihmisten hyvinvointikyselyn		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Kysely toteutetaan syksyllä 2023.
06.04 Vahvistamme moniammatillisesti lasten ja nuorten ja perheiden hyvinvointia, elinolosuhteita ja vaikutuksia		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Varhaiskasvatuksen perheohjaajat tekevät työtä huoltajien kasvatustyön tukemiseksi yhteistyössä päiväkotien kanssa. Koulun perheohjaajat tukevat oppilaita ja heidän huoltajiaan yhteistyössä koulujen ja monialaisten verkostojen kanssa. Osa koulun perheohjaajista koulutettu CoolKids menetelmän käyttöön. Kaikissa yläkouluissa tehdään koulunuorisotyötä, yläkouluissa ja lukiossa on kasvatustukijaa/kouluvalmentajia.
06.04.01 Kehitämme perheiden kohtaamispaikkatoimintaa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alle kouluikäisten lapsiperheiden kohtaamispaikkoina toimivat kunnan perhetuivat Jokelassa, Riihikalliossa, Hyrylässä ja Kellokoskella. Toimintaa kehitetään kunnan, kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa yhteistyössä säännöllisissä kokouksissa. Valmius tiivimpään yhteistyöhön kunnan kohtaamispaikoilla vahva, tällä hetkellä yhteistyön tekeminen riippuu hyvinvointialueen resursoinnista liikkuvan työhön. Tänä vuonna kohtaamispaikkatoiminnassa on käynyt perheitä aktiivisesti, ja toiminnalla tavoitetaan väkeä hyvin.
06.04.02 Lisäämme tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua, positiivista pedagogiikkaa ja vahvuuskasvatusta lasten arjessa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat keskeinen osa varhaiskasvatussuunnitelman ja kokopäiväpedagogiikka-ajatuksen mukaista toimintaa. Vakan kehittämisen yhtenä painopistealueena on kasvattajan pedagogisen ja sensitiivisen toiminnan vahvistaminen kaikessa toiminnassa. Henkilöstö huolehtii siitä, että jokainen lapsi saa kokea olevansa ryhmän jäsen ja tuntee kuuluvansa ryhmään

	06.04.03 Jatkamme Pro-koulu –toiminnan laajentamista.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Lähes kaikki Tuusulan perusopetuksen koulut ovat ottaneet käyttöön Prokoulu- toimintamallin. Syksyllä 2023 viimeiset kolme koulua, Jokelan yläaste, Ruotsinkylä ja Klemetskog lähtevät mukaan toimintaan.
	06.04.04 Ehkäisemme koulupudokkuutta kehittämällä toimintamalleja poissaolojen seurantaan ja koulupudokkaan kouluun palauttamiseksi.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Osana SITKO- hanketta laadittu Toimintamalli koulupoissaolojen puuttumiseen. Mallia pilotoitu lukuvuoden 22-23 ajan, lopullinen versio lähes valmis. Pilotoinne yhteistyössä Keusoten kanssa varhaisen tuen toteuttamista koulupudokkuuden ehkäisemiseksi. Kuntatasolla laaditaan suunnitelma ja ohjeistus koulupoissaolojen seuraamiseen koulu ja kuntatasolla (OPS). Kuntatason ohjeistus koulupoissaolojen seuraamiseen on valmis ja jalkautettu kouluihin. Opiskeluhoitosuunnitelma on päivitetty. Rehtoriitiimi päivittää oppilaiden tuen järjestämisen suunnitelmaa ja osana sitä arvioidaan toimenpiteitä koulupudokkuuden ehkäisemiseksi.
	06.04.05 Kehitämme moniammatillista opiskeluhoitoa perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Opiskeluhoitoon psykologit ja kuraattorit siirtyivät hyvinvointialueelle 1.1.2023. Vahvistamme yhteistyörakenteita yhteistyössä Keusoten kanssa. Alueellinen opiskeluhoito ohjausryhmä on aloittanut toimintansa. Vahvistamme yhteisöllisen opiskeluhoitoa ja koulun hyvinvointityön rakenteita huomioiden opiskeluhoitoon henkilöstön, kouluilla työskentelevät kasvatustyöntekijät/kouluvalmentajat ja koulun perheohjaajat. Myös lukioon saatu kouluvalmentaja hankerahalla kalenterivuodeksi.2023.Yhdyspintatyöryhmien aikataulut ja alustavat kokoukset on laadittu kaudella 2023-24.
	06.04.06 Tuemme opiskelijoiden itseohjautuvuutta ja omasta hyvinvoinnista huolehtimista lukiossa käynnistämällä OPH:n laatu- ja saavutettavuushankkeen "Ohjauksesta eväitä tulevaisuuteen"		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Järjestetty useita koulutuksia opiskelijoille ja opettajille. Kehitetty tuen prosesseja ja vahvistettu korkeakoulu yhteistyötä.
	06.04.07 Vakinaistamme määräaikaisten nuorisohjaajat toimintavuoden 2023 aikana		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman	Alueellisen nuorisotyön määräaikaisten toimien vakinaistaminen käynnissä. Haku ollut ja haastattelut ja valinnat tehty.
	06.04.08 Kehitämme koulunuorisotyötä osana koulun toimintaa, ennaltaehkäisevää työtä ja nuorten hyvinvointia tukien.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Koulunuorisotyötä alueilla tiivistetty. Tiimiparit alueilla mahdollistavat tehokkaampaa koulunuorisotyötä. Vuonna 2024 palkataan Riihikallioon tiimipari.
06.05	Tuemme osatyökykyisiä ja alentuneesti työkykyisiä työmarkkinoiden äärelle yksilöllisesti työnhakijoiden tilanteen huomioiden		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Työllisyysohjaajat pyrkivät tunnistamaan työkyvyn alenemia asiakkailla ja ohjaavat heidät eteenpäin tarjolla oleviin työkykyä edistäviin palveluihin. Teemme jatkuvaa yhteistyötä muiden toimijoiden, esimerkiksi Keusoten työkykytiimin kanssa sekä kuntouttavan työtoiminnan kanssa. Yhteistyötä ylläpidetään säännöllisin palaverien. Tuumme osatyökykyisiä ja alentuneesti työkykyisiä avustamalla työnhakemisessa sekä ohjaamalla yksilöllisesti heidän tarvitsemiin palveluihin. Etsimme kunnasta ja yhteistyökumppaneilta työpaikkoja, sekä autamme palkkatuen hakemisessa. Lisäksi kehitämme järjestösektorin kanssa uudentyyppistä työllistämisen mallia työllistämislainan avulla. Tämä voi avata järjestösektorille uusia välityömarkkinoille sopivia työpaikkoja.
	06.05.01 Tuemme osatyökykyisiä ja alentuneesti työkykyisiä työmarkkinoiden äärelle tarjoamalla palkkatuetuuta työpaikkoja kunnasta ja yhteistyökumppaneilta		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Tuumme osatyökykyisiä ja alentuneesti työkykyisiä avustamalla työnhakemisessa sekä ohjaamalla yksilöllisesti heidän tarvitsemiin palveluihin. Pyrimme etsimään kunnasta ja yhteistyökumppaneilta työpaikkoja, autamme palkkatuen hakemisessa. Lisäksi kehitämme järjestösektorin kanssa uudentyyppistä työllistämisen mallia työllistämislainan avulla.
	06.05.02 Tunnistamme työkyvyn aleneman ja ohjaamme kohdennettujen terveyspalveluiden piiriin diagnoosin saamiseksi		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaisesti	Työllisyysohjaajat pyrkivät tunnistamaan työkyvyn alenemia asiakkailla ja ohjaavat heidät eteenpäin tarjolla oleviin työkykyä edistäviin palveluihin. Teemme jatkuvaa yhteistyötä muiden toimijoiden, esimerkiksi Keusoten työkykytiimin kanssa sekä kuntouttavan työtoiminnan kanssa. Yhteistyötä ylläpidetään säännöllisin palaverien.
06.06	Lisäämme maahanmuuttajien osallisuutta ja tehostamme kotoutumista			
	06.06.01 Otamme asiakastyössä käyttöön Kykyviisari, jolla asiakkaan elämäntilannetta voidaan seurata neljännesvuosittain Walmu-tietojärjestelmässä			
	06.06.02 Vahvistamme edelleen yhteistyötä järjestösektorin, ja seurakunnan kanssa			

	06.06.03 Juurrutamme Keski-Uudenmaan maahanmuuttajien palveluneuvonnan hyväksi havaitut toimintamallit yhteistyössä naapurikuntien kanssa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Keski-Uudenmaan yhteinen palveluneuvontahanke on edennyt suunnitellusti. Kolmas hankekausi on menossa TEM:in rahoituksella ja kaikissa kunnissa on ollut jo kahden vuoden ajan oma palveluneuvonta. Tuusulan osalta palveluneuvonnan asiakasmäärät ovat kasvussa koko ajan. Hankkeeseen palkattu jalkautuva työntekijä on ollut tarpeellinen. Hankkeen tavoitteena on juurruttaa matalan kynnyksen palveluneuvonta kuntien omaksi toiminnaksi tulevan hankekauden 1.9.2023-31.12.2024 aikana. Lisäksi yhteiset asiakasinfot kuntien kesken etäkokouksina ovat tarpeellisia. Samoin etäpalvelu on koettu tarpeelliseksi ja sitä kehitetään edelleen.
	06.06.04 Käynnistämme psykososiaalinen tuen toimintamallin osaksi pakolaisperheiden kanssa tehtävää työtä (ns. Oulun mallia benchmarkaten)			
	06.06.05 Kehitämme yhteistyötä hyvinvointialueen perhekeskusten kanssa maahanmuuttajanaisten osallisuuden lisäämiseksi.			
	06.07 Tarjoamme kuntalaisille ja valituille sidosryhmille hyvinvointivalmennusta		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Toiminta käynnissä resurssien mukaisesti.
	06.07.01 Varmistamme hyvinvointivalmennuksen toiminnan ja päivitämme suunnitelman resurssien mukaan.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Liikkumis- ja elintapaneuvontaa jatkettiin hankkeen päätyttyä vuoden vaihteessa hyvinvointivalmennuksen muodossa. Hanketulokset puoltavat toiminnan kannattavuutta ja tuloksellista vaikuttavuutta. Liikkumislähteiden osalta yhteistyö jatkuu Keusoten ja työterveyshuollon kanssa. Ryhmävalmennusta tarjotaan aikaisemmin kehitetyn mallin mukaisesti, myös uusille ryhmille kohdentaen. Ryhmiä ovat mm. Nuorten starttipaja ja kuntouttava työtoiminta.
	06.08 Jatkamme asumisneuvonnan kehittämistä		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tuusulan kunnan asumisneuvontapalvelu laajeni vuoden 2023 alusta alkaen ja nyt palvelua on tarjolla kaikenikäisille kuntalaisille asumismuodosta riippumatta. Asumisneuvontapalvelun painopiste on tarjota kaikenikäisille kuntalaisille ennakoivaa asumisneuvontaa asumismuodosta ja elämäntilanteesta riippumatta. Vuonna 2022 aloitettujen nuorten (alle 30-vuotiaiden) ja ikääntyvien asumisneuvontapalvelun kehittäminen jatkuu ja näiden osalta kokeillaan esimerkiksi uusia keinoja tavoittaa kohderyhmiä. Aikuksille ja maahanmuuttajille suunnatussa asumisneuvontapalvelussa on keskitytty vastaamaan ukrainalaisten asumisneuvonnan tarpeeseen. Asumisneuvonnassa on keskitytty rakentamaan palvelun pohjaa, tehty asumisneuvontatyötä tunnetuksi, kokeiltu uusia toimintatapoja sekä rakennettu yhteistyöverkostoja. Tässä työssä ollaan päästy hyvään alkuun ja tulevilla kaudella esimerkiksi Tuusulan kunnan kiinteistöjen asukaskirjeen mukana toimitetaan asumisneuvonnan esittelykirje, toteutetaan ikääntyville suunnattu bussiretki ja suunnitellaan loppukesän tapahtumia.
	06.08.01 Hoidamme ja ehkäisemme asunnottomuutta/kodittomuutta			
	06.08.02 Kehitämme nuorten asumisneuvontaa ohjaamopalveluiden toiminnassa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Nuorten asumisneuvojan toimenkuvaa on vuoden 2023 alusta laajennettu myös työikäisiin, perheisiin sekä erityisryhmiin, kuten maahanmuuttajiin. Asumisneuvoja tekee työparityötä kunnan toisen asumisneuvojan kanssa. Kokonaisuutta edistetään ARA:n rahoituksen avulla ja asumisneuvontapalvelu kattaa Tuusulassa kaikki ikäryhmät. Asumisneuvonnan kokonaisuudella on tarkoitus lisätä kuntalaisten osaamista ja kykyä selvittää paremmin asumisasioihin liittyvistä haasteista.
	06.08.03 Kehitämme ikäihmisten asumisneuvontaa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Ikääntyneiden asumisneuvontapalvelun pääpaino ennakoivassa asumisneuvonnassa. Ikääntyneiden asumisneuvonnan tavoitteena on tukea neuvonnalla ja ohjauksella ikääntyviä asumistarpeiden muutoksissa. Tuusulalaiset ikääntyneet ovat löytäneet uuden palvelun hyvin. Asumisneuvontapalvelun kehittämisessä pyritään tavoittamaan vielä tavoittamatta olevia ikääntyviä esimerkiksi kohdennetun kirjeen ja bussijaluiden kautta. Lisäksi halutaan madaltaa ikäihmisten kynnystä ottaa yhteyttä asumisneuvojaan.
	06.08.04 Selkeytämme psykososiaalisen tuen rakenteen hyvinvointialueen kanssa ja lisäämme tuen malleihin asumisneuvonnan.			
	06.09.01 Otamme käyttöön yhdyspinnoille luodut rakenteet			

	06.09.02 Arvioimme ja kehitämme rakenteiden toimivuutta			
	06.09.03 Otamme käyttöön perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn keinot yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja kehitämme aktiivisesti tuen sukupuolisensitiivisempiä palveluita			
07. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta				
	07.01.01 Uudistamme avustusten kokonaisuutta poikkihallinnollisessa yhteistyössä		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Valmistelu on käynnissä avustusten kokonaisuuden uudistamiseksi. Vuoden 2023 avustukset myönnetään nykyisten käytäntöjen mukaisesti.
	07.01.02 Saamme valmiiksi sivistyksen luonnoksen uusiksi perusteiksi toimintavuoden 2023 aikana		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Sivistyksen työ on osa laajempaa avustusten kokonaisuudistusta. Sivistys tuottaa oman osionsa avustusten kokonaisuudistuksen osaksi, ja tämä työ on käynnistynyt aloituskokouksella.
07.02	Jatkamme mielenkiintoisen markkinointiviestinnän tekemistä kunnan brändin vahvistamiseksi.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Mielenkiintoista markkinointiviestintää on toteutettu ja suunniteltu loppuvuonna toteutettavaksi esimerkiksi asumiseen ja myytäväksi tulleiden/tulevien omakotitonttien hakuaikojen ympärillä ja niihin liittyen. Isommat satsaukset tältä osin tulevat loppukesän - syksyn aikana. Monion hakijamarkkinoinnin yhteydessä kehitettiin keväällä onnistuneesti sosiaalisen median vaikuttajien hyödyntämistä.
	07.02.02 Nostamme esiin ja hyödynnämme uudistuvan palveluverkon kunnan markkinointiviestinnässä.			
	07.02.02 Nostamme esiin ja hyödynnämme uudistuvan palveluverkon kunnan markkinointiviestinnässä.			
07.03	Valmistaudumme verkkosivustoalustan uudistamiseen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Verkkosivujen uudistamiseen on jo valmistauduttu. Vaatimusten määrittelyn kumppani on kilpailutettu ja valittu, ensimmäiset työpajat on pidetty.
	07.03.01 Laadimme vaatimusmäärittelyn uudistuvalla verkkosivustolle			
	07.03.02 Kilpailutamme kunnan verkkosivustoalustan			
07.04	Jatkamme järjestösuunnitelman toimeenpanoa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Suunnitelman toimeenpano on jatkunut henkilöstövaihdoista huolimatta. Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori on aloittanut työnsä.
	07.04.01 Verkostoidumme ja yhdistämme toimintaa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori on aloittanut työnsä vapaaehtoistoiminnan verkostojen vahvistamiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi.
	07.04.02 Lisäämme ja vahvistamme yhteistyötä ja viestintää		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori on aloittanut työnsä vapaaehtoistoiminnan verkostojen vahvistamiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi. Yhdistyskirje ilmestyy säännöllisesti.
	07.04.03 Lisäämme kolmannen sektorin toiminta-alueita koskevaa koordinoitua ja palkkaamme vapaaehtoistoiminnan koordinaattorin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori on aloittanut työnsä 3. sektorin verkostojen vahvistamiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi. Yhdistyskirje ilmestyy säännöllisesti.
08. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä				
			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	
08.01	Jatkamme kunnan osallisuusmallin toimeenpanoa ja kuntalaislähtöistä kehittämistä		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuoden aikana on toteutettu mm. Open Agenda-hanketta, osallistuvan budjetoinnin ideointi ja yhteiskehittäminen ja osallisuusoppitunteja.
	08.01.01 Arvioimme osallisuusmallin toteutumista		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Arviointihaastattelut toteutettiin maaliskuussa osana pro gradu tutkimusta.
	08.01.02 Jatkamme kuntalais- ja asiakaslähtöistä kehittämistä		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuoden aikana on toteutettu mm. Open Agenda-hanketta, osallistuvan budjetoinnin ideointi ja yhteiskehittäminen ja osallisuusoppitunteja.

	08.01.03 Järjestämme henkilöstön koulutuksia palvelumutoiluun ja osallistuviin menetelmiin, virtuaalifasilitointiin ja erilaisten sähköisten alustojen hyödyntämiseen		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Koulutukset toteutuvat 4-12/2023.
08.02	Kehitämme osallistuvan budjetoinnin toteutusmallia ja osallistumalustaa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Osallistuvaa budjetointia on kehitetty ja tammikuussa käynnistyi ideointi 200 000€ käytölle vuosina 2023-2024. Yhteiskehittäminen toteutetaan maalisi-huhtikuussa ja äänestys on toukokuussa. Vuodelle 2024 suunnitellaan teemakohtaista osallistuvan budjetoinnin prosessia, joka huomioidaan vuoden 2024 talousarviossa.
	08.02.01 Kehitämme osallistuvan budjetoinnin toteutusta tavoitteena äänestys% nosto ja budjetoitavan summan kasvattaminen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Osallistuvaa budjetointia on kehitetty ja tammikuussa käynnistyi ideointi 200 000€ käytölle vuosina 2023-2024. Yhteiskehittäminen toteutetaan maalisi-huhtikuussa ja äänestys on toukokuussa. Vuodelle 2024 suunnitellaan teemakohtaista osallistuvan budjetoinnin prosessia, joka huomioidaan vuoden 2024 talousarviossa. Osallistuvan budjetoinnin ideoinnin ja äänestyksen markkinointiin panostetaan äänestysprosentin nostamiseksi. Myös osallisuusoppitunteja hyödynnetään lasten ja nuorten äänestysprosentin nostamiseksi.
	08.02.02 Kehitämme osallistumalustan käytettävyyttä ja luomme backoffice toiminnon viranhaltijoiden työn tueksi		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Takahuoneen valmistelu ja kilpailutus on käynnissä yhteistyössä Turun kaupungin kanssa.
08.03	Edistämme kehittämiskerhojen toimintaa ja teemme valtuustokauden puolivälisarvioinnin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kehittämiskerhojen toimintaa on edistetty ja valtuustokauden puolivälisarviointi toteutetaan touko-kesäkuussa 2023.
	08.03.01 Arvioimme kehittämiskerhojen toimintaa ja teemme puolivälisarvioinnin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Valtuustokauden puolivälisarviointi toteutetaan touko-kesäkuussa 2023.
	08.03.02 Edistämme kerhojen itsenäistä toimintaa, omatoimisuutta ja vapaata hakeutumista verkostoihin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kerhojen toimintaa on edistetty alkuvuoden aikana mm. yhteisessä kehittämispäivässä. Toimikauden vaihtuessa avataan asukasjäsenien haku kerhojen ydintiimiin.
08.04	Lisäämme avoimuutta ja luomme tilaa ja aikaa kohtaamisille henkilöstön ja opiskelijoiden välille oppilaitosten välillä			
08.05	Kehitämme yhteistyötä ja osaamisen jakamista koulujen sisällä ja niiden välillä. Kehitämme oppilaiden koulun ulkopuolella		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Oppettajien vesokoulutusiltpäivä järjestetty. Keväällä järjestettiin oppilaskuntien yhteistapahtuma Lapsiystävällinen kunta -mallin esittelemiseksi ja lapsia ja nuoria kuultiin lähtötilanteen kartoittamiseksi. Koulut ovat päivittäneet tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat. Koulujen välillä on toteutettu koulujen yhteisiä koulutuksia ja keskusteluja rehtoreiden, opettajien sekä ohjaajien kesken.
	08.05.01 Järjestämme lasten, nuorten, henkilöstön ja huoltajien osallistamiseksi Erätauko-keskustelua.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Ruokapalvelut: Dialogia on harjoitettu tammikuussa teemalla epävarmuudessa eläminen. Dialogien käymistä jatketaan erätaukomenetelmän avulla pitkin vuotta 2023. Dialogia harjoitellaan pienemmissä ryhmissä. Varhaiskasvatus: Kehitämme dialogista toimintatapa johtamisen kehittämisen ja yhteistyön arjessa Kunnassa on tarjolla henkilöstölle Erätauko-koulutusta.
	08.05.02 Vahvistamme oppilaskunta- ja oppilastiimitoimintaa perusopetuksessa ja lukiossa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Luokkavaluustojen toimintaa kehitetty Agenda2030 -ohjelman mukaisesti. Lukion osuuskunta -toimintaa on suunniteltu Monion siirtymisen näkökulmasta. Vaihtoehtona pohdittu myös NY-toimintaa. Oppilaskuntien yhteistapaaminen järjestetty (Lapsiystävällinen kunta)
08.06	Kouluruokaryhmät aloittavat uudelleen aktiivisen toimimisen ja varhaiskasvatuksessa lasten osallisuus ruokakasvatuksessa toteutuu.		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Varhaiskasvatuksessa ruokakasvatus on yhtenä painopistealueena kokopäiväpedagogiikan vahvistamisessa. Ruokailu tapahtuu varhaiskasvatuksessa kolmesti päivän aikana. Ruokapalvelut: Kouluruokailuryhmät kutsuttiin keskeisille vierailulle 10.3. ja vierailulle osallistui yli 100 kouluruokaryhmäläistä. Aktiiviset kouluruokailuryhmät toimivat jo lähes jokaisella koululla. Kouluruokailuryhmien tarkoituksena on lisätä oppilaiden mahdollisuuksia vaikuttaa ja osallistua oman koulun ruokailun kehittämiseen.
	08.06.01 Kouluruokaryhmät kokoontuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kouluruokaryhmien vierailu tuotantokeittiöllä 10.3. korvaa yhden kouluruokailuryhmän tapaamisen.
	08.06.02 Keräämme asiakaspalautetta kohdennetusti.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Asiakaspalautetta kerätään suoraan asiakkailta maistattamalla uusia tuotteita tai tuotehuollosta valmistuneita tuotteita kouluilla. Palautetta kerätään maistatuskyselyn avulla. Maistatuksen tulokset käsitellään tuotekehityksessä ja ruokalistatiimissä. Palautteiden pohjalta päätetään, tulevatko tuotteet osaksi ruokalistaa ja tarjontaa. Maistattamista tehdään läpi vuoden vaihdellen eri kouluilla.
	08.06.03 Perehdymme ruokakasvatusaiheeseen ja teemme suunnitelman sen toteuttamisesta		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Ruokakasvatusasiaa on lähdey edistämään yhteistyössä opetuksen sekä varhaiskasvatuksen kanssa. Varhaiskasvatuksen ja ruokapalveluiden välille on muodostettu työryhmä, jossa ruokakasvatusasioihin paneudutaan ja pohditaan ruokakasvatuksen kehittämistä Tuusulassa.

08.07 Edistämme kirjastossa aktiivista kansalaisuutta ja demokratiaa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä	
08.07.01 Toteutamme kirjastossa Kohti eduskuntavaaleja -hankkeen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kohti eduskuntavaaleja -hanke on muuttanut nimensä Kirjaston demokratia -hankkeeksi. Hankkeeseen on palkattu uusi hankekoordinaattori maali-toukokuuksi ja syys-joulukuuksi 2023. Koordinaattori järjestää asiantuntijaluentoja, keskustelutilaisuuksia ja erilaisia tapahtumia, joiden tavoitteena on tehdä Suomen poliittinen järjestelmä tutummaksi sekä mahdollistaa päättäjien ja kansalaisten kohtaamisia neutraalissa ympäristössä.
09. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista			
			Oppimisen palvelualueella on suunniteltu syksyllä toteuttavaa oppilaiden pulssikyselyä. Rehtoreiden kanssa on keskusteltu mitkä asiat tekevät meidät kärkikunnan ja rakennettu kärkikuntakriteeristöä. Lukuvuosisuunnitelmia on päivitetty mm. tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön pohjalta.
09.01 Vahvistamme ja kehitämme ja kasvatuksen ja oppimisen laatua, toimintakulttuuria ja arviointia		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Varhaiskasvatuksessa käynnissä kehittämishanke, jossa johtamista, laatua ja arviointia kehitetään. Vuoden alussa käynnistetty JOPO- opetuksen uudelleen järjestämisen mallien tarkastelu. Päätetty pilotoida TEPPO-mallia lukuvuoden 23-24 aikana. Koulujen toiminnan vuosikelloa on päivitetty. A1-kielen laajentamista ruotsin kielen osalta on suunniteltu ja suunnittelu etenee syksyn 2023 aikana.
09.01.01 Vahvistamme tiimityötä, yhteisopettajuutta ja osaamisen kehittymistä kaikissa yksiköissä.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönote	Kuntakohtainen veso on järjestetty helmikuussa. Korona -ajan jälkeen on palattu normaaliin mahdollisuuteen järjestää yhteis- ja tiimiopettajuutta. Koulut ovat palauttaneet ja kehittäneet näitä toimintamalleja.
09.01.02 Määrittelemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta -kriteeristöä sekä yhteisesti kerättävää tietoa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kriteeristö muotoutumassa, palvelualueet ovat tuottaneet oman näkemysensä keskeisistä laatuun vaikuttavista indikaattoreista ja toimintaympäristön muutoksesta kertovista indikaattoreista. Kokonaisuuden rakentaminen edennyt tavoitteiden ja indikaattoreiden viimesitelyyn palvelualueittain.
09.01.03 Kehitämme toimintakulttuuria palveluverkon uusissa kohteissa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönote	Martta Wendelinin toimintakulttuurin kehittäminen on käynnistynyt päiväkodin avaamisen myötä. Tuusulanjärven kampuksen kaksikielistä toimintakulttuuria rakennetaan yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Peltokaaren päiväkodinjohtajan tehtävä on haussa. Riihikallion toimintakulttuurin kehittämishanke on jatkunut. Hyrylän yläkoulussa toteutetaan 60 minuutin oppituntien kokeilu lukuvuodelle 2023-24. Monion toimintakulttuurin rakentamisessa työ on ollut aktiivista alkuvuonna 2023 kaikkien toimijoiden kesken. Tulevan Lahelan kampuksen toimintakulttuurin kehittämistyö on aloitettu hankesuunnitelman laatimisen yhteydessä.
09.01.04 Arvioimme ja kehitämme laajennetun oppivelvollisuuden valvontavastuun resursseja ja prosesseja.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Oppivelvollisuuden valvontavastuun toteuttamisen resurssia lisätään kohdentamalla ko. toimintaan OPO- resurssia. Valvontavastuu huomioitu oppilaaohjauksen resurssoinnissa lukuvuodelle 2023-24. Yksi opoista toimii asiantuntijan roolissa Valpas -ryhmässä.
09.01.05 Kehitämme ja arvioimme kasvun ja oppimisen tuen toimintamuotoja.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Rehtoritimi käy lukuvuoden 2023-24 aikana läpi tuen rakenteet ja esittelee suunnitelman niiden kehittämiseksi.
09.01.06 Olemme mukana alueellisissa ja valtakunnallisissa kehittämistoiminnassa ja haemme valtionavustuksia tavoitteittemme saavuttamiseksi.			
09.02 Kehitämme sivistystoimen johtamisjärjestelmää ja tiedolla johtamista ja mahdollistamme jaetun johtamisen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Järjestämme säännöllisesti sivistyksen kehittämisaamuja, joissa kaikkien palvelualueiden esihenkilöt ja hallinnon työntekijät keskustelevat ajankohtaisista asioista. Kasvatuksen ja koulutuksen kärkikuntakriteereiden työstäminen on edennyt palvelualuekohtaiseen työhön. Päiväkodin johtajien ja varajohtajien yhteinen valmentavan johtajuuden koulutus on käynnistynyt. Varhaiskasvatuksen asiantuntijatiimin johtoryhmätyön valmennus toteutuu vuoden 2023 aikana.

	09.02.01 Uudistamme ja kehitämme varhaiskasvatuksen ja opetuksen johtamista.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Päiväkodin johtajien ja varajohtajien yhteinen valmentavan johtajuuden koulutus on päättynyt syyskuussa. Varhaiskasvatuksen asiantuntijatiimin johtoryhmätyön valmistus toteutuu vuoden 2023 aikana. Lapsiryhmien tiiminvetäjien koulutukset käynnistyvät syksyllä 2023. Perusopetuksen rehtoreiden johtamisen kehittämisen tiimi on järjestänyt osaamisen jakamisen workshopin koulujen johtamisjärjestelmien organisoinnista. Kouluissa on tehty kokeiluja sijaissäätelyiden helpottamiseksi resurssin ja työn järjestelyn näkökulmasta. Olemme päättäneet johtamisen resurssin lisäämisestä sijaisten hankintaan.
	09.02.02 Panostamme päivitetyn varhaiskasvatussuunnitelman mukaiseen pedagogiseen kehittämiseen ja johtamiseen.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Päiväkodin johtajien ja varajohtajien yhteinen valmentavan johtajuuden koulutus päättynyt syyskuussa.. Varhaiskasvatuksen asiantuntijatiimin johtoryhmätyön valmistus toteutuu vuoden 2023 aikana. Varhaiskasvatuksen opettajien tiiminjohtamisen koulutus käynnistyy syksyllä 2023. Vakan laadun ja arvioinnin kehittämisen käsikirjaa työstetään hanketyönä vuoden 2023 loppuun mennessä.
	09.02.03 Mahdollistamme ruokapalveluissa jaetun johtajuuden.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Jaettu johtajuus edellyttää organisaatiolta toimivaa kommunikaatiota ja yhteiset käytännöt. Jaettu johtajuus on yhdessä tekemistä yhteisten keskustelujen pohjalta. Ruokapalveluissa eri vastuualueilla asioita edistetään työpareittain. Isomman joukon yhteistä keskustelua eri osa-alueista käydään säännöllisesti.
09.03	Vahvistamme elinikäistä oppimista ja kehitämme toimintaa kuntalaisten tarpeita vastaavaksi.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tuusulan opiston tarjonnan suunnittelussa on huomioitu kuntalaisten tarpeet.
	09.03.01 Kehitämme Tuusulan opiston ja kuvataidekoulun kurssivalikoimaa kuntalaisten toiveiden mukaisesti.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Laaditaan opiskelijoille/kuntalaisille suunnattu kysely kurssivalikoiman suuntaamiseksi entistäkin enemmän vastaamaan kuntalaisten odotuksia. Teemme myös opiskelijoille suunnatun tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tarkastelevan kyseyn yhdessä Jokelan kansalaisopiston kanssa. Monion opetustarjonnan ja toiminnan kehittämiseksi suunnitellaan aloitettavaksi opiskelijoiden/oppilaiden huoltajien kuntalaistenfokusrhmähaastattelut heidän näkemystensä ja odotustensa selvittämiseksi.
	09.03.02 Hyödynnämme vapaassa sivistystyössä saavutettua osaamista osana tutkintoon valmistavaa koulutusta.			Tuusulan Opiston ensimmäinen osaamisperusteisesti suunniteltu opintopistekurssi "Vapaaehtoistoiminnan perusteet" pidettiin helmi-maaliskuussa. Kurssin osallistujista kuusi halusi suorittaa sen opintopistekurssina ja sai kurssista suoritusmerkinnän. Heidän suorituksensa kirjattiin Koski-tietokantaan, josta se on helposti esitettävissä esim. osaksi tutkintoa tai osoituksena vaikkapa työnantajalle osaamisesta. Opintopistekurssiopeutus jatkuu syyskaudella ja niiden määrää lisätään tulevina kausina. Tuusulan Opisto jatkaa yhdessä naapuriopistojen kanssa tuntiopettajillemme suunnattua hanketta "Me polutamme". Se on perehdyttänyt tuntiopettajiamme osaamisperusteisiin opintopistekurssiin.
	09.03.03 Varmistamme, että palveluverkon kohteet toimivat yhteisöllisen kohtaamisen paikkoina.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Yhteiset periaatteet tilojen käytöstä on luotu. Vuorojen ja tilojen hakemista on yhtenäistetty. Yhteiskäyttö on mukana kaikkien palveluverkkohankkeiden kehittämisessä.
10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden				
10.01	Kehitämme kunnan varautumista ja jatkuvuuden hallintaa vastaamaan turvallisuusympäristön muutoksiin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Seuraamme Suomen ja alueellista turvallisuustilannetta ja muokkaamme varautumis- ja valmiussuunnitelmat tilannekuvausta vastaavaksi. Valmiussuunnitelmat on päivitetty 2022, päivivitys on jatkuvaa.
	10.01.01 Kehitämme varautumista riski- ja haavoittuvuusanalyysien perusteella		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tavoitteena arvioida kunnan kriittisen infrastruktuurin riskejä, asettaen niille prioriteetit sekä laatia riskienhallintasuunnitelmat ja toimintakortit riskien varalle.
	10.01.02 Laadimme toimenpidelistan, johon määritellään nykytila ja tavoitetila sekä vastuutahot toteutukselle.		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Jatkuvuudenhallinnan ja varautumisen kehittämiseen käytetään Kuntaliiton Kuja-analyysejä sekä Kuja-pikatestejä, arvioitaessa ja määriteltäessä toimenpiteitä kunnan varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan kehittämiseen.
	10.01.03 Järjestämme henkilöstölle ja luottamushenkilöille varautumiskoulutusta, joka auttaa tunnistamaan toimintaan kohdistuvia riskejä ja toimimaan mahdollisissa häiriötilanteissa.		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Kannustamme kunnan henkilöstöä osallistumaan pelastusopiston järjestämiin varautumiskoulutuksiin. Kunnan varautumistyössä olevaa henkilöstöä ja luottamushenkilöitä ilmoitetaan vuosittain maanpuolustuskurssille.

10.02 Teemme laadukasta sisäilmatyötä.			Kohdekohtaiset sisäilmatyöryhmät ovat kokoontuneet säännöllisesti. Kuntakohtainen sisäilmatyöryhmä on kokoontunut maaliskuussa.
10.02.01 Kehitämme viestintää ja sisäilmatyöryhmän toimintaa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Kohdekohtaisissa sisäilmatyöryhmissä on toimiva rakenne ja kokoukset ovat säännöllisiä. Sisäilma-asiantuntija viestii kohteiden tilanteesta ja tarvittavien korjausten etenemisestä. Sisäilmatyöryhmä kokoontuu säännöllisesti. Kohteiden korjausten etenemisessä ja tarkastusraporteissa on viivettä.
10.03 Kehitämme asukkaiden omatoimista varautumista.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Asukkailla on järjestetty omaehtoiseen varautumiseen liittyvään koulutusta ja viestintää. Varautumista arjen turvallisuusuhkiin tukee kunnan kotisivujen turvallisuusosio, josta löytyy vinkkejä ja linkkejä.
10.03.01 Järjestämme 72-tuntia koulutuksia (omatoiminen varautuminen) kuntalaisille (webinaari / Live), sekä asumisturvallisuuteen liittyviä tapahtumia.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Asukkailla on järjestetty omaehtoiseen varautumiseen liittyvään koulutusta ja viestintää.
10.04 Kehitämme turvallisuutta kuntien, järjestöjen, liike-elämän sekä turvallisuusviranomaisten yhteistoiminnalla		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alueellinen turvallisuusfoorumi (Keski-Uudenmaan kunnat sekä hyvinvointialueet) aloitti toimintansa vuoden alusta, foorumissa suunnitellaan, kehitetään ja yhteensovitetaan alueen varautumista ja valmiussuunnittelua.
10.04.01 Kehitämme alueellista turvallisuutta verkostoitumalla alueellisesti hyvinvointialueen (ml. pelastuslaitos), poliisin, alueen kuntien, liike-elämän, kolmannen sektorin sekä muiden turvallisuus toimijoiden kanssa (vrt. EKTURVA)		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Valmistelutyö on käynnissä.
10.04.02 Edistämme liikenneturvallisuutta kampanjoin ja koulutuksella kaikille ikäryhmille yhteistyössä kunnan, ELY:n, Liikenneturvan, Rambollin ja poliisin yhteistyöllä		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Liikenneturvallisuustyöryhmä toimii aktiivisesti.
10.05 Tuemme toimialueilla sekä kunnan yhdessä tehtävää turvallisuustyötä että tietoturvallisuuden edistämistä		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Valmistelutyö on käynnissä.
10.05.01 Käsittelemme turvallisuus- ja tietoturva-asioita säännöllisesti johtoryhmissä.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Turvallisuus- ja tietoturva-asioita käsitellään säännöllisesti johtoryhmissä.
10.05.02 Osallistumme / järjestämme säännöllisesti vuosittaisia harjoituksia turvallisuus- ja digiturva harjoituksiin.		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Harjoituksia järjestetään säännöllisesti.
10.05.03 Viestimme kunnan kotisivuilla tietoturvasta sekä kaikille avoimista koulutuksista		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Turvallisuusviestintää on kehitetty alkuvuoden aikana.
10.05.04 Lisäämme liikenneturvallisuutta laajentamalla automaattivalvontaa			
10.05.05 Huomioimme ikäihmiset tärkeänä kohderyhmänä turvallisuusasioissa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Ikäihmisille kohdennettua turvallisuusviestintää on valmisteltu.
10.06 Vahvistamme lasten ja nuorten turvallisuuden kokemusta.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Varhaiskasvatus: Johtamisessa ja toiminnassa kiinnitetään huomiota kasvattajan sensitiivisyyteen ja lasten tunnetaitojen harjoittelun tukemiseen. Yksi syksyn painopisteistä on lapsen osallisuus vertaisryhmässä. Koulussa ProKoulu-toiminnalla, kasvatusohjaajien työpanoksella ja yhteisöllisellä työllä vaikutetaan turvallisen ympäristön kokemukseen yhteisöllisesti ja yksilötyönä. Nuorisotyön henkilökuntaa on koulutettu. Koko työyhteisö kävi tammikuussa Securitakselta tilatun, erityisesti nuorisotyöhön räätälöidyn turvallisuuskoulutuksen, jonka keskiössä oli liikkuva nuorisotyö sekä asiakkaan kanssa samoissa tiloissa tapahtuva työ. Helmikuussa henkilöstö koulutettiin Aseman Lapset Ryn kautta jalkautuvaan nuorisotyöhön. Lisäksi osa henkilöstöstä on osallistunut THL:n järjestämän väkivallan uhka ja lumo; nuoret, jengit ja väkivalta, osaamiskeskus Nuoskan järjestämän nivelvaihe alakoulusta yläkouluun. Muita koulutuksia olivat mm. AVI:n järjestämä "erityisherkan nuoren kohtaaminen" sekä valtiovaraministeriön "katkaistaan syrjäytymisen polku yhdessä" -koulutuksiin ja seminaareihin.
10.06.01 Panostamme kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja kiusaamiseen puuttumiseen		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Varhaiskasvatus: Johtamisessa ja toiminnassa kiinnitetään huomiota kasvattajan sensitiivisyyteen ja lasten tunnetaitojen harjoittelun tukemiseen. Oppiminen: Agenda 2030 -ohjelmassa kiinnitetään huomiota vuorovaikutukseen ja toisen kohtaamiseen sekä erilaisuuden ymmärtämiseen. ProKoulu laajenee. Ennaltaehkäisevän nuorisotyön ohjaajat kokevat, että nuorilla selkeä tarve keskusteluun aikuisen kanssa ja keskustelut aiheet ovat usein arkisia asioita. Tarve on myös konkreettiseen tukeen ja palveluohjaukseen. Näillä toimilla on vaikutusta myös kiusaamisen ennaltaehkäisyyn.

11. Rakennamme kestäväää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa			
11.01	Laadimme kestävään kehityksen suunnitelman		
11.02	Toteutamme ilmasto-ohjelmaa ja otamme käyttöön ilmastojohtamisen toimintamallin	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottu	Tuusulan kunnan ilmasto-ohjelma on valmistunut ja menossa päätöksäksittelyyn hyväksyttäväksi. Ilmasto-ohjelmassa on esitetty hiilineutraalisuuden tavoitevuodeksi vuosi 2035. Kunnan asiantuntijoista on koottu toimenpideryhät (energia, liikkuminen, rakentaminen, ilmastovastuu sekä sopeutuminen ja hiilinielut).
	11.02.01 Vastuutamme ilmastotavoitteiden toimeenpanon ja suunnitelman toteutuksen	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottu	Tuusulan kunnan ilmasto-ohjelma on valmistunut ja menossa päätöksäksittelyyn hyväksyttäväksi. Ilmasto-ohjelmassa on esitetty hiilineutraalisuuden tavoitevuodeksi vuosi 2035. Kunnan asiantuntijoista on koottu toimenpideryhät (energia, liikkuminen, rakentaminen, ilmastovastuu sekä sopeutuminen ja hiilinielut).
	11.02.02 Toteutamme kunnan vähähiilisyystavoitetta	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tuusulan kunnan ilmasto-ohjelma on valmistunut ja menossa päätöksäksittelyyn hyväksyttäväksi. Ilmasto-ohjelmassa on esitetty hiilineutraalisuuden tavoitevuodeksi vuosi 2035. Kunnan asiantuntijoista on koottu toimenpideryhät (energia, liikkuminen, rakentaminen, ilmastovastuu sekä sopeutuminen ja hiilinielut).
	11.02.03 Käynnistämme elinkeinoelämän ja kunnan välisen ilmastokumppanuuden suunnittelun ja toteutuksen	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Eteneminen kunnan ilmastohankkeessa. Kiertotaloustyöpaja järjestettiin huhtikuussa. Muutoin on päivitetty kunnan ilmasto-ohjelman toimenpiteet 2023 ja määritelty alustavasti vuonna 2024 toteutettavat ilmasto-ohjelman toimenpiteet.
	11.02.04 Vahvistamme ekotukihenkilöverkoston toimintaa Keski-Uudenmaan kunnissa		
	11.02.05 Säästämme kaavoituksessa arvokkaita luontokohteita, hiilinieluja ja -varastoja	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Joka kaavatyöhön liittyy luontoselvitys tai vähintään arvio luontoselvityksen tarpeesta. Tämä perusteella rajataan arvokkaat luontokohteet rakentamisen ulkopuolelle ja määritellään suunnittelutavoitteet niiden säilymiselle. Tuusulan yleiskaavassa 2040 on säästetty arvokkaita luontokohteita, hiilinieluja ja -varastoja. Yleiskaavaan 2040 liittyen tehtiin puuston hiilinielu- ja varastoselvitys. Vanutehtaan kaavatyössä pilotoidaan ekologista kompensatiota ja tutkitaan arvokkaiden luontokohteiden säästämistä.
	11.02.06 Selvitämme rakentamisen hiilikuormaa	2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tavoitetta tulee terävöittää, laatia suunnitelma ja vastuutta henkilöt
11.03	Kehitämme ympäristökasvatussuunnitelman mukaista toimintaa varhaiskasvatuksessa	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottu	Ympäristökasvatussuunnitelma ohjaa varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämistä kestävään kehitykseen. Luontopedagogiikkaa toteutetaan kaikissa yksiköissä painopistealueiden mukaisesti.
	11.03.01 Kehitämme kaikkialla tapahtuvaa oppimista ja tuemme terveelliseen ja kestävään elämäntapaan kasvamisessa.	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Varhaiskasvatuksessa kokopäiväpedagogiikka tukee ja havainnoi lapsen päivää pedagogisena kokonaisuutena. Henkilöstö ja lapset muodostavat yhdessä oppijoiden yhteisön, jossa kaikkien lasten mielekäs osallistuminen toimintaan toteutuu. Perusopetuksessa Agenda2030-opetusohjelman kautta jokaisella vuosiluokalla on sisältöjä.
11.04	Toteutamme laaja-alaista arvo- ja asennekasvatusta Agenda2030-tavoitteiden mukaisesti.	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottu	Toteutus osana varhaiskasvatuksen ympäristökasvatusta ja perusopetuksen Agenda2030-opetusohjelmaa. Kaikessa sivistyksen toiminnassa huomioidaan kehittämissuunnitelman arvojen mukainen toiminta.
	11.04.01 Laitamme kierrätysperiaatteet ja jätteidenlajittelun kuntoon kaikissa yksiköissä yhdessä tilapalveluiden kanssa.	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tehdään yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Suunnitelma ja kustannukset laajentamisesta laadittu tilapalveluissa. Tilapalveluissa kesätyössä ollut ympäristötekniikan opiskelija on työstänyt suunnitelmaan eteenpäin. Pilottikoulut kokeiluun valittu syyslukukaudeksi 2023. Jätteiden lajittelu ja toimittaminen oikeisiin keräyspisteisiin tapahtuu osana kasvatusta ja opetusta.
	11.04.02 Otamme käyttöön Agenda2030-opetusohjelman perusopetuksessa.	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu	Ohjelma on käytössä ja toteutuu kaikissa paruskouluissa. Ohjelman käyttöä tukevat Agenda2030-tutoropettajat.

11.05 Vähennämme hävikkiä 25 % verrattuna vuoteen 2019 ruokapalveluissa.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Uusi hävikinseuranta on otettu käyttöön ja hävikin vähentämiseksi on tehty toimenpiteitä. Suunta on oikea. Tavoitteen saavuttamista haastaa erityisesti uusien pienien toimipisteiden avaaminen, jossa ruokailu tapahtuu ryhmissä. Pienimpiin hävikkimääriin päästää isommissa toimipisteissä, jossa ruokailu tapahtuu linjastosta. Uusiin keittiöihin hankitaan jäähdytyskapasiteettia, jotta ylijäämäruoan hyödyntäminen olisi mahdollista.
11.05.01 Rakennamme uuden hävikinseurannan toiminnanohjausjärjestelmä Matildaan.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu	Uusi hävikinseuranta on otettu käyttöön alkuvuodesta 2023.
11.05.02 Kehitämme ylijäämäruoan hyödyntämistä		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Koko ruokapalveluiden henkilökunnan kanssa on pohdittu yhteisiä keinoja kehittää ylijäämäruoan hyödyntämistä ottaen huomioon hygieniavaatimukset. Eri keittiöistä on tullut runsaasti ideoita ylijäämäruoan hyödyntämisestä. Ylijäämäruoan hyödyntämistä tulee kuitenkin vielä kehittää ja keskusteluja jatkaa.
11.06 Otamme käyttöön ruokapalveluiden vastuullisuussuunnitelman ja tarkastelemme ja kehitämme vastuullisuutta monipuolisesti		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Vastuullisuussuunnitelman toimenpiteet tullaan jaottelemaan VARUKE-ohjelman mukaisesti vastuullisuuden eri osa-alueisiin. Kevään 2023 aikana saadaan uusi jaottelupohja ja nykytilan arviointiin soveltuva kartoitustyökalu käyttöön, ja kartoituksen pohjalta eri osa-alueilta tehdään toimenpidesuunnitelmat. Työkalua on esitelty ruokapalveluille kehitysohjelman taholta maaliskuussa. Ohjelman kautta saadaan lisäksi pohja vastuullisuustyön raportointia ja viestintää varten.
11.06.01 Teemme vastuullisuuden eri osa-alueille omat toimenpidesuunnitelmat		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Vastuullisuussuunnitelman toimenpiteet tullaan jaottelemaan VARUKE-ohjelman mukaisesti vastuullisuuden eri osa-alueisiin. Kevään 2023 aikana saadaan uusi jaottelupohja ja nykytilan arviointiin soveltuva kartoitustyökalu käyttöön, ja kartoituksen pohjalta eri osa-alueilta tehdään toimenpidesuunnitelmat. Työkalua on esitelty ruokapalveluille kehitysohjelman taholta maaliskuussa. Ohjelman kautta saadaan lisäksi pohja vastuullisuustyön raportointia ja viestintää varten.
12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta			
12.01 Lisäämme luonnon monimuotoisuutta osana alueidenkäytön prosesseja/ kaavoitusta		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttöön otettu	Tehty kompensatiokokeiluja Keski-Uudenmaan ja Suomen ympäristökeskusten kanssa Vanutehtaan asema-kaavamuutoksen yhteydessä (arvokas lehto) sekä Focus alueen yleissuunnitelmaan liittyen (virtavedet). Lisäksi on aloitettu kartoittamaan koko kunnan alueelta kompensatioon soveltuvia kohteita, ensisijaisesti kunnan maita. Nykyisiä luonnonsuojelualueita ennallistetaan HELMI-rahoituksen avulla. Natura-alueita on hoidettu Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa yhteistyössä. Parhailaan ollaan käynnistämässä yksityisille maanomistajille suunnattua kampanjaa luonnonsuojelualueiden lisäämiseksi. Tuusulassa on 2020-luvulla on suojeltu noin 74 hehtaaria
12.01.01 Pilotoimme ekologisen kompensatiokohteen		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttöön otettu	Tehty kompensatiokokeiluja Keski-Uudenmaan ja Suomen ympäristökeskusten kanssa Vanutehtaan asemakaavamuutoksen yhteydessä (arvokas lehto) sekä Focus alueen yleissuunnitelmaan liittyen (virtavedet). Lisäksi on aloitettu kartoittamaan koko kunnan alueelta kompensatioon soveltuvia kohteita, ensisijaisesti kunnan maita.
12.01.02 Perustamme uusia luonnonsuojelualueita ja ennallistamme jo perustettuja luonnonsuojelualueita		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttöön otettu	Nykyisiä luonnonsuojelualueita ennallistetaan HELMI-rahoituksen avulla. Natura-alueita on hoidettu Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa yhteistyössä. Parhailaan ollaan käynnistämässä yksityisille maanomistajille suunnattua kampanjaa luonnonsuojelualueiden lisäämiseksi. Tuusulassa on 2020-luvulla on suojeltu noin 74 hehtaaria luontoalueita.
12.02 Laadimme hulevesiohjelman		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Esitys hulevesivastuista on viimeisimpiä taloustietoja lukuun ottamatta valmis. Tietyiltä osin esitys vaatii päivitystä nykytilaan osalta.
12.02.01 Laadimme hulevesimääräykset		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Vaatii ensin sopimuksen kunnan hulevesivastuista ja -ohjelmaluonnoksen laadinnan.
12.03 Tavoittelemme vesistöjen hyvää ekologista tilaa			
12.03.01 Laajennamme Tuusulanjärven kunnostushanketta järven valuma-alueella tehtäviin vesiensuojelutoimiin			
12.03.02 Jatkamme järvien ja jokien valuma-alueilla tehtäviä vesiensuojelutoimia			
12.04 Otamme käyttöön osallistuvan metsäsuunnittelun toimintaohjelman		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman	Osallistuvan metsäsuunnittelun toimintamalleja sovelletaan tulevissa virkistysalueiden kehittämis- ja yleissuunnitelmissä, kuten Tuusulanjokilaakson virkistyskäytön yleissuunnitelmassa. Toimintamallia sovelletaan myös metsänhoitosuunnitelmien laadinnassa.

12.05 Päivitämme metsänhoitosuunnitelman		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Metsänhoitosuunnitelman periaatteiden ja itse suunnitelman päivytystä valmistellaan yhdessä hakkuutavoitteiden kanssa.
12.05.01 Teemme kompensatiokokeiluja arvokkaiden luontokohteiden ja Tuusulan metsien/puuston määrän säilyttämiseksi		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tehty kompensatiokokeiluja Keski-Uudenmaan ja Suomen ympäristökeskusten kanssa Vanutehtaan asemakaavamuutoksen yhteydessä (arvokas lehto) sekä Focus alueen yleissuunnitelmaan liittyen (virtavedet). Lisäksi on aloitettu kartoittamaan koko kunnan alueelta kompensatioon soveltuvia kohteita, ensisijaisesti kunnan mailla.
12.05.02 Määritämme hakkuuiden tuottotavoitteet sekä selvitämme mahdollisuudet käyttää metsänmyynnistä saatavia tuloja edistämään luonnon monimuotoisuutta		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Hakkuuiden tuottotavoitteisiin otetaan kantaa talousarviokäsittelyn yhteydessä.
13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikkumista Tuusulassa ja seudulla			
13.01 Kehitämme liikkumisympäristöä vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin.		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Alustavaa keskustelua toimenpiteen toteuttamisesta on sisäisesti käyty liikenneyksikön ja kaavoituksen välillä, mutta toimenpiteen sisältö ja mm. tarkennetun verkkosuunnitelman tarkkuuden taso vaatii määrittelyä.
13.01.01 Laadimme pyöräliikenteen tarkennetun verkkosuunnitelman peilaten sitä pääkaupunkiseudun suunnitelmaan		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Toimenpide on suunnitteluprojektin sisällön ja laajuuden määrittelyvaiheessa.
13.01.02 Teemme maastopyöräreitit näkyviksi			
13.02 Pidämme joukkoliikennepalvelun tarjonnan kustannustehokkaasti riittävänä sekä liikkumistarpeita palve		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Liikenneyksikkö ei ole vielä ehtinyt valmistella selvitystä. HSL:lle annettava toiminta- ja taloussuunnitelman lausunto, vuonna 2023 koskien suunnittelukautta 2024-2026, viedään luottamuselinkäsittelyyn elokuussa 2023.
13.02.01 Selvitämme kustannustehokkaan joukkoliikenneverkon palvelutason Keski-Uudenmaan palvelualueella ja seudulla		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko.	Liikenneyksikkö ei ole ehtinyt valmistella selvitystä.
13.02.02 Selvitämme mahdollisuudet joukkoliikenteen kehittämiseen (mm. Sote-palveluiden saavutettavuus, älykkäät kutsu-liikennetkaisu, pikaraitiotie Keravan asemalle, suorat yhteydet Hyrylästä Kamppiin, raideliikenteen kehittäminen)		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Toimenpide koostuu useista rinnakkaisista, toisiinsa kytkeytyvistä ja mittakaavaltaan erilaisista ja erilaisilla aikatauluilla etenevistä suunnitte- ja selvitystehtävistä. Osaa on selvitetty jo edeltävänä vuosina, osaa on mahdollisuus tutkia vuoden 2023 aikana.
14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen			
14.01 Tehostamme ja lisäämme tilojen käyttöä ja sovellamme palveluverkon yhteiskäytön linjauksia, pelisääntöjä ja hallintamallia kampushankeissa			
14.01.01 Otamme käyttöön uudistetun tilavarausjärjestelmän		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Kunnan olemassa olevaa tilavarausjärjestelmää laajennetaan, ja käyttöä optimoidaan. Monio toimii pilot-kohteena.
14.01.02 Sovellamme yhteiskäytön pelisääntöjä kampushankeissa ja luomme kampuskohtaiset toimintaohjeet			
14.01.03 Hyödynnämme palveluverkon yhteiskäytön linjauksia ja hallintamallia kampushankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönottettu	On osa suunnittelu- ja toteutusprosessia
14.02 Arvioimme poliittisen johtamisjärjestelmän toimivuutta			
14.02.01 Toteutamme toimielinten työskentelyn arvioinnin (valtuustokauden puolivälisarviointi)		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Toteutamme toimielinten työskentelyn arviointi ja valtuustokauden puolivälisarviointi on käynnissä. Tulokset raportoidaan toukokuussa.
14.02.02 Toteutamme strategian toteutumisen arvioinnin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Toteutamme toimielinten työskentelyn arviointi ja valtuustokauden puolivälisarviointi on käynnissä. Strategian toteutumista arvioidaan samassa yhteydessä. Tulokset raportoidaan toukokuussa.

	14.02.03 Arvioimme eettisten ohjeiston toteutumista		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Toteutamme toimielinten työskentelyn arviointi ja valtuustokauden puoliväliarviointi on käynnissä. Eettisten ohjeiden toteutumista arvioidaan samassa yhteydessä. Tulokset raportoidaan toukokuussa.
14.03	Toteutamme kehitettävien ja realisoitavien kiinteistöjen suunnitelmaa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kehitettävät kiinteistöt I ja II asemakaavamuutokset ovat lainvoimaisia. Muilta osin edistetään poistuvien koulutonttien ja kiinteistöjen realisointia suunnittelutarveratkaisuin ja alustavien suunnitelmien laadinnalla. Hyökkälän ja Sahatien koulut ovat kaavoitussuunnitelmassa II-luokassa. Kellokosken Ruukin yleinen sauna oli huutokaupat.comissa huutokaupassa. Saunasta saatiin hyväksyttävä tarjous ja kauppa toteutetaan huhtikuun aikana. Harjulan asemakaavamuutoksen luonnokset ovat nähtävillä. Kun kiinteistökehityspäällikön rekrytointi valmistuu, hän tulee ottamaan asian haltuunsa.
	14.03.01 Toimeenpanemme laaditun suunnitelman		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kehitettävät kiinteistöt I ja II asemakaavamuutokset ovat lainvoimaisia. Muilta osin edistetään poistuvien koulutonttien ja kiinteistöjen realisointia suunnittelutarveratkaisuin ja alustavien suunnitelmien laadinnalla. Hyökkälän ja Sahatien koulut ovat kaavoitussuunnitelmassa II-luokassa. Kellokosken Ruukin yleinen sauna oli huutokaupat.comissa huutokaupassa. Saunasta saatiin hyväksyttävä tarjous ja kauppa toteutettiin. Harjulan asemakaavamuutoksen luonnokset ovat olleet nähtävillä.
	14.03.02 Edistämme suunnitelmassa nimettyjen kohteiden kaavoja ja myyntitoimenpiteitä suunnitelman mukaan.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kellokosken Ruukin yleinen sauna on myyty. Seuraavan kohteen myyntiä valmistellaan sykyksi. Harjulan asemakaavamuutoksen luonnokset ovat olleet nähtävillä.
	14.03.03 Tuemme suunnitelman toteutusta tekemällä kunnallistekniikan suunnittelu- ja muutostyöt tarpeen mukaan.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu	Kaikki tarvittavat suunnitelmamuutokset on saatu tehtyä tähän asti.
	14.03.04 Käynnistämme vapautuvien Hyökkälän ja Sahatien koulukorttelien asemakaavamuutokset		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Kohteiden asemakaavatöitä ovat kaavoitussuunnitelmassa 2023-26 II-luokassa. Keväällä 2023 on laadittu Hyökkälän koulun säilytettävien rakennusosien tarveselvitystä mm. tutkimalla varhaiskasvatuspaikkojen keskittämistä sekä taiteen ja kulttuurin työ- ja kokelmatilojen sijoittamista kiinteistöön. Korttelivaihtoehtoja on tutkittu kaavoituksen toimesta. Hyökkälän koulukorttelin asemakaavamuutoksen on muuttunut kiireelliseksi.
14.04	Kehitämme hankintoja ja parannamme niiden vaikuttavuutta		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Hankintatoimen kehittämistyö on käynnissä ja se edistyy hyvin.
	14.04.01 Toiminnallistamme hankintojen kehittämissuunnitelman valittuja toimenpiteitä		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Hankintojen kehittämissuunnitelman valittuja toimenpiteiden toiminnallistaminen on aloitettu ja sitä jatketaan kehittämistyön edetessä.
	14.04.02 Kehitämme kilpailutusten sujuvuutta ja sopimusten laatua (hinta, paikallisuus, käytettävyys). Keinoina hankintojen parempi ennakointi ja suunnittelu, taloudellisten vaikutusten arviointi sekä sopimusehtojen laadukas valmistelu.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Hankintoja suunnitellaan ja seurataan talusarvion yhteydessä laaditun hankintakalenterin avulla. Toimialueille järjestettiin alkuvuodesta hankintakoulutusta, jolla vahvistettiin hankintaosaamista.
	14.04.03 Hyödynnämme toimittajiemme ostokanavia, keskitämme sopimus- ja päivittäishankinnat valittuihin sopimusten mukaisiin kanaviin.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Ohioistoja seurataan ja käyttäjiä ohjataan ostamaan oikeita kanavia pitkin. Kuntaan hankittiin uusi maksukortti keväällä 2023, jonka myötä päivittäishankintojen seuranta ja johtaminen helpottuu.
	14.04.04 Kehitämme hankinnasta maksuun prosessia sekä käynnistämme tilausjärjestelmän hankinnan suunnittelun.		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Tilausjärjestelmän hankintaa päästään suunnittelemaan aikaisintaan loppuvuodesta 2023.

14.05 Kehitämme ICT-järjestelmien käyttövaltuushallintaa			ICT-järjestelmien käyttövaltuushallinnan kehittäminen on aloitettu kunnan AD-ympäristön selkeyttämisellä, mikä on ehdoton edellytys seuraavien kehityskielten ottamiseksi. Samalla on aloitettu alustava kartoitus vaihtoehtoisista käyttövaltuushallinnan sovelluksista.
14.05.01 Teemme käyttövaltuushallinnan kokonaissuunnittelun ja järjestelmähankinnan		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Toimenpiteen osalta on käynnistetty AD-ympäristön käyttäjäryhmien selkeyttäminen, minkä kautta pyritään luomaan edellytykset käyttövaltuushallinnan laajamittaisemmalle kehitystyölle. Vaihtoehtoisten käyttövaltuushallinnan järjestelmien kartoitus on aloitettu.
14.06 Kehitämme talous- ja rahoitussuunnittelua jatkuvasti		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä	Talouden 10 vuoden laskelmat päivitetään syksyllä talousarvioprosessin edetessä. Rahoituksen saatavuutta ja korkojen kehitystä seurataan jatkuvasti. Korkoriskistä on suojattu myös etupainotteisesti kahdella korkojohdannaisella.
14.06.01 Ennakoimme ja varaudumme taloudessa tapahtuvia muutoksia mallintamalla kunnan pitkän tähtäimen taloutta ja rahoitusta eri skenaarioiden avulla.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä	Talouden 10 vuoden laskelmat päivitetään syksyllä talousarvioprosessin edetessä.
14.06.02 Seuraamme ja teemme toimenpiteitä kunnan rahoituksen saatavuuden varmistamiseksi ja korkoriskien hallitsemiseksi		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä	Korkoriskin suojaamistarkoitukseen tehtiin vuonna 2022 kaksi koronvaihtosopimusta, jotka pienentävät vuosina 2023 ja 2023 nostettavien pitkäaikaisen lainojen korkoriskejä. Rahoituksen saatavuutta ja korkojen kehitystä seurataan jatkuvasti.
14.07 Kehitämme investointien seurantaa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Investointien seurantaa kehitetään vuoden 2023 aikana.
14.07.01 Kehitämme investointien ostolaskuprosessia, oikeellisuutta ja kustannusseurantaa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tarvittavien toimenpiteiden seuranta suunnitella.
14.08 Kehitämme tiedolla johtamista, kustannuslaskentaa ja raportointia		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tiedolla johtamisen kokonaiskehittämisen suunnittelu on käynnistynyt, henkilöstövaihdoksesta johtuen työtä on käynnistetty vasta vuoden 23 maaliskuussa. Ensivaiheessa kunnalla käytössä olevia raportointinäkyviä on ryhdytty arvioimaan ja kartoittamaan nykytilannetta. Talouden raportointijärjestelmien osalta tullaan tekemään ratkaisuja järjestelmämuutoksen valmistelussa. Projektion suunnittelu on edennyt ja toimenpiteiden suunniteltu käynnistyvät syksyllä 2023.

Kokonaistilanne arvioidaan liikennevaloin:

- = Etenee suunnitellusti
- = Edellyttää toimenpiteitä
- = Edellyttää välittömiä toimenpiteitä

Etenemisen aste arvioidaan viisiportaisella asteikolla:

- 5 = Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan
- 4 = Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu
- 3 = Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis
- 2 = Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman
- 1 = Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialueelta

Keino-ohjelman seuranta

Osaaminen ja kyvykkydet - strateginen keino/ohjelma

Organisaatio	Projektin omistaja	Projektipäällikkö	Projektityyppi																																																																								
Henkilöstöpalvelut	Vehmas Markku	Kuivasto Satu																																																																									
Kokonaistilanne		Aikataulu ja nykyinen vaihe: Toteutus (P2 - P3)																																																																									
		<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="4">2021</th> <th colspan="4">2022</th> <th colspan="4">2023</th> <th colspan="4">2024</th> <th colspan="4">2025</th> </tr> <tr> <th>Q1</th><th>Q2</th><th>Q3</th><th>Q4</th> <th>Q1</th><th>Q2</th><th>Q3</th><th>Q4</th> <th>Q1</th><th>Q2</th><th>Q3</th><th>Q4</th> <th>Q1</th><th>Q2</th><th>Q3</th><th>Q4</th> <th>Q1</th><th>Q2</th><th>Q3</th><th>Q4</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="12"> </td> <td colspan="4"></td> </tr> <tr> <td colspan="12"> </td> <td colspan="4"></td> </tr> </tbody> </table>		2021				2022				2023				2024				2025				Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4																																
2021				2022				2023				2024				2025																																																											
Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4																																																								
Aikataulu	Tavoitteet	Riskit	Kustannukset	Resurssit																																																																							
Toimintakulut		Budjetti	Toteuma																																																																								
Yhteensä (€)		0	0																																																																								
Tilanne		Päätyneen tarkastelujakson keskeisimmät toteutuneet tehtävät																																																																									
<p>Osaaminen ja kyvykkydet on yksi kuntastrategian kolmesta strategisesta keinosta. Tälle keinolle on laadittu oma ohjelma Osaaminen ja kyvykkydet -ohjelma. Ohjelman mukaiset toimenpiteet ovat edenneet suunnitellusti. Henkilöstöressurssien osalta keväällä on ollut haasteita osittain henkilövaihdoksen ja pitkän poissaolon ja osa-aikaisten järjestelyiden vuoksi.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Osaamisen hallinnan järjestelmätoimittajan eTaikan kanssa on jatkettu TuusOsaa-järjestelmän käyttöönottoa asteittain. Esihenkilöt ovat ottaneet käyttöön perehdytysuunnitelma-osion perehdyttäessään uutta henkilöstöä. -Keudan kanssa saatiin valmiiksi esihenkilöiden johtamisen ja osaamisen kehittämisen koulutuskokonaisuus, joka käynnistyy syksyllä -Kuntavalmennuksen/Saskyn kanssa käynnistetään syksyllä asiantuntijavalmennus. -Valmentavan johtamisen pilotti Yhteisissä palveluissa on saatu päätökseen. 																																																																									
Alkavan tarkastelujakson keskeisimmät tehtävät		Johdolta odotettavat toimenpiteet																																																																									
<p>-Elokuussa jatketaan TuusOsaa-järjestelmän jatkokehitystä ja aloitetaan tehtäväkuvaosuuksien rakentaminen ennakoivan henkilöstösuunnittelun tueksi</p>		<p>-Koulutuslinjaukset käsitelty johtoryhmässä, koulutusohjeen valmistelua jatketaan ja ohje linjauksineen käsitellään yhteistoiminnassa.</p>																																																																									

Digitalisaatio - strateginen keino / ohjelma

Organisaatio		Projektin omistaja		Projektipäällikkö		Projektityyppi															
Kehittäminen ja tietohallinto		Vehmas Markku		Behr Timo von																	
Kokonaistilanne					Aikataulu ja nykyinen vaihe: Toteutus (P2 - P3)																
Aikataulu		Tavoitteet		Riskit		Kustannukset		Resurssit													
Toimintakulut		Budjetti		Toteuma																	
Yhteensä (€)		0		0																	

Tilanne

Kehittämisen kärkien näkökulmasta ylätason tilanne on seuraava:

1. Kuntalaisille sujuva arki sähköisillä palveluilla:

- Sähköisen asioinnin esiselvityksen ja siihen perustuneen markkinakartoituksen perusteella valittiin kokonaisratkaisun teknologiksi Microsoft Dynamics 365. Teknologialla aloitettu "Proof of Concept" -toteutus, jossa kokeillaan ratkaisua rajatuilla käyttötapauksilla (palaute ja avustukset). Mikäli teknologia täyttää odotukset, pyritään tarvittavat hankinnat toteuttamaan niin, että aktiivista kehittämistä voidaan jatkaa suoraan PoC-toteutuksen perään loppuvuoden 2023 aikana.
- Verkkosivuston uudistamisen projekti aloitettu vaatimusmäärittelyllä yhdessä sisäisten sidosryhmien ja valitun kumppanin kanssa. Tavoitteena tehdä valmistelut niin, että vaatimusmäärittely ja järjestelmän hankintaprosessi saadaan kokonaisuudessaan vietyä läpi vuoden 2023 aikana.

2. Vuorovaikutteinen kunta - kuntalaisten digitaalinen osallistaminen:

- Suunnitteilla kehitystyötä Decidim-järjestelmään hallinnollisen työn helpottamiseksi, Turku johtaa tähän liittyvää hankintatyötä.
- Sähköinen asioinnin kokonaisuus pitää sisällään myös osallistamisen elementtejä esimerkiksi mahdollisen palautepalvelun kautta.

3. Tiedolla johdettu, datapohjainen Tuusula:

- Uutta tiedolla johtamisen keskitettyä järjestelmää kartoitetaan samalla, kun nykyisistä pilottikeiluista (Kuntamaisema) kerätään kokemuksia ja oppeja. Tavoitteena on syksyn 2023 aikana hahmottaa kunnan sisäiset tarpeet ja kartoittaa sopivia lähestymistapoja mahdollisen keskitetyn järjestelmän osalta. Tiedolla johtamisen tarpeet huomioitu myös 2024 IT-investoinneissa.

4. Kustannustehokkuutta digitalisaatiolla:

- Sähköinen allekirjoitusratkaisu osana asianhallintaa otettu käyttöön kunnan sisäisessä toiminnassa. Kartoitetaan sopivaa ratkaisua myös laajempaan sähköisen allekirjoituksen hyödyntämiseen esimerkiksi erilaisten sopimusten osalta.

- Sähköisen arkistoinnin ja asianhallinnan ratkaisun osalta tehty markkinaselvitys ja ehdotus uuden kokonaisjärjestelmän kilpailuttamisesta, ja käynnistetty uuden järjestelmäkokonaisuuden kilpailutukseen ja käyttöönottoon tähtäävä projekti. Projekti otetaan uudelleen työn alle uuden asianhallintapäällikön aloittaessa kesäkuussa.
- Tiedonohjaussuunnitelmia on laadittu Q4/2022-Q2/2023 aikana edellytyksenä prosessien sähköistämiseksi. Työ jatkuu edelleen.
- Opiferus-järjestelmä on otettu käyttöön tukemaan talousarvio- ja tilinpäätösdokumentointiprosessien automatisointia. Järjestelmän toiminnallisuuden laajentamista arvioidaan.
- Robotiikalla tuotu selkeitä hyötyjä yksittäisiin prosesseihin. Robotiikan hyödyntämismahdollisuuksia tarkastellaan aktiivisesti koko ohjelman ajan, vaikka avainhenkilön lähdön vuoksi proaktiivinen robotiikan edistäminen ei ole enää realistista. Sen sijaan automatiikan mahdollisuudet osana sähköistä asiointi ovat erityisen mielenkiinnon kohteena.
- 5. Ajanmukaiset digikyvykkyudet kunnan uudistumista kiihdyttävänä pohjana:
  - Kunnan oma konesali siirretty Tieralle ja tietoliikennereititukset rakennettu uudestaan, mikä tuo uutta kyvykkyyttä palvelinympäristöön ja sen toimintavarmuuteen. Mahdollistaa myös oman henkilöstön kyvykkyyskehittämisen palvelinraudan ylläpidosta kohti kehittyneempiä kapasiteettipalveluita (ml. pilviteknologiat).
  - Tietosuojavastaava on toiminut 2023 lähtien laajemmalla tehtäväkuvalla digitaalisen turvallisuuden asiantuntijana, ja kyberturvallisuuteen liittyviä koulutuksia järjestetty kevään aikana useita. Yhteistyö Keravan kanssa roolin jakamisesta kuitenkin loppuu kesällä 2023. Tavoitteena yhdistää tietosuojavastaavan rooli digitaalisten palveluiden kehityspäällikön rooliin ja näin ollen kattaa yhden roolin kautta akuuteimmat resurssitarpeet.
  - Suunnitteilla koulutuskokonaisuudet digitaalisten palveluiden kehittämiseen, osallisuus-ajatteluun ja projektinhallintaan. Näiden kautta pyritään kattamaan HR:n tunnistamat digitalisaatioon ja kehittämiseen liittyvät oleelliset kompetenssialueet

Digitalisaatio - strateginen keino / ohjelma

Organisaatio		Projektin omistaja		Projektipäällikkö		Projektityyppi																																																																																	
Kehittäminen ja tietohallinto		Vehmas Markku		Behr Timo von																																																																																			
Kokonaistilanne				Aikataulu ja nykyinen vaihe: Toteutus (P2 - P3)																																																																																			
				<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="4">2019</th> <th colspan="4">2020</th> <th colspan="4">2021</th> <th colspan="4">2022</th> <th colspan="4">2023</th> <th colspan="4">2024</th> <th colspan="4">2025</th> </tr> <tr> <th>Q1</th><th>Q2</th><th>Q3</th><th>Q4</th> <th>Q1</th><th>Q2</th><th>Q3</th><th>Q4</th> <th>Q1</th><th>Q2</th><th>Q3</th><th>Q4</th> <th>Q1</th><th>Q2</th><th>Q3</th><th>Q4</th> <th>Q1</th><th>Q2</th><th>Q3</th><th>Q4</th> <th>Q1</th><th>Q2</th><th>Q3</th><th>Q4</th> <th>Q1</th><th>Q2</th><th>Q3</th><th>Q4</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="4" style="background-color: yellow;">Idea (-P1)</td> <td colspan="4" style="background-color: pink;">Toteutus (P2-P3)</td> <td colspan="4" style="background-color: pink;">Toteutus (P2-P3)</td> <td colspan="4" style="background-color: pink;">Toteutus (P2-P3)</td> <td colspan="4" style="background-color: pink;">Toteutus (P2-P3)</td> <td colspan="4" style="background-color: pink;">Toteutus (P2-P3)</td> </tr> </tbody> </table>				2019				2020				2021				2022				2023				2024				2025				Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Idea (-P1)				Toteutus (P2-P3)				Toteutus (P2-P3)				Toteutus (P2-P3)				Toteutus (P2-P3)				Toteutus (P2-P3)			
2019				2020				2021				2022				2023				2024				2025																																																															
Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4																																																												
Idea (-P1)				Toteutus (P2-P3)				Toteutus (P2-P3)				Toteutus (P2-P3)				Toteutus (P2-P3)				Toteutus (P2-P3)																																																																			
<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aikataulu</td> <td>Tavoitteet</td> <td>Riskit</td> <td>Kustannukset</td> <td>Resurssit</td> </tr> </table>									Aikataulu	Tavoitteet	Riskit	Kustannukset	Resurssit																																																																										
Aikataulu	Tavoitteet	Riskit	Kustannukset	Resurssit																																																																																			
Toimintakulut		Budjetti		Toteuma																																																																																			
Yhteensä (€)		0		0																																																																																			

Alkavan tarkastelujakson keskeiset tehtävät	Päätyneen tarkastelujakson keskeiset tehtävät
<ul style="list-style-type: none"> - Sähköisen asiointin Proof of Concept -toteutuksen kehittäminen, sekä kehitys- ja ylläpitotyöhön liittyvän hankinnan viimeistely ja julkaisu. - Verkkosivuston vaativuusmäärittelyn toteuttaminen - Ratkaisu tietosuojavastaavan resurssikysymykseen, tavoitteena uuden digitaalisten palveluiden kehityspäällikön tehtävän perustaminen ja roolien yhdistäminen - IT-yhteistyöpalaverien järjestäminen yhdessä toimialueiden kanssa digitalisaation johtamisen mahdollistamiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> - Sähköisen asiointin Proof of Concept -ratkaisun kehittämisen aloittaminen, tarvittavan hankintamateriaalin valmistelun aloittaminen. - Verkkosivuprojektin aloittaminen vaativuusmäärittelylle
Johdolta odotettavat toimenpiteet	
<ul style="list-style-type: none"> - Sitoutuminen yhtenäiseen digitaaliseen ympäristöön niin, että kunnan järjestelmäympäristö ei hajaantuisi enempää. - IT-yhteistyöpalaverien mahdollistaminen. - Rekrytoinnin mahdollistaminen. 	